

Ruokolahti

MaaseutuSaaristo

**Tilinpäätös ja
toimintakertomus 2019**

Kh 23.3.2020 / § 67

Kv 25.5.2020 / § 4

1	TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1	Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.1.4	Tuloslaskelman tarkastelua ja olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	14
1.1.5	Arvio kunnan todennäköisestä tulevasta talouskehityksestä ja riskeistä	16
1.1.6	Kunnan henkilöstö.....	17
1.1.7	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	19
1.1.8	Ympäristötekijät	19
1.1.9	Muut ei-taloudelliset asiat.....	19
1.2	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen.....	19
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	22
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	22
1.3.2	Toiminnan rahoitus	23
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	24
1.5.	Kokonaistulot ja -menot	27
1.6.	Kuntakonsernin toiminta ja talous	29
1.4.1	Yhdistelmä kuntakonsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	29
1.4.2	Konsernin toiminnan ohjaus	29
1.4.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	30
1.4.4	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	30
1.4.5	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	32
1.5	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	38
1.5.1	Tilikauden tuloksen käsittely.....	38
2	TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	38
2.1	Käyttötalouden toteutuminen	38
10	Kunnanhallitus	38
100	Hallinto	38
200	Elinkeinoelämän kehittäminen	41
250	Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri	46
40	Hyvinvointipalvelujen lautakunta.....	47
400	Muut hyvinvointipalvelut.....	47
420	Varhaiskasvatus.....	56
450	Perusopetus	58
50	Teknisten palvelujen lautakunta	62
500	Hallinto	62
520	Kiinteistö- ja yhdyskuntahuolto	65
540	Kaukolämpölaite.....	69
2.2	Talousarvion ja tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	72
2.3	Investointien toteutuminen	74
2.4	Rahoitusosan toteutuminen	75

2.5	Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	76
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	77
3.1	Tuloslaskelma	77
3.2	Rahoituslaskelma.....	78
3.3	Tase	79
3.4	Konsernilaskelmat.....	81
	3.4.1 Konsernituloslaskelma	81
	3.4.2 Konsernirahoituslaskelma	82
	3.4.3 Konsernitase.....	83
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	85
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	85
4.2	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	85
4.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet	86
4.4	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	87
4.5	Tasetta koskevat liitetiedot.....	90
	4.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	90
	4.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	93
4.6	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	94
4.7	Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	95
5	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	97
5.1	MAAKAASULAITOS	97
	570 Maakaasulaitos	103
5.2	VESIHUOLTOLAITOS	106
	580 Vesihuoltolaitos	109
6	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	114
7	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	114
8	LUETTELOT JA SELVITYKSET	115

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Yleisesti vuosi 2019 oli hyvin haastava Suomen kunnissa. Julkisuudessa puhuttiin jopa yhdestä kaikkien aikojen haasteellisimmasta vuodesta kuntataloudessa. Suurimpia ongelmia kuntataloudessa aiheuttivat ongelmat verotulojen tilityksissä sekä nousevat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset. Myös Etelä-Karjalan kunnissa ja kuntayhtymä Eksotessa oli taloudellisia ongelmia ja monet kunnat sekä Eksote joutuivat käymään YT-neuvotteluja talouden tasapainottamiseksi.

Koko Suomen ja muiden Etelä-Karjalan kuntien haasteellinen taloustilanne vaikutti väistämättä myös Ruokolahden kunnan toimintaan. Kunnan taloutta ja sen kehitystä seurattiin poikkeuksellisen tarkasti. Ruokolahdella taloudellinen tilanne osoittautui ja kehittyi jopa ennakoitua myönteisemmäksi. Aikaisemmat hyvät ja tarkoituksenmukaiset päätökset mahdollistivat kunnan toiminnan ja rakenteiden uudelleen tarkastelun ja muuttamisen.

Uusi koulurakennus on osoittautunut toimivaksi. Koulun toimintojen keskittäminen yhteen paikkaan on mahdollistanut jo ensimmäisten toiminnallisten muutosten tekemisen koulun palveluissa. Niin ikään kunnan omaisuuden hallinnassa tehtiin ennakoivia ratkaisuja. Kunta luopui turhasta kiinteistöomaisuudesta myymällä neljä ylimääräistä vanhaa kyläkoulua. Myös muita päätöksiä, kuten soveltuvia muutoksia henkilöstössä ja töiden järjestelyissä saatiin toteutettua aiempaa määrätietoisemmin.

Kunnan tulos vuodelta 2019 oli lopulta 877 029,71 euroa ylijäämäinen. Tulokseen vaikutti myönteisesti Eksoten aikaisempien vuosien maksuosuuksien tasaus, jonka vaikutus oli noin 460 000 euroa. Huomionarvoista kuitenkin on, että ilman mainittua tasaustakin kunnan tulos olisi ollut yli 417 000 euroa ylijäämäinen. Tulokseen vaikutti myös ennakoivasti tehty noin 200 000 euron alaskirjaus paloaseman kiinteistöstä. Kokonaisuutena arvioiden on perusteltua todeta, että Ruokolahden kunnan hyvä ja tavoitteellinen toiminta sekä aikaisemmat päätökset mahdollistivat vuoden 2019 hyvän tuloksen.

Kunnan johtaminen ei ole pelkkää talouslukujen pyörittelyä. Vakaa talous kuitenkin mahdollistaa hyvän päätöksentekokulttuurin ja harkittujen panostusten tekemiseen kunnan toimintaan ja elinvoimaan. Nostan esimerkiksi kunnan tehokkaasta toiminnasta elinvoiman edistämiseksi uusien kaavoitusratkaisujen tekemisen. Vuonna 2019 useampi kaavaprosessi eteni toivotusti. Vaittilanrannan alue herätti eniten julkista mielenkiintoa ja kyseessä onkin yksi Etelä-Karjalan kiinnostavimmista asuinalueista lähitulevaisuudessa, kunhan kaavaprosessi ja tuleva kunnallistekniikan rakentaminen saadaan tehtyä loppuun asti. Uudet houkuttelevat asuinalueet sekä muutkin harkitut ratkaisut kaavoituksessa mahdollistavat uusien asukkaiden muuttamisen Ruokolahdelle.

Vanhan sanonnan mukaan ”asiat ovat siten, miltä ne näyttävät”. Aikaisemmin kunnan toiminnasta ja hyvistä asioista ei osattu kertoa riittävästi julkisuudessa ja sosiaalisessa mediassa. Viime vuonna asiassa tapahtui merkittävä muutos: kunnan viestintäryhmä nosti Ruokolahden tiedottamisen ja viestinnän uudelle tasolle. Toki kokonaisuuteen vaikutti myös se, että kunnassa tehtiin oikeastikin paljon konkreettisia asioita, jotka herättivät julkista mielenkiintoa maakunnassa ja jopa valtakunnallisesti.

Julkisessa keskustelussa erityisesti pienten kuntien tulevaisuuteen on suhtauduttu kriittisesti. Väestön ikääntyminen, sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten nousu, kiinteistöjen arvon lasku sekä muut jollain tasolla kielteiseksi koetut asiat on liitetty pienten kuntien tulevaisuuteen. Mainittuja haasteita ei tule vähätellä, mutta kunnan omalla hyvällä toiminnalla niihin pystytään vastaamaan Ruokolahdella jatkossakin. Kunnan poikkeuksellisen hyvä päätöksentekokulttuuri mahdollistaa tarvittavien päätösten tekemisen. Näin ollen on selvää, että Ruokolahdella on erinomaiset edellytykset jatkaa toimintaansa itsenäisenä kuntana tulevaisuudessakin.

Tuomo Sallinen
kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuusto

Kymäläinen Suna	SDP	puheenjohtaja
Liimatainen Irja	KESK	I varapuheenjohtaja
Helminen Kristiina	KESK	II varapuheenjohtaja
Ahonen Harri	PS	
Ainoa Tea	SDP	
Hanhisalo Jorma	KD	
Henttonen Mirja	KESK	
Ijäs Esko	SDP	
Kaski Pekka	SDP	
Kostiainen Ari	KOK	
Kosunen Päivi	KESK	
Kärki Timo	KOK	
Launiainen Toivo	KOK	
Lifländer Anni	KESK	
Liimatta Juhani	SDP	
Luukkonen Erkki	KESK	
Luukkonen Mika	KESK	
Niiranen Jari	KOK (sit.)	
Paananen Taina	KESK	
Raijas Tomi	KESK	
Salmisaari Timo	SDP	
Sikiö Jarmo	PS	
Tella Esko	KESK	
Vanhatalo Mika	SDP	
Vento Simo	KESK	
Vertanen Jenna	SDP	
Väänänen Anni	KESK	

Valtuusto kokoontui viisi kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 49 pykälää.

Tarkastuslautakunta

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Liimatta Juhani pj.	Ravattinen Osmo
Hanhisalo Jorma, vpj.	Ronkonen Petri
Hämäläinen Sonja	Saukkonen Pertti
Launiainen Toivo	Korhonen Maritta
Liukka Helena	Ruotsalainen Anja

Toiminta ja yhteistyö

Valtuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut JHTT-yhteisö BDO Auditor Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHTT, KHT Ulla-Maija Tuomena.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus sekä antaa arviointi kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto.

Lautakunnan on myös huolehdittava siitä, että tilintarkastusta ja sisäistä tarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat hyvän tilintarkastustavan mukaiseen suorittamiseen.

Toimintamuodot

Vuonna 2019 lautakunta on pitänyt seitsemän kokousta.

Tilintarkastaja toimii lautakunnan esityslistojen valmistelijana ja lautakunnan sihteerinä.

Tarkastuslautakunta on tutustunut vuoden 2019 talousarvioon, vuosien 2019–2021 toiminta- ja taloussuunnitelmaan, kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien pöytäkirjoihin ja tilinpäätösasiakirjoihin.

Kunnanhallitus

Varsinaiset jäsenet

Paananen Taina, pj.
Ijäs Esko, I vpj.
Kärki Timo, II vpj.
Kosunen Päivi
Raijas Tomi
Salmisaari Timo
Vertanen Jenna

Henkilökohtaiset varajäsenet

Lifländer Anni
Vanhatalo Mika
Niiranen Jari
Henttonen Mirja
Luukkonen Erkki
Kaski Pekka
Ainoa Tea

Kunnanhallitus kokoontui 23 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 317 pykälää.

Kunnanhallituksen asettamat vaikuttamistoimielimet, toimikunnat ja työryhmät

- vanhusneuvosto
- nuorisoneuvosto
- yhteistoimintatoimikunta
- sisäilmastotyöryhmä
- hyvinvointitiimi.

Luettelo kunnan jäsenyyksistä eri yhteisöissä ja kuntayhtymissä on liitteenä.

Keskusvaalilautakunta

Varsinaiset jäsenet

Pohjalainen Pauli, pj.
Liimatta Juhani, vpj
Paakki Sirpa
Korhonen Maritta
Repo-Laitinen Virpi

Varajäsenet (eivät henkilökohtaisia)

1. Luukkonen Kari
2. Ronkonen Petri
3. -
4. Kalpio Matti
5. Tella Anne
6. Saukkonen Pertti
7. Ravattinen Osmo
8. Liukka Helena
9. Sikiö Niina
10. Tella Pekka

Keskusvaalilautakunta kokoontui kahdeksan kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 50 pykälää.

Hyvinvointipalvelujen lautakunta

Varsinaiset jäsenet

Henttonen Mirja, pj.
Vanhatalo Mika vpj.
Frosti Piia
Vento Simo
Väänänen Anni
Ainoa Tea
Niiranen Jari

Henkilökohtaiset varajäsenet

Sikiö Niina
Holopainen Kari
Hänninen Milka (30.11.2019 saakka)
Ronkonen Petri
Lifländer Anni
Saksi Tuula
Helle Minna

Vertanen Jenna

kunnanhallituksen edustaja

Hyvinvointipalvelujen lautakunta kokoontui 10 kertaa. Lautakunnan esittelijä toimi hyvinvointipalvelujen toimialajohtaja Eija Markkanen 1.1.–31.10.2019 ja kunnanjohtaja vt. hyvinvointipalvelujen toimialajohtaja 1.11.–31.12.2019. Sihteerinä toimi palvelusihteerinä Virpi Äijö.

Teknisten palvelujen lautakunta

Varsinaiset jäsenet

Rautio Viljo, pj.
Luukkonen Erkki, vpj.
Immonen Sirpa
Kaski Pekka
Kostiainen Ari
Kuusitunturi Pirjo
Lifländer Anni

Henkilökohtaiset varajäsenet

Rummukainen Reino
Turpeinen Juhani
Saksi Tuula
Vanhatalo Mika
Niiranen Jari
Jäppinen Eila
Väänänen Anni

Kosunen Päivi

kunnanhallituksen edustaja

Teknisten palvelujen lautakunta kokoontui toimintakautena 11 kertaa ja käsitteli 66 pykälää. Lautakunnan esittelijänä toimi teknisten palvelujen toimialajohtaja Jari Lepänen ja sihteerinä palvelusihteerinä Kirsi Hallikainen.

Teknisten palvelujen lautakunnan lupa- ja toimitusjaosto

Varsinaiset jäsenet

Kaski Pekka, pj.
Luukkonen Erkki, vpj.
Kostiainen Ari
Immonen Sirpa
Lehtinen Leila

Henkilökohtaiset varajäsenet

Vanhatalo Mika
Luukkonen Mika
Niiranen Jari
Saksi Tuula
Frosti-Nenonen Sirpa

Lupa- ja toimitusjaosto vastaa teknisen toimen johtosäännössä tarkemmin määritetyssä laajuudessa rakentamiseen liittyvistä viranomaistehtävistä.

Lupa- ja toimitusjaosto ei kokoontunut yhtään kertaa vuoden 2019 aikana.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Maailmantalous ja Suomen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön katsauksen mukaan maailmantalouden kasvu hidastuu kuluvana vuonna suhdannekierron, Yhdysvaltain ja Kiinan välisen kauppakonfliktin sekä Brexitiin liittyvän epävarmuuden takia. Kuitenkin jo ensi vuonna kasvu elpyy pitkälti euroalueen, mutta myös monien kehittyvien talouksien vetämänä. Maailmankaupan kasvu on hitainta kuluvana vuonna, mutta sekin elpyy ensi vuodesta lähtien. Valtiovarainministeriö onkin arvioinut maailmantalouden keskeisten toimijoiden kehitystä seuraavasti.

Yhdysvaltojen talouden kasvu on ollut nopeaa vahvan yksityisen kulutuksen vetämänä. Talouskehitystä varjostaa kuitenkin kauppakonflikti Kiinan kanssa. Teollisuuden uudet tilaukset viittaavat hidastuvaan kasvuun. Keskuspankki kevensi elokuussa rahapolitiikkaa vastauksena hidastuvaan inflaatioon ja talouskasvuun yleensä. Talous kasvaa 2,2 % kuluvana vuonna. Tuotantokuilun umpeutuessa kasvu hidastuu 2,0 prosenttiin ensi ja 1,9 prosenttiin seuraavana vuonna.

Euroalueella talousnäkyviä varjostaa tänä vuonna nopeasti hidastunut talouskasvu Saksassa sekä Brexitiin liittyvä epävarmuus. Ennakoivat indikaattorit viittaavat heikenevään kehitykseen lähiaikoina. Näkymien odotetaan kuitenkin kirkastuvan ensi vuonna. Suhteellisen vahvana pysytellyt palveluiden kysyntä tukee elpymistä. Euroalueen kasvu hidastuu yhteen prosenttiin kuluvana vuonna pitkälti Saksan vetämänä, mutta kiihtyy 1,3 prosenttiin ensi ja 1,5 prosenttiin seuraavana vuonna.

Venäjän talous supistui kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, ja tulevaisuuden näkymät ovat epävarmat. Taloudellinen aktiviteetti on hidastumassa laajalla rintamalla. Talouden potentiaalinen kasvu on hidasta, ja heikko tuottavuus sekä kapasiteetin alhainen käyttöaste viittaavat vaimeaan kehitykseen lähivuosiinakin. Talous kasvaa 1,3 % kuluvana vuonna ja 1,2 % lähivuosiin. Kiinan hidastuvan talouskasvun näkymää heikentää kauppakonflikti Yhdysvaltojen kanssa. Viime vuonna talouskasvu

oli hitainta sitten vuoden 1990. Teollisuuden ostopäällikköindeksit viittaavat epävarmisiin kasvunäkymiin (Lähde: VM:n taloudellinen katsaus, Syksy 2019 – Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2019:48, s. 25–27).

Suomen taloudessa viime vuosina nähty hyvä suhdanne on kohentanut julkisen talouden tilaa. Suidanteen viiletessä julkisen talouden alijäämän koheneminen hidastuu. Alijäämä alkaa kasvaa kuluvana vuonna ja samankaltainen kehitys jatkuu lähivuodet. Talous kasvaa ennustejaksolla suurin piirtein potentiaalista vauhtiaan, ja siitä huolimatta menojen kasvu ylittää tulojen kasvun. Julkisessa taloudessa vallitsee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on laskenut hetkellisesti alle 60 prosentin rajan, mutta velkasuhde alkaa 2020-alkuvuosina kasvaa uudelleen. Viime vuonna velkasuhde oli 58,9 % suhteessa BKT:hen. Hyvän suhdannetilanteen aikana velkasuhde on laskenut ainoastaan neljällä prosenttiyksiköllä, kun se vuosina 2009–2015 kasvoi yli 30 prosenttiyksiköllä. Puskurit seuraavan taantumän varalle ovat ohuet.

Suotuisa suhdannetilanne on osaltaan voinut peittää alleen julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja ja se kasvattaa tulevaisuudessa myös hoito- ja hoivamenoja. Julkisessa taloudessa on kestävyysvaje, jota ei ole vielä ratkaistu. Valtionhallinto oli viime vuonna julkisen talouden sektoreista alijäämäisin. Alijäämä supistuu vielä kuluvana vuonna maltillisen menokehityksen vuoksi, mutta ensi vuonna alijäämä alkaa kasvaa uudelleen. Menoja kasvattavat lähivuotina pääministeri Rinteen hallituksen pysyvät ja väliaikaiset menolisäykset. Valtiontalouden alijäämä asettuu noin yhden prosentin tuntumaan suhteessa BKT:hen. (Lähde: VM:n taloudellinen katsaus, Syksy 2019 – Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2019:48, s. 25–27).

Kuntatalous Suomessa

Kuntatalouden tila on heikentynyt kuluvana vuonna voimakkaasti. Erityisen voimakkaasti kevään ennusteesta ovat tippuneet kuntien verotulot. Myös kuntatalouden menot ja investoinnit ovat kasvaneet odotettua nopeammin. Tilikauden tulos onkin painumassa tänä vuonna 0,9 miljardia euroa alijäämäiseksi. Tätä ennen kunnallisen kirjanpitohistorian heikoin tilikauden tulos on ollut -0,4 mrd. euroa vuonna 2012.

Kuntien verotulokertymän lasku vuonna 2019 johtuu pitkälti tuloverotuksen järjestelmämuutoksista, ei niinkään suhdannekehityksen voimakkaasta hiipumisesta. Vuoden alussa käyttöön otettu vuositulorajaan perustuva verokorttiuudistus sekä tulorekisteri synnyttävät kuntien verotilityksiin ns. ”rytmihäiriön”, joka myöhentää verotulojen kertymistä. Aikaisemmin kuluvana vuonna kertyneet kunnallisverot siirtyvät siten pääosin seuraavan vuoden puolelle.

Kuntatalouden tilaa heikentävät myös monet edelliseltä hallituskaudelta periytyvät valtionosuuksia leikkaavat päätökset. Tyypillisesti ne liittyvät kilpailukyky sopimuksen tai erilaisten säästölakien toimeenpanoon. Kiky-leikkaukset ovat kuluvana vuonna täysimääräisiä, vaikka esimerkiksi lomarahaleikkauksesta saatu säästö kutistuu jo pois, eikä työajanpidennys ole tuonut kuntiin sille asetettuja säästötavoitteita. Lisäksi kuntien verotulojen kertymistä ovat hidastaneet jo useamman vuoden ajan palkan- saajien sosiaalivakuutusmaksujen nousu. Tästä aiheutunutta verovähennyksen kasvua ei ole kompensoitu kunnille.

Nykyinen hallitusohjelma sisältää lukuisia kirjauksia, jotka vaikuttavat kuntatalouden tuloihin ja menoihin tulevalla hallituskaudella. Osa kuntien tehtävien laajennuksista on luonteeltaan pysyviä ja osa kertaluoteisia tulevaisuusinvestointeja. Kuntatalouteen kohdistuvien pysyvien menonlisäysten osuus on 565 miljoonaa euroa vuoden 2023 tasolla. Kuntatalouteen kohdistuvien kertaluonteisten menojen lisäys on 231 miljoonaa euroa vuonna 2020, 193 miljoonaa euroa vuonna 2021, 174 miljoonaa euroa vuonna 2022 ja nolla euroa vuonna 2023. Osa kertaluoteisista menonlisäyksistä rahoitetaan vain yhden vuoden ajan, kuten esimerkiksi ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen ja opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin kohdennettava 55,2 miljoonan euron tuki.

Kertaluonteiset tulevaisuusinvestoinnit ovat kuntatalouden kestävyydelle riski. Kuten hyvin monissa aikaisemmissakin kärkihankkeissa, osa näistä toimista tulee jäämään kuntatalouteen pysyviksi menonlisäyksiksi. Vaikka valtio vetäytyy rahoitusvastuusta 2021–2023, niin kuntatalouteen pysyviksi jäävien toimintojen rahoitus siirtyy rasittamaan kuntatalouden ja siten myös koko julkisen sektorin kustannuksia ja kestävyyttä.

Hallituksen asettama menorajoite, eli euromääräinen raja valtion toimista kuntatalouteen aiheutuvalla toimintamenojen muutokselle, on korkeintaan 520 miljoonaa euroa kuntien toimintamenoja lisäävä vuoden 2023 tasossa. Menorajoite on ristiriidassa sen kanssa, että hallituksen paikallishallinnolle asettama rahoitusasematavoite tähtää korkeintaan puolen prosentin alijäämään vuonna 2023. Viime vuonna paikallishallinnon nettoluotonanto oli -0,9 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Päivitetyin VM:n ennusteen mukaan paikallishallinnon nettoluotonanto on -1,2 % suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2023. Rahoitusasematavoitteen saavuttaminen edellyttää paikallishallinnon sopeutusta siten noin 1,8 miljardilla eurolla

Kuntien omat sopeutustoimet kattavat rahoitusasematavoitteen kuromisesta valtaosan, mutta vaadittavan sopeutustarpeen mittaluokka on valtava. On epärealistista olettaa, että talouskasvu sekä työllisyys- ja tuottavuustoimet kuroisivat tulojen ja menojen epätasapainon umpeen ilman muita julkisen talouden kestävyyttä vahvistavia sopeutustoimia. Muun ohessa Kuntaliitto on pitänyt välttämättömänä, että valtio myös omilla toimenpiteillään luo edellytykset sille, että kuntasektori saavuttaa rahoitusasematavoitteen ja julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023. Tämä edellyttää sekä kustannusten hillintää että tulopohjan vahvistamista merkittävästi verrattuna julkisen talouden ennusteeseen ja valtion kuntatoimenpiteiden kokonaisuuteen. (Lähde: Kuntatalous ja valtio: <https://www.kuntaliitto.fi/talous/kuntatalous-ja-valtio>).

Väestö

Kunnan asukasmäärä 31.12.2019 oli 4 993 henkilöä. Asukasluku väheni 106 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna. Imatran seutukunnan väestö väheni toimintavuoden aikana 692 henkilöllä. (Viralliset asukasluvut julkaistaan 24.3.2020)

Väkiluku

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
	4 993	5 099	5 218
naisia	2 517	2 583	2 639
miehiä	2 476	2 516	2 579

Ikärakenne

Väestö	31.12.2019		31.12.2018		31.12.2017	
	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%
0–9 -vuotiaat	372	7,45	389	7,63	422	8,09
10–19- vuotiaat	460	9,21	470	9,22	472	9,05
20–64-vuotiaat	2 444	48,94	2 539	49,80	2 617	50,05
65–75-vuotiaat	943	18,88	959	18,80	891	17,07
yli 75-vuotiaat	775	15,52	742	14,55	816	15,64
Yhteensä	4 994	100,00	5 099	100,00	5 218	100,00

Kunnan asukastiheys on 4,09 henkilöä / maa-km².

Imatran seudun väestönkehitys vuosina 2018 / 2019

Väestö	henkilöä		muutos, hlöä		muutos, %	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Imatra	26 932	26 508	-345	-424	-1,26	-1,57
Parikkala	4 842	4 734	-127	-108	-2,56	-2,23
Rautjärvi	3 335	3 226	-103	-109	-2,99	-3,27
Ruokolahti	5 099	4 994	-119	-105	-2,28	-2,06

Asuminen

Asuntojen uustuotanto

Kuntaan valmistui kertomusvuonna (suluissa edellisen vuoden lukemat):

	Kaava-alueelle	haja-asutusalueelle	yhteensä
Omakotitaloja	1 (4)	4 (5)	5 (9)
Rivitaloja	0 (0)	0 (0)	0 (0)

Valtion tukitoimenpiteet asumiseen

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) vastaa keskeisesti valtion asuntopoliitiikan toimeenpanosta. Korjausavustusten myöntäminen, maksaminen sekä seuranta ovat ARA:n vastuulla. Kunnalla ei ole korjausavustuslain mukaisia lakisääteisiä tehtäviä.

Vuokra-asunnot

Kuntakonsernin vuokra-asuntokanta toimintavuoden lopussa oli 331 (331) asuntoa. Näistä Ruokolahden Vuokratalot Oy:n asuntokanta on 151 asuntoa ja Ruokolahden Vanhustentaloyhdistys ry:n omistuksessa on 59 asuntoa. Asuntokannassa ei vuoden 2019 aikana tapahtunut muutoksia.

Asuntotoimeen vuoden aikana saapui 86 (93) hakemusta. Hakijoista alle 25-vuotiaita oli kahdeksan (4). Asuttamispäätöksiä tehtiin 86 (73). Näistä 16 (14) tehtiin Ruokolahden Vanhustentaloyhdistyksen asuntoihin Koivurantaan ja Säästötielle. Kunnan suorassa omistuksessa oleviin asuntoihin tehtiin 19 päätöstä ja kunnan palvelutaloihin hoidollisin perustein 25. Vaihtuvuus asunnoissa oli 26,06 % (22,16 %). Vuokrataloyhtiön asuntojen käyttöaste oli 97,1 % (97,8 %).

Ongelma-asuminen, jolla pääasiassa tarkoitetaan järjestys- tai maksuhäiriöongelmia, on hoidettu normaaliasumisen ohjauskeinoin ja tukena on käytetty asumisneuvontaa. Asumisneuvonnassa keskustelun avulla pyritään ratkaisemaan esiin tulleita ongelmia.

Kaavoitus / maankäyttö

Ruokolahdella kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta vastaa kunnanhallitus. Maankäyttö- ja rakennuslain 20 §:n määrittämänä kunnan kaavoittajana toimii teknisten palvelujen toimialajohtaja, eriateisten kaavojen laatimiseen liittyvät asiantuntija-tehtävät hoidetaan ulkopuolisina konsulttipalveluina.

Yleiskaavat ja pääosan asemakaavoista hyväksyy kunnanvaltuusto. Ainoastaan vaikutuksiltaan vähäiset asemakaavat hyväksyy johtosäännön nojalla kunnanhallitus.

Yleiskaavoitus

Ruokolahden rantayleiskaava

Ruokolahden Saimaan ja Sisäjärvien alueiden rantayleiskaavat ovat astuneet voimaan vuonna 2002 ja kaavat on tarkistettu vuosina 2009 ja 2018.

Keskustaajaman osayleiskaava

Keskustaajaman osayleiskaava on hyväksytty 20.4.2009.

Asemakaavoitus

Keskustaajaman asemakaava

Vaittilanrannan ja Tapulinmäen kaavamuuotosten tarkastelu aloitettiin vuonna 2019.

Oritlammen asemakaava

Oritlammen asemakaavaan ei kertomusvuonna kohdistettu toimenpiteitä.

Huhtasen kylän asemakaava

Huhtasen kylän asemakaavaan ei toimintavuonna kohdistettu toimenpiteitä.

Omakotituotannon edellytykset eri taajamissa

Kertomusvuoden aikana kaava-alueilta ei myyty omakotitontteja.

Tonttitilanne	31.12.2019	kpl
Keskustaajama		
- Kirkonseutu		2
- Kärinki		7
- Käringinranta		14
- Pikettivuori		1
- Kartanohotellin alue		2
- Ukonsalmi		25
- Vaittila		8
Oritlammen taajama		13
Huhtasenkylän taajama		11
Yhteensä		83

Lisäksi kunnan alueella on asuntotuotantoon varattuja tontteja kaksi Virtutjoella.

Teollisuustontteja ei myyty kertomusvuonna.

Ranta-asemakaavoitus

Ei toimenpiteitä kertomusvuonna.

Joukkoliikenne

Kunta on liittynyt joukko- ja linjaliikenteessä Etelä-Karjalan seutulippujärjestelmän piiriin 1.3.1997. Seutulipun hinta Ruokolahdella on 60 euroa ja niitä myytiin 149 kappaletta vuonna 2019.

Talvikaudella linja-autoliikenne kunnassa on pääosiltaan kunnan ostamaa koululaisliikennettä.

Palveluliikenne

Palveluliikenteen kokonaiskustannukset vuonna 2019 olivat 27 599,15 euroa. Palveluliikenteenä hoidetaan asiointiliikennettä kuntakeskukseen. Palveluliikennettä on hoidettu syksystä 2015 alkaen yhdistettynä esi- ja perusopetuksen kuljetuksiin.

1.1.4 Tuloslaskelman tarkastelua ja olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kunnan tuloveroprosentti 2019 oli sama kuin edellisenä vuonna. Tuloveroprosentti on 2000-luvulla ollut seuraava:

- vuoteen 2002	16,0 %
- vuosina 2003–2008	17,0 %
- vuonna 2009	18,0 %
- vuosina 2010–2012	18,5 %
- vuosina 2013–2014	19,5 %
- vuosina 2015–2019	20,5 %.

Keskimääräinen tuloveroprosentti (=painotettu maksuunpantua kunnallisveroa vastaavilla verotettavilla tuloilla) Suomen kunnissa vuonna 2019 oli 20,84. Ruokolahden kunnallisvero näin arvioituna oli jo hieman alle kuntien keskimääräisen. Etelä-Karjalan kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on 20,69. Matalin veroprosentti oli Parikkalassa 19,50 ja korkein Savitaipaleella 21,50. Maakunnan yhdeksästä kunnasta neljällä kunnalla (Lappeenranta, Lemi, Savitaipale ja Taipalsaari) oli Ruokolahtea korkeampi veroprosentti. Huomionarvoista kuitenkin on, että useat Etelä-Karjalan kunnat korottivat veroja vuodelle 2020.

Yleisin kunnallisveroprosentti vuonna 2018 kuntien lukumäärällä mitattuna oli 21,50. Vuonna 2018 suosituin veroprosentti oli myös 21,50. Edellä käsiteltyjen arvioiden pohjalta mitattuna Ruokolahden kunnallisveron taso edustaa tavanomaista hieman matalampaa tasoa. Kiinteistöveroprosentit vuonna 2019 olivat:

- vakituinen asuinrakennus 0,50 %
- muu kuin vakituinen asuinrakennus 1,10 %
- voimalaitosrakennus 1,50 %
- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 %

Alla olevaan taulukkoon on koottu tilinpäätöstiedoista eri verolajien kokonaistuotto vuosina 2013–2019 ja kunkin vuoden kunnallisveroprosentti, sekä kunnan saamat valtionosuudet. (Verotuotot ja valtionosuudet x 1 000 euroa).

Verolaji	TP2013	TP2014	TP2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Kunnallis- vero	16 384	16 682	17 558	17 630	17 010	17 041	17 139
Yhteisö- vero	1 329	1 495	1 799	1 751	2 056	1 995	2 057
Kiinteistö- vero	1 425	1 738	1 758	1 788	1 793	1 799	1 838
<i>Yhteensä</i>	<i>19 102</i>	<i>19 916</i>	<i>21 115</i>	<i>21 169</i>	<i>20 859</i>	<i>20 835</i>	<i>21 035</i>
Kunnallis- vero- %	19,50	19,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50
Valtion- osuudet €	11 095	11 716	11 410	12 046	11 431	11 191	11 408

Yhteisöveron muutokset heijastavat makrotalouden kuten myös yritysten talouden heilahtelua, Kiinteistöveron tuotto on myös ollut kasvava silloinkin kun kiinteistöveroprosenttien taso on pysynyt ennallaan. Tämä kertoo siitä, että kiinteistöveropohja on jatkanut laajentumistaan mm. vapaa-ajanasuntojen rakentamisen seurauksena.

Tuloslaskelma 2019 osoitti vuosikatteeksi 2,8 miljoonaa euroa ja suunnitelman mukaisten poistojen (2,0 miljoonaa euroa) jälkeen tulokseksi 0,8 miljoonaa euroa. Poistoeron huomioimisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi tuli 0,9 miljoonaa euroa.

Tilikauden myönteiseen tulokseen vaikuttivat verotulojen hieman ennakoitua suurempi kertymä (talousarvioluvusta 2019 kasvu oli 0,135 miljoonaa euroa) ja talousar-

vioennustetta suuremmat (0,009 miljoonaa euroa valtionosuudet). Verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä 0,143 miljoonaa euroa suuremmat kuin 2019 talousarviossa ennustettiin. Käyttötalouden useista eri lähteistä kertyneet säästöt edesauttoivat onnistuneessa taloudenhallinnassa.

Kunnan lainamäärä vuoden 2019 lopussa oli 16,8 miljoonaa euroa (vuoden 2018 lopussa lainoja oli 17,9 miljoonaa euroa). Lainamäärä oli korkeimmalla tasolla vuonna 2018 koulun rakentamisesta johtuen. Kunta on kuitenkin pystynyt lyhentämään lainaansa sekä tekemään tarvittavat investoinnit vuosikatteellaan. Vapaa oma pääoma taseessa 31.12.2019 oli 8,5 miljoonaa euroa (vuoden 2018 lopussa 7,6 miljoonaa euroa).

Konsernin kokonaislainat vuoden 2019 lopussa olivat 21,990 miljoonaa euroa (vuoden 2018 lopussa 23,694 miljoonaa euroa). Asukasta kohden konsernilainat olivat 4 404 euroa (vuoden 2018 lopussa 4 649 euroa).

1.1.5 Arvio kunnan todennäköisestä tulevasta talouskehityksestä ja riskeistä

Kunnan talouskehitys vuonna 2019 oli ennakoitua parempi. Työttömyys pysyi pääosin vakaana, joskin loppuvuodesta Imatran tehtaiden lomautukset näkyivät myös Ruokolahden tilastoissa. Pitkäaikaistyöttömien osuus väheni vuoteen 2018 verrattuna. Kunnan tuloveropohja piti kohtalaisesti, vaikka verotilityksissä oli valtakunnallisia ongelmia. Tämä luo uskoa kunnan mahdollisuuksista selvitä taloudellisista velvoitteistaan myös tulevaisuudessa. Uuden koulun rakentamisen mukanaan tuoma taloudellinen rasite on huomattava mutta ei ylivoimainen, jos kunta kykenee tuottamaan palvelunsa vielä nykyistä tehokkaammin ja taloudellisemmin sekä keventämään kiinteistömassaansa. Kunta on aloittanut määrätietoiset toimenpiteet ylimääräisen kiinteistöomaisuuden realisoinniksi ja vuonna 2019 myytiin neljä tyhjää kyläkoulua.

Käyttötalouden ja erityisesti henkilöstökulujen hallinta palvelutasosta tinkimättä sekä tarkkaan harkitut panostukset investointeihin ja muuhun kehittämiseen ovat keinoja, joilla kunnan menotalous pystytään pitämään hallinnassa. Tulojen lisääminen ilman veroruuvin kiristämistä tai palvelutaksakorotuksia on äärimmäisen haasteellista. Väestön ikääntyessä sote-menot yleensä kasvavat, mutta kasvua kompensoi ikääntyvän väestön aiempaa parempi tulotaso. Tämä tulotason kehitys mahdollistaa veropohjan säilymisen, jopa arvioidun hienoisen kasvun, kunnan väestörakenteen muutoksesta huolimatta.

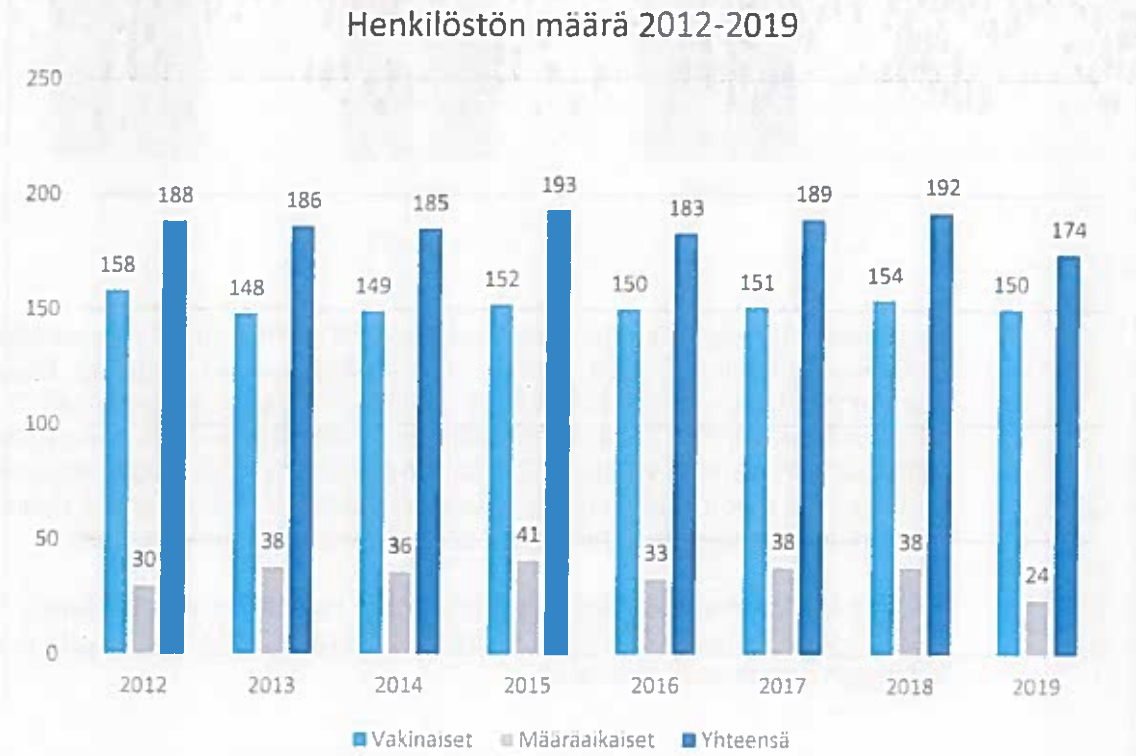
Elinvoimaisessa kunnassa väkiluku kasvaa ja väestön ikärakenne säilyy tasapainoisena. Edellä kuvattu kehityskulku on Ruokolahdella, Imatran seutukunnalla ja Etelä-Karjalassa äärimmäisen vaikea saavuttaa, kun koko maakunta on väestöltään ikääntyvää muuttotappioaluetta. Suuretkaan panostukset kunnan elinvoiman kasvattamiseen eivät välttämättä lisää kunnan asukasmäärää, mutta ne hidastavat asukasmäärän vähenemistä. Ruokolahden kunnan valitsema strategia ”hyvä paikka asua” sisältäen panostukset laadukkaisiin ja lähellä oleviin peruspalveluihin, palvelee erinomaisesti tavoitetta houkuttaa ja ylläpitää taloudellisesti toimeliasta asujamistoa ja mahdollisuutta kehittää palveluja. Väkiluvun kehitykseen pyritään myös vaikuttamaan hyvillä kaavaratkaisuilla, joita on edistetty poikkeuksellisen tehokkaasti vuonna 2019.

Kunnan toiminnan suurimmat epävarmuustekijät ovat ulkoisia. Eniten kunnan talouden vaikuttaa kuntayhtymä Eksoten toimintamenojen kehitys. Uudistuksia sote-palveluissa tarvitaan Ruokolahdellakin, vaikka päätökset pitäisikin tehdä nykyisessä toimintaympäristössä yhteistyössä Eksoten ja sen jäsenkuntien kanssa. Valtakunnallisen sote-uudistuksen pitäisi toteutua vaalikauden loppuun mennessä.

Edellä kuvattua yksityiskohtaisempi arvio kunnan talouskehityksestä, talouteen vaikuttavista riskeistä ja toiminnan muista riskeistä on esitetty tämän asiakirjan liitetiedoissa.

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Henkilöstön kokonaismäärä vuoden 2019 lopussa oli 174, joista naisia oli 137 (78,7 %) ja miehiä 37 (21,3 %). Henkilöstön määrä on laskenut 18 (9,4 %) vuodesta 2018.

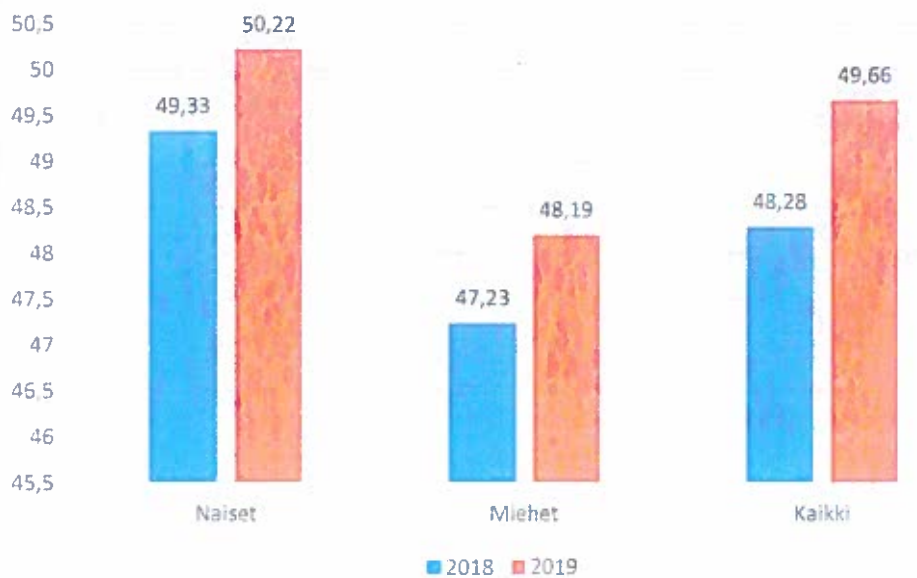

Henkilöstön määrään on laskettu 31.12. palvelussuhteessa oleva vakinainen, määräaikainen ja palkkatuella palkattu henkilöstö. Vakinaisen henkilöstön määrään sisältyvät myös virka-/työvapaalla olevat ja määräaikaisiin myös lyhyet sijaisuudet, joissa palvelussuhde oli voimassa 31.12. tilastovuonna. Sivutoimisten tuntiopettajien palvelussuhteita ei ole laskettu mukaan.

Ruokolahden kunnassa pääosa henkilöstöstä työskentelee vakinaisessa virka- tai työsuhteessa. Koko kunta-alalla vakinaisen henkilöstön määrä on keskimäärin 77 % ja määräaikaisen 23 % (KT, 2018). Ruokolahdella vakinaisten osuus oli 86,2 % vuoden 2019 lopussa (150 henkilöä). Määräaikaisien palvelussuhteiden määrä laski edellisestä vuodesta. Määräaikaisen henkilöstön osuus oli 13,8 % vuoden 2019 lopussa.

Kunnan henkilöstön keski-ikä 31.12.2019 oli 49,66 vuotta ja vastaavasti kunnissa keskimäärin 45,7 vuotta (KT, 2018). Naisten keski-ikä vuoden 2019 lopussa oli 50,22 vuotta ja miesten 48,19 vuotta. Määräaikaisissa työtehtävissä työskentelevien henkilöiden keski-ikä oli 43,71 vuotta.

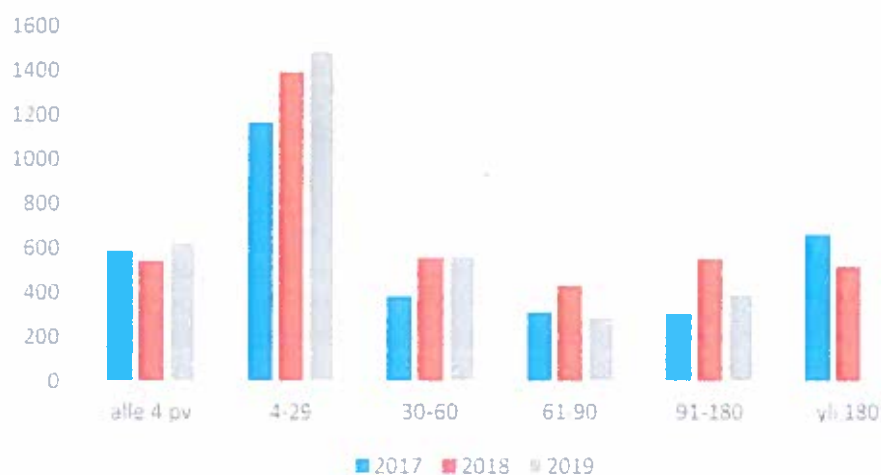
Henkilöstön keski-ikä 31.12.

Sairauspoissaoloja oli kunta-alalla vuonna 2018 keskimäärin 17 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohti (KT 2019, vuonna 2017 keskimäärin 16,7 päivää). Ruokolahdella vuonna 2019 sairauspoissaoloja kertyi kaikkiaan 3 343 kalenteripäivää (3 981 kalenteripäivää vuonna 2018) eli keskimäärin 18,7 kalenteripäivää henkilötyövuosiin suhteutettuna. Verrattuna vuoden 2018 keskimääräisiin sairauspoissaolopäiviin (20,8 kalenteripäivää / työntekijä) sairauspoissaolot ovat vähentyneet, 638 kalenteripäivää. Laskennassa ei ole otettu huomioon sivutoimisia työ- ja virkasuhteita.

Vuonna 2019 sairauspoissaolojaksoista 2/3 oli kestoltaan alle 30 päivää. Yli puolen vuoden sairauspoissaoloja ei ollut lainkaan. Sairauspoissaolojen kesto ja määrä on kehittynyt parempaan suuntaan.

Sairauspoissaolojaksot 2017 - 2019

Henkilöstökertomus vuodelta 2019 laaditaan erillisenä asiakirjana.

1.1.7 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Eksote järjestää vuosittain kuntakerroksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnasta, jota kunnassa toteutetaan. Ruokolahdella tapaaminen oli helmikuussa.

Maakunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma vuosille 2016–2020 valmistui vuonna 2015. Toimintaohjelmassa linjattiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, terveyserojen ja eriarvoisuuden kaventamiseen tähtäävän toiminnan keskeiset sisällöt, tavoitteet ja toimenpiteet. Vuosille 2018–2020 on laadittu kunnan oma hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma, jonka painopisteet noudattavat HTE-toimenpideohjelman painopisteitä, joita ovat:

- Terveelliset elämäntavat
- Mielen hyvinvointi
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Asukazosallisuus ja yhteistyöverkostot
- Viestintä, tiedon tavoitettavuus ja kiinnostavuus
- Työ, taloudellinen hyvinvointi, yrittäjyys.

Hyvinvointisuunnittelussa asetetaan tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eri osa-alueille ja tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain erikseen laadittavalla hyvinvointiraportilla.

1.1.8 Ympäristökijät

Kunta hankkii ympäristönsuojelun ja ympäristöterveyden palvelut Imatran seudun ympäristötoimen yhteistoiminta-alueelta. Yhteistoiminta-alueen henkilöstön osaaminen mahdollistaa sen, että ympäristötoimen operatiivinen toiminta on laadukasta ja ehkäisee ympäristöriskien toteutumista. Kunnan oman toiminnan kannalta merkittäviä potentiaalisia riskejä sisältyy vesihuollon toimivuuteen.

Kunta varautuu mahdollisiin ympäristöriskien toteutumiseen toiminnan jatkuvalla seurannalla sekä asianmukaisella riskienhallinnalla. Kunnan viranhaltijat ylläpitävät valmiuksiaan toimia kriisitilanteissa koulutuksilla, harjoituksilla sekä jatkuvalla viranomaisyhteistyöllä eri toimijoiden kanssa.

1.1.9 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnan eettisten ohjeiden laadinta siirtyi seuraavalle vuodelle. Väärinkäytösten ja epäeettisen toiminnan ehkäiseminen on kuitenkin huomioitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan velvoitteissa.

Kunnassa on hyväksytty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka ohjaa kunnan palvelujen järjestämistä ja eri väestöryhmien mahdollisuuksia oikeuksiensa toteuttamiseen.

1.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Valtuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet 3.2.2014 / 8 §. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus uudistettiin vuoden 2018 alussa ja ohjeistus tuli voimaan 1.2.2018.

Sisäisellä valvonnalla pyritään varmistamaan että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana. Toimiva sisäinen valvonta myös ehkäisee ja paljastaa väärinkäytöksiä. Väärinkäytöksenä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai kuntakonsernin ohjeita rikkovia taikka lainvastaisia tekoja.

Kunnanjohtaja, toimialajohtaja ja esimiehet valvovat asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä toiminnan häiriöttömyyttä ja taloudellisuutta, päätöksenteon ja taloudenhoidon toimintatapojen asian- ja lainmukaisuutta, tietojärjestelmien käytön ja hallinnon asianmukaisuutta, henkilöstön riittävyyttä, ammatillisen osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittymistä, omaisuuden, tilojen ja laitteiden asianmukaista käyttöä ja hallintaa, riskien kartoitusten ja arviointien suorittamista sekä päätettyjen riskienhallinnan menettelyiden systemaattista toteutusta ja vaikuttavuutta.

Kunnan ja kuntakonsernin riskit ovat pääsääntöisesti operatiivisia, taloudellisia ja omaisuusriskejä. Toimintaympäristön riskeihin vaikuttaminen ei yleensä suoraan ole mahdollista. Operatiiviset, taloudelliset ja omaisuusriskit voivat realisoitua millä tahansa kunnan toiminta-alueella eli ne liittyvät kunnan kaikkien toimielinten ja toimialojen toimintaan. Toiminnan riskien systemaattisella arvioinnilla ja ennakoinnilla riskeihin voidaan varautua.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lakisäateisten tehtävien toteuttamisessa on noudatettu hyvää hallintotapaa. Lakien ja kunnan toimielinpäätösten noudattamisessa ei ole havaittu puutteita.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kunnanhallitukselle raportoidaan

- verotulojen kertymät kuukausittain
- maksuvalmius kuukausittain
- talousarvion toteutuma kolmen kuukauden välein
- saatavat neljän kuukauden välein.

Lisäksi talousarvion toteutumisesta on raportoitava kolmen kuukauden välein lautakunnille. Muun raportoinnin toimialat järjestävät tarpeidensa mukaan.

Varojen käyttöä valvotaan systemaattisesti. Tehtävät, vastuut ja velvollisuudet on määritetty. Vuoden aikana on tavoiteasetantaan ja tavoitteiden toteutumisen mittamiseen kiinnitetty huomiota, jotta vuoden 2019 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen seuranta ja raportointi olisi jäntevämpää. Tuloksellisuuden arviointia kehitetään edelleen.

Omaisuuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnassa ei ole havaittu puutteita.

Rahoitus

Ruokolahden koulun rakentamista varten otettu laina on korkosuojattu.

Sopimustoiminta

Sopimusten järjestelmällisestä tarkastuksesta ei ole annettu erillistä ohjetta. Sopimusten noudattamisen valvonnasta huolehtii kukin hallintokunta. Sopimukset on tallennettu vuodesta 2013 alkaen sähköiseen järjestelmään valvonnan tehostamiseksi ja järjestelmään talletettujen sopimusten päättymisajankohdan lähestyessä sopimusyhteyshenkilö saa järjestelmästä muistutuksen.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus on osa kunnan normaalia johtamista. Sisäiseen tarkastukseen ei ole palkattu erikseen henkilöstöä eikä ostettu palveluja.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	4 941	5 005
Toimintakulut	-34 414	-34 824
Toimintakate	-29 473	-29 820
Verotulot	21 035	20 835
Valtionosuudet	11 409	11 191
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	14	13
Korkokulut	-168	-137
Muut rahoituskulut	-3	-3
Vuosikate	2 813	2 080
Poistot ja arvonalentumiset	-2 050	-1 899
Tilikauden tulos	763	181
Tilinpäätössirrot	114	114
Tilikauden ylijäämä	877	295

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,4	14,4
Vuosikate/Poistot, %	137,2	109,5
Vuosikate, euroa/asukas	563	408
Asukasmäärä	4 994	5 099

Maksurahoituksen eli palvelujen käyttäjien osuutta toimintamenoista kuvataan toimintatuottojen osuudella toimintakuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)
Tunnusluku kertoo maksurahoituksen osuuden toimintakuluista.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

1.3.2 Toiminnan rahoitus

	2019	2018
	1 000 euroa	1 000 euroa
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	2 813	2 080
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	413	-13
	<u>3 227</u>	<u>2 067</u>
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 496	-8 502
Rahoitusosuudet investointimenoihin	70	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	144	25
	<u>-1 283</u>	<u>-8 477</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 944	-6 411
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset (-)		
Antolainasaamisten vähennykset (+)		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	0	7 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-1 137	-1 128
Lyhytaikaisten lainojen muutos (+ / -)		
	<u>-1 137</u>	<u>5 872</u>
Oman pääoman muutokset (+ / -)		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	-1
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0
Pitkäaikaisten saamisten muutos		
Koulukeskuksen valtiosuus		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	70	763
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-787	-919
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-796	-156
Rahoituksen rahavirta	<u>-1 933</u>	<u>5 715</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	11	-695
Rahavarat 31.12.	4 154	4 143
Rahavarat 1.1.	4 143	4 838

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta 1 000 €	-8 621	-11 553
Investointien tulorahoitus, %	197,3	24,5
Laskennallinen lainanhoitokate	1,3	0,9
Kassan riittävyys, pv	41	34
Asukasmäärä	4 994	5 099

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymän muutoksen -merkki johtuu kunnan suurista investointikustannuksista vuosina 2017–2018.

Investoinnit on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella vuonna 2019

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	39 200	39 914
Aineettomat hyödykkeet	26	7
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	26	7
Aineelliset hyödykkeet	35 347	36 081
Maa- ja vesialueet	4 093	4 100
Rakennukset	26 441	27 145
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 208	4 046
Koneet ja kalusto	605	789
Ennakkomaksut ja keskener. hankkeet	0	0
Sijoitukset	3 827	3 826
Osakkeet ja osuudet	3 112	3 111
Muut lainasaamiset	715	715
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	0
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0	0
Muut toimeksiantojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 120	5 100
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		
Saamiset	966	957
Pitkäaikaiset saamiset	148	69
Lainasaamiset	69	69
Muut saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	818	888
Myyntisaamiset	629	641
Lainasaamiset		
Muut saamiset	121	152
Siirtosaamiset	67	96
Rahoitusarvopaperit	12	14
Osakkeet ja osuudet	12	14
Rahat ja pankkisaamiset	4 142	4 129
VASTAAVAA YHTEENSÄ	44 320	45 014

VASTATTAVAA	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	21 641	20 764
Peruspääoma	13 144	13 144
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	7 620	7 325
Tilikauden ylijäämä/-alijäämä	877	295
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 494	2 608
Poistoero	2 494	2 608
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	467	
Muut pakolliset varaukset	467	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	8	8
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	6	6
Muut toimeksiantojen pääomat	1	2
VIERAS PÄÄOMA	19 710	21 634
Pitkäaikainen	16 774	17 911
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	15 700	16 837
Saadut ennakot		
Muut velat / Liittymismaksut	374	374
Siirtovelat	699	699
Lyhytaikainen	2 936	3 723
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 137	1 137
Saadut ennakot	5	4
Ostovelat	665	1 156
Muut velat	126	133
Siirtovelat	1 003	1 292
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	44 320	45 014
Omavaraisuusaste, %	54,5	51,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,7	58,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	8 497	7 620
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), asukas	1 701	1 494
Lainakanta 31.12., 1000 €	16 837	17 974
Lainakanta 31.12., € / asukas	3 372	3 525
Lainat ja vastuut, 31.12., 1000 €	17 126	18 030
Lainat ja vastuut, € / asukas	3 429	3 536
Lainasaamiset, 1000 €	715	715
Asukasmäärä	4 994	5 099

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

1.5. Kokonaistulot ja -menot

Kunnan kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön, pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut.

Lyhytaikaisten lainojen ja oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona.

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Varsinainen toiminta		Varsinainen toiminta	
Toimintatuotot	4 941	Toimintakulut	34 414
Verotulot	21 035	- Valm. omaan käyttöön	
Valtionosuudet	11 408	Arvonlisäveron takaisinperintä	
Korkotuotot		Korkokulut	169
Muut rahoitustuotot	14	Muut rahoituskulut	3
Satunnaiset tuotot		Satunnaiset kulut	
Tulorahoituksen korj.erät		Tulorahoituksen korj.erät	
- Käyttöom. myyntivoitto	-55	+/- Pakollisten var. muutos	-467
Investoinnit		- Käyttöom. myyntitappio	-2
Rahoitusosuudet inv.menoihin	70	Investoinnit	
Käyttöom. myyntitulot	144	Käyttöomaisuusinvestoinnit	1 496
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten väh.		Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaik.lainojen lisäys		Pitkäaik.lainojen vähennykset	1 137
Lyhytaik.lainojen lisäys		Lyhytaik.lainojen vähennykset	
Oman pääoman lisäys		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistuotot yhteensä	37 557	Kokonaismenot yhteensä	36 750

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 37 557 - 36 750 = 807

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 11 - -796 = 807

1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.4.1 Yhdistelmä kuntakonsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Tilinpäätökseen on kuntalain 114 §:n mukaan sisällytettävä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman sekä liitetiedot.

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	4	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt	2	
Yhteensä	9	

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniyhtiöitä on ohjattu valitsemalla kunnanhallituksen edustajat konserniin kuuluvien yhtiöiden yhtiökokouksiin.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 10.12.2018 / § 56 hyväksynyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet tytäryhtiöille vuosille 2019–2021.

Ruokolahden Vuokratalot Oy on kiinnittänyt huomiota seuraaviin asioihin:

1. Yhtiön taloudellisena tavoitteena on taseaseman vakaana pitäminen noudattamalla tasaerä lainanlyhennysohjelmaa. Toimintavuoden aikana on lainaa lyhennetty suunnitelman mukaisesti. Yhtiön nettovelkaantumisasetta kuvaava prosenttiluku vuonna 2019 oli 21,48 %. Yhtiön omavaraisuusaste on 69,28 %, joka yleisen viitearvotulkinnan mukaan tarkoittaa erinomaista.

Yhtiön tulos tilikaudelta 2019 oli 219 168,69 euroa.

2. Sisäilmatalo Kärki Oy on tehnyt Vuokratalot Oy:n kiinteistöjen kuntokartoitukset. Näiden raporttien mukaan yhtiön kiinteistöt ovat tyydyttävässä tai hyvässä kunnossa. Yksityiskohtaisempaa tarkastelua Vuokratalojen kiinteistöjen kunnosta tehdään vuosittain kiinteistökiertoilla. Yksityiskohtainen PTS-suunnitelma on työnalla työryhmällä, jota johtaa teknisten palvelujen toimialajohtaja.
3. Yhtiön kaikkien 151 vakituudessa asuinkäytössä olevien vuokra-asuntojen käyttöaste oli 97,1 % (97,8 % vuonna 2018). Yhtiölle asetettu yli 95 % aktiivi-käyttöaste-tavoite saavutettiin. Tilikauden päättyessä vuokratästä osuus oli 2,61 % (2,35 % vuonna 2018).
4. Yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu käyttö- ja huoltopalveluiden palvelutason parantaminen kohtuullisin taloudellisin panoksilla. Vuokrataloilla on voimassa olevat kiinteistöhuoltosopimukset pitkäaikaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Kehityskeskusteluja käydään säännöllisesti toimijoiden kanssa palvelutason ylläpitämiseksi sekä toiminnan tehostamiseksi ja parantamiseksi.

Kohdekohtaiset erityistavoitteet

1. Vuosittain vähenevä asuntohakijamäärä vaikuttaa asuntojen kysyntään sekä käyttöasteeseen. Vuonna 2019 asuntohakijoita oli 87 (93 vuonna 2018). Kunnan asukasmäärän laskiessa ja väestön ikääntyessä isompien asuntojen, kolmiot ja neliöt, kysyntä laskee. Kuntakonsernin on tulevaisuudessa tehtävä ratkaisuja asuntokannan mukauttamiseksi kysyntää vastaavaksi.
2. Mikäli Vuokratalojen jonkin yksittäisen kiinteistön käyttötarkoitus olennaisesti muuttuisi, anotaan tarvittaessa ARA:lta käyttörajoituksen vapauttamista. Kuusi (6) viidestätoista (15) kiinteistöstä on vapaa kyseisestä pitkäaikaisesta rajoituksesta.

1.4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Ruokolahden kuntakonserniin kuuluvat konserniyhteisöt on lueteltu liitetiedoissa.

Ruokolahden Vuokratalot Oy:lle kuuluu 15 kiinteistöä ja kaksi osakehuoneistoa, joissa on yhteensä 151 asuntoa.

Yhtiön liikevaihto tilikaudella oli 1 010 436,43 euroa (2018: 1 014 208,05 euroa), Vuokriin ja käyttökorvauksiin ei tehty muutoksia tilikauden aikana.

Vuokratalot Oy:n taseen loppusumma 31.12.2019 on 8 329 930,24 euroa. Pitkäaikaisista lainaa taseessa on 2 250 000,00 euroa ja suunnitelman mukainen lainanlyhenys on 250 000,00 euroa. Vuokrataloyhtiön nettovelkaantumisaste 21,43 %. Korke- ja rahoituskulut olivat 7 833,72 euroa.

Kuntakonsernissa on käytössä vakuusmaksu jonka suuruus vastaa yhden kuukauden vuokraa. Vakuuskäytäntöä ei sovelleta hoidollisin perustein tehtyihin vuokrasopimuksiin.

Asunto Oy Ruokolahden Elvinkulmassa on neljä huoneistoa, joista kaksi on asuinkäytössä ja kaksi huoneistoa on Eksoten avopsykiatrian päivätoimintayksikkönä (Mattila). Taseen loppusumma 31.12.2019 on 333. 545,24 euroa. Lainaa yhtiöllä ei ole. Vuonna 2019 vastikkeita ja käyttökorvauksia yhtiö peri 17 441,71 euroa.

Asunto Oy Ruokolahden Veikkojenpolku on asuinrivitalo, jossa on 12 asuntoa. Kunta omistaa niistä seitsemän. Tuottoja yhtiö peri 19 150,83 euroa. Taseen loppusumma on 698 462,41 euroa. Yhtiö on velaton.

Kaikkien konserniin kuuluvien yhtiöiden on katsottu toimineen kannattavasti ja kiinteistöjen kunnossapidosta ja talouden tasapainosta on huolehdittu.

1.4.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa

Toimivallan ja vastuunjaon yleiset perusteet on määritelty sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteissa, jotka tulivat voimaan 1.1.2014 alkaen. Päivitetty konserniohje on hyväksytty valtuustossa 16.10.2017.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Konserniohjeen mukaan kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeet kuntaa tytäryhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnanhallituksen nimeämien edustajien tehtävänä on arvioida asiakohdaisesti toimintaohjeiden tarvetta.

Edustajan tulee pyytää kunnanhallituksen toimintaohje kuitenkin aina, kun käsiteltävänä on merkittäviä taloudellisia riskejä koskeva tai periaatteellisesti merkittävä asia, ellei yhteisö ole erikseen pyytänyt konserniohjausta.

Konserniohjaus on pääasiassa perustunut tapauskohtaiseen harkintaan ja sen perusteella annettuun ohjeistukseen yhtiökokousedustajille ja yhtiöiden hallintoelimissä toimiville edustajille.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Konsernitavoitteiden asettaminen tytäryhtiöiden toiminnalle toteutuu taloussuunnitelmakäsittelyn yhteydessä.

Konsernivalvonnassa ei ole havaittu olennaisia puutteita tai virheitä.

Tytäryhtiöiden toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta

Tytäryhtiöt ovat raportoineet kunnanhallitukselle toiminnastaan ja taludestaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytär- ja osakkuusyhteisöissä

Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestäminen kuuluu yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle. Konsernitasolla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaamisesta sekä valvonnasta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden mukaisia. Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohdolle riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä sekä merkittävistä riskeistä. Raportointi on tehtävä viipymättä, jos merkittävän riskin realisoituminen on todennäköistä. Kunnanhallitus ohjaa tarvittaessa tytäryhteisöjä riskien hallintatoimenpiteissä.

Riskienhallinnan toimivuudessa ei ole havaittu puutteita.

1.4.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019 1 000 €	2018 1 000 €
Toimintatuotot	25 991	25 506
Toimintakulut	-55 752	-56 010
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4	7
Toimintakate	-29 757	-30 498
Verotulot	21 035	20 835
Valtionosuudet	12 310	12 049
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7	5
Muut rahoitustuotot	24	20
Korkokulut	-190	-158
Muut rahoituskulut	-6	-3
Vuosikate	3 423	2 250
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 913	-2 724
Omistuksen eliminointierot	0	
Arvonalentumiset	0	
Satunnaiset erät	285	
Tilikauden tulos	795	-474
Tilinpäätössiirot	9	4
Tilikauden verot	0	
Laskennalliset verot	-1	-1
Vähemmistöosuudet	10	201
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	812	-270

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,6	45,5
Vuosikate/Poistot, %	117,5	82,6
Vuosikate, euroa/asukas	685	441
Asukasmäärä	4 994	5 099

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,5	46,1
Vuosikate/Poistot, %	82,6	179,1
Vuosikate, euroa/asukas	441	749
Asukasmäärä	5 099	5 245

Maksurahoituksen eli palvelujen käyttäjien osuutta toimintamenoista kuvataan toimintatuot-
tojen osuudella toimintakuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Tunnusluku kertoo maksurahoituksen osuuden toimintakuluista.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$
Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

TOIMINNAN RAHAVIRTA	2019	2018
Vuosikate	3 423	2 250
Satunnaiset erät	285	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	154	-24
	3 861	2 226
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 996	-9 481
Rahoitusosuudet investointimenoihin	117	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	579	368
	-1 300	-9 113
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 561	-6 887
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset (-)		
Antolainasaamisten vähennykset (+)		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)		8 199
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-1 704	-1 762
Lyhytaikaisten lainojen muutos (+ / -)	15	0
	-1 689	6 437
Oman pääoman muutokset (+ / -)	0	0
		0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-27	7
Vaihto-omaisuuden muutos	14	25
Saamisten muutos	-146	655
Korottomien velkojen muutos	-591	-876
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-750	-189
Rahoituksen rahavirta	-2 439	6 248
RAHAVAROJEN MUUTOS	122	-640
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 816	5 694
Rahavarat 01.01.	5 694	6 333
	122	-640
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-8 129	-10 892
Investointien tulorahoitus, %	182,1	23,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1	1
Kassan riittävyys	36	31
Asukasluku 31.12.	4 994	5 096

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä**Investointien tulorahoitus, %**

= $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	46 816	48 193
Aineettomat hyödykkeet	338	347
Aineettomat oikeudet	152	201
Muut pitkävaikutteiset menot	99	86
Ennakkomaksut	86	59
Aineelliset hyödykkeet	45 083	46 420
Maa- ja vesialueet	4 381	4 389
Rakennukset	35 097	36 138
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 536	4 367
Koneet ja kalusto	866	1 170
Muut aineelliset hyödykkeet	171	172
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	31	185
Sijoitukset	1 395	1 426
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	2	2
Osakkuusyhteisöosuudet	102	153
Muut osakkeet ja osuudet	575	555
Muut lainasaamiset	715	715
Muut saamiset	1	1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 299	450
Valtion toimeksiannot	1 299	450
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		
Muut toimeksiantojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 032	8 778
Vaihto-omaisuus	182	196
Aineet ja tarvikkeet	140	148
Keskeneräiset tuotteet	43	49
Ennakkomaksut		
Saamiset	3 034	2 888
Pitkäaikaiset saamiset	766	688
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	66	67
Muut saamiset	700	621
Lyhytaikaiset saamiset	2 267	2 200
Myyntisaamiset	828	1 053
Lainasaamiset	962	474
Muut saamiset	256	366
Siirtosaamiset	221	306
Rahoitusarvopaperit	28	30
Osakkeet ja osuudet	12	14
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Muut arvopaperit	16	16
Rahat ja pankkisaamiset	5 788	5 664
VASTAAVAA YHTEENSÄ	57 147	57 421

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	26 627	25 837
Peruspääoma	13 144	13 144
Arvonkorotusarahasto	67	67
Muut omat rahastot	384	393
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	12 219	12 503
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	812	-270
		0
VÄHEMMISTÖOSUDET	163	173
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	753	344
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	753	344
	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 364	541
Valtion toimeksiannot	1 316	493
Lahjoitusrahastojen pääomat	45	46
Muut toimeksiantojen pääomat	2	3
VIERAS PÄÄOMA	28 240	30 526
Pitkäaikainen	21 430	23 112
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20 297	21 990
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saadut ennakot	0	16
Liittymismaksut ja muut velat	461	434
Siirtovelat	672	672
Laskennalliset verovelat	0	0
Lyhytaikainen	6 810	7 414
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 692	1 704
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saadut ennakot	40	40
Ostovelat	1 520	1 988
Muut velat	657	602
Siirtovelat	2 898	3 078
Laskennalliset verovelat	3	2
	0	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	57 147	57 421
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	46,9	45,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	47,5	52,2
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	13 031	12 233
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	2 609	2 399
Konsernin lainakanta 31.12. 1 000 €	21 990	23 694
Konsernin lainat €/asukas	4 403	4 647
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000€	17 944	27 998
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	3 593	5 490
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 744	1 256
Kunnan asukasmäärä	4 994	5 099

Omavaraisuusaste, %

= $100^* (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100^* (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä) / asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12.

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut.

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet**1.5.1 Tilikauden tuloksen käsittely**

Kuntalain (410/2015) 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 763 353,30 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Kirjataan poistoeron vähennystä 113 676,41 euroa.
2. Tilikauden 2019 ylijäämä 877 029,71 euroa siirretään taseen edellisten vuosien ylijäämään.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU**2.1 Käyttötalouden toteutuminen****10 Kunnanhallitus****100 Hallinto**

Hallintopalvelujen toimiala tuottaa ja kehittää kunnan toimialoille yleis-, talous-, henkilö- ja tietohallinnon palveluja sekä huolehtii kunnan suoraan omistamien asuntojen vuokrauksesta ja valmiussuunnittelun koordinoinnista. Hallintopalvelujen toimiala huolehtii lisäksi yhteistoimintatoimikunnan ja vanhusneuvoston asioiden valmistelusta.

Hallintopalveluilla luodaan omalta osaltaan edellytykset kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä kunnan muiden toimialojen ja toimielinten tuloksekkaalle toiminnalle. Hallintopalvelujen toimiala huolehtii toimialalle kuuluvista tehtävistä taloudellisesti ja tehokkaasti asetetuissa määräajoissa noudattaen annettuja säännöksiä, määräyksiä ja päätöksiä.

Hallintopalvelujen toimialan yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon sekä asumispalvelutehtävät on hoidettu entisillä resursseilla ilman olennaisia muutoksia.

Yhteistoimintatoimikunta kokoontui viisi kertaa ja käsitteli yhteistoiminnasta, työsuojelusta, työterveydenhuollosta annettujen lakien mukaiset toimintasuunnitelmat ja -ohjelmat.

Vanhusneuvosto kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Neuvosto kuuli eri asiantuntijoita ajankohtaisista asioista, järjesti tapahtumia, ja sen edustajat osallistuivat erilaisiin maakunnallisiin vanhus- ja vammaistoimintaa koskettaviin tilaisuuksiin ja seminaareihin.

Kuntaan perustettiin viestintätiimi, jossa ovat edustajat kaikilta toimialoilta. Viestintä jalkautettiin toimialoille siten, että ne itse huolehtivat toimialansa tiedottamisesta. Erityistä huomiota kiinnitettiin sosiaalisen median päivityksille ja www-sivujen ylläpitoon.

Kunta on mukana Digi- ja väestötietoviraston JUDO-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on kehittää julkisen hallinnon digiturvan johtamista ja hallintaa, henkilöstön digiturvaosaamista sekä tarjota tukea turvallisempien palvelujen kehittämiseksi.

Alkuvuodesta julkaistiin kunnan kuvakilpailu aiheella "Millä kuvalla sinä mainostaisit Ruokolahtea?". Tarkoituksena oli saada uutta kuvamateriaalia kunnan markkinointiin. Kilpailuun saapui 315 kuvaa, joista 10 palkittiin.

Keväällä kunnalle hankittiin kuvauskooperi (Drone) matkailukohteiden kuvaamiseen. Laitetta käytettiin lisäksi kunnan omistamien kiinteistöjen kuntokartoitukseen ja perusopetuksen oppilaiden tutustuttamisessa uuteen tekniikkaan ja välineisiin.

Vuodelle 2019 asetetut kuntastrategiasta johdetut tavoitteet toiminnalle olivat:

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteutuminen / arviointi
Kuntastrategian tarkistaminen	Kuntastrategian kärkiteemojen painopisteet on ajanmukaistettu.	Vuoden 2019 loppuun	Kuntastrategian tarkistaminen aloitettiin kunnanhallituksessa 2019. Työ saateen loppuun keväällä 2020 valtuustoseminaarin jälkeen.
Työllisyyden hoidon parantaminen	Työllisyyden hoitoon on luotu sujuvat prosessit ja yhteistyömuodot eri toimijoiden kanssa.	Kunnan maksu-osuus työmarkkinatuesta vuonna 2019 alempi kuin 2018 Työttömyysaste, % työvoimasta, alempi kuin 2018	Kunnan maksu-osuus työmarkkinatuesta laski noin 35 000 euroa vuodesta 2018. Työttömyysaste pysyi

			pääosin vastaavana kuin vuonna 2018, mutta Imatran tehtaiden lomautukset nostivat työttömyysastetta joulukuusta 2019 lukien.
	Työllisyydenhoitoa toteutetaan työllisyydenhoidon toimintasuunnitelman mukaisesti		
Sote-kiinteistöjen tulevaisuuden ratkaiseminen	Sote-kiinteistöille on löydetty kunnan talouden ja kuntalaisten palveluiden kannalta järkevä ratkaisu	Valtuuston päätettäväksi vuoden 2019 aikana	Sote-kiinteistöjen tulevaisuutta ei ole vielä ratkaistu. Niin sanottu kiinteistöriski poistui kunnalta, koska Sipilän hallituksen sote- ja maakuntauudistus kaatui maaliskuussa. Toiseksi kunnalla ei ollut sopivaa paikkaa mahdolliselle yksityisen toimijan hoitokodille ilman kaa-voitusratkaisuja, jotka aloitettiin 2019.

Muut asetetut tavoitteet:

1. Henkilöstön sairauspoissaolojen vähentäminen 10 %:lla vuoden 2018 tasosta.

Toimenpiteet: erityisesti käyttäytymisen ja mielenterveyden häiriöiden ennalta ehkäisy yhteistyössä työterveyshuollon kanssa
Mittari: sairauspoissaolopäivät

Henkilöstön sairauspoissaolot vähenivät tavoitteen mukaisesti yli 600 päivällä / 16 %:lla.

3. Palkkausjärjestelmän päivittäminen

Toimenpiteet: Tehtäväkuvausten, tehtävien vaativuuden arviointijärjestelmän sekä henkilökohtaisen suoriutumisen arviointijärjestelmän tarkistaminen.

Aikataulu/Mittari: Vuoden 2019 loppuun mennessä

Tehtävien vaativuuden arviointia ja henkilökohtaisen suoriutumisen arviointijärjestelmää tarkistettiin merkittävästi.

TA toteutuma

100 / Hallinto	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	702 490	-168 700	533 790	550 044,62	16 254,62	3,0
Toimintamenot	2 660 540	-143 590	2 516 950	2 393 994,90	122 955,10	4,9
Netto	1 958 050	25 110	1 983 160	1 843 950,28	139 209,72	7,0
Sisäiset						
Tulot	861 330	0	861 330	822 134,90	39 195,10	4,6
Menot	74 020	0	74 020	87 446,86	-13 426,86	-18,1
Suunnitelmapoistot	11 860	0	11 860	11 865,09	5,09	0,0

200 Elinkeinoelämän kehittäminen

Ruokolahti edelleenkin ostaa elinkeinopalvelut Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy:ltä (Kehy) yhdessä Imatran ja Rautjärven kanssa, niin että kuntakohtainen maksuosuus muodostuu asukaslupan perusteella 22 euroa / asukas. Ruokolahden maksuosuus vuonna 2019 oli 112 178 euroa. Nykyinen sopimus on voimassa vuoden 2020 loppuun.

Vuonna 1982 perustetun elinkeinoyhtiön pääomistajina ovat Imatran kaupunki sekä Ruokolahden ja Rautjärven kunnat. Kehitysyhtiön osakkeista suurimman osan (yli 50 %) omistaa Imatran kaupunki ja yhtiö kuuluukin Imatran kaupunkikonserniin. Yrityskehitystoiminnan kannalta Kehitysyhtiön vuosi 2019 oli aikaisempia parempi. Liikevaihto pysyi noin miljoonassa eurossa. Taloudellisesti vuosi 2019 oli Kehitysyhtiölle aikaisempia myönteisempi tuloksen ollessa noin 30 000 euroa.

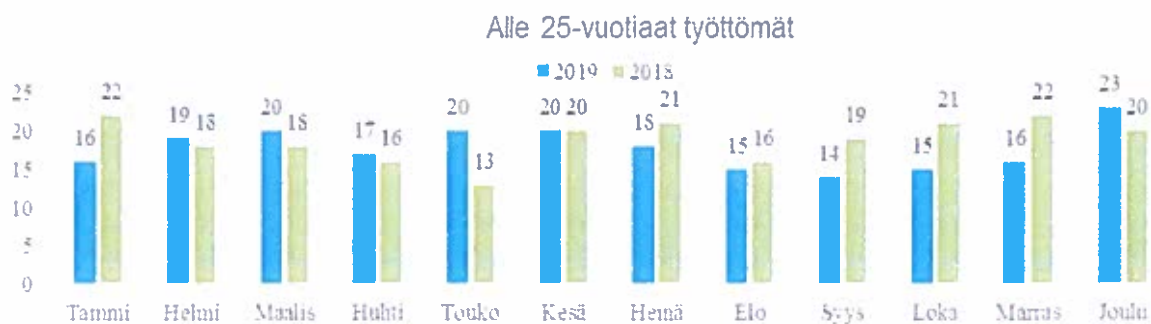
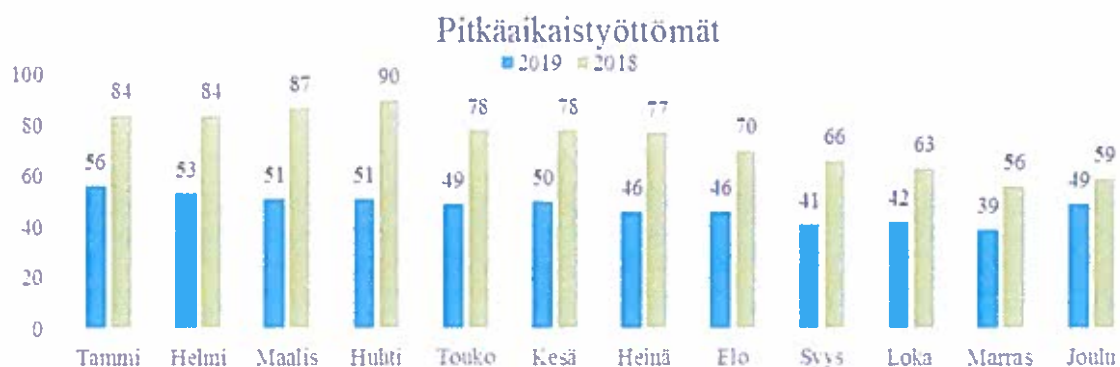
Työvoima ja työllisyys

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta joulukuussa 2019 Etelä-Karjalassa oli 12,2 prosenttia (koko maa 9,8 %). Kunnittain tarkasteltuna korkein työttömyysaste oli Imatralla (16,9 prosenttia) ja matalin Taipalsaarella (7,0 prosenttia).

Ruokolahden työttömyysaste vaihteli vuoden 2019 aikana 9,3 prosentin ja 10 prosentin välillä, pois lukien joulukuun työttömyysaste joka oli 12,3 prosenttia. Joulukuun työttömyysastetta nosti Imatran seudun isojen yritysten lomautukset. Ruokolahtelaisista työttömistä työnhakijoista oli joulukuussa lomautettuna 44 henkilöä. Pitkäaikais-työttömien määrä väheni Ruokolahdella vuoden 2019 aikana yli 30 prosenttia (koko maa 5,7 prosenttia) edelliseen vuoteen verraten. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien osuus pysyi ennallaan. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden osuus työvoimasta on noin 15 prosenttia, mikä on edelleen suhteessa suurempi muihin alueen kuntiin verraten.

Työvoima ja työttömyys Imatran seutukunnalla 31.12.2019

	Työvoima	Työttömien osuus % työvoimasta	Työttömien muutos - % ed. vuoteen	Työttömistä naisia %	Alle 25-vuotiaita	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaikaistyöttömät	kk:n avoimet työpaikat
Imatra	11 840	16,9 %	18 %	37,3 %	279	720	275	171
Rautjärvi	1 319	14,5 %	- 5 %	39,3 %	24	92	39	8
Ruokolahti	2 125	12,3 %	21 %	42,9 %	23	136	49	7
Parikkala	1 949	10,8 %	- 8 %	36,5 %	15	120	42	5
Vhteensä	17 233	13,6 %	6,5 %	39 %	341	1071	405	191

Kuntaan vuonna 2018 palkattu työllisyyskoordinaattori jatkoi työtään kunnan vaikeimmin työllistyvien aseman parantamiseksi. Vuoden 2019 aikana kunta tarjosi useita kuntouttavan työtoiminnan- ja työkokeilupaiikkoja eri toimialoilla. Kuntouttavaa työtoi-

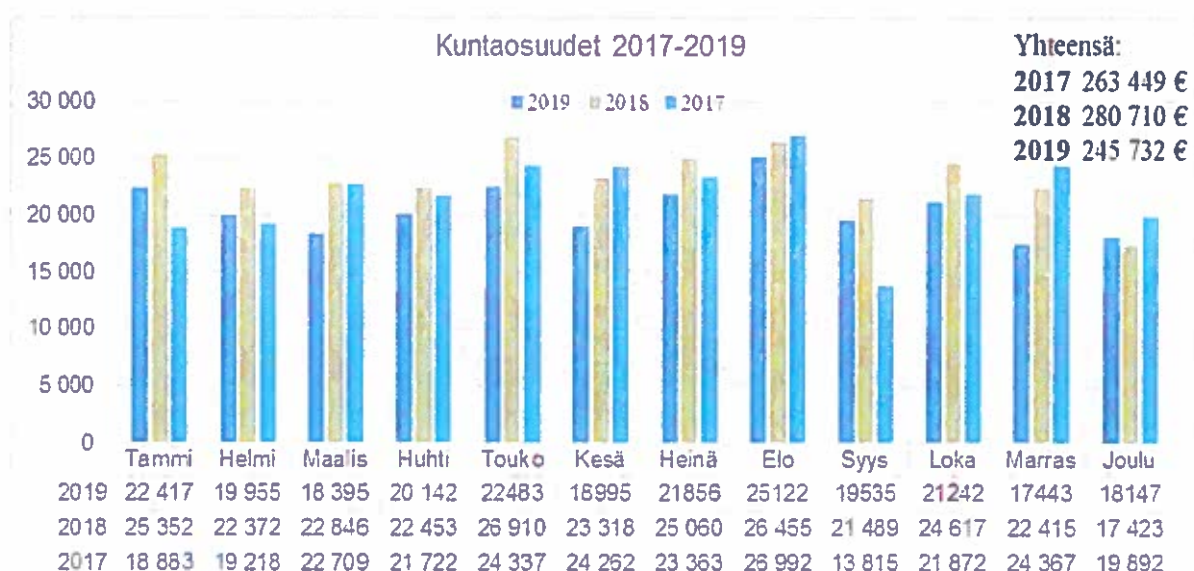
mintaa toteutettiin myös ryhmämuotoisena, yhteensä kolme kolmen kuukauden ryhmää vuoden aikana. Ryhmien ohjauksesta vastasivat yhteistyössä kunnan työllisyys- ja liikuntakoordinaattori. Työllistymistä edistävässä palveluissa (kuntouttava työtoiminta, työkokeilu) aloitti 28 eri henkilöä. Palkkatuella työskenteli kahdeksan henkilöä ja velvoitetyössä kahdeksan henkilöä. Tämä tarkoittaa, että joka viides ruokolahtelainen työtön osallistui kunnan tarjoamiin työllistymistä edistäviin palveluihin vuonna 2019.

Kunnan työllistämisvelvoitteen piiriin ohjautuneiden asiakkaiden määrä lisääntyi vuoden 2019 aikana huomattavasti. TE-toimisto ohjasi työllistämisvelvoitteen perusteella kunnalle 13 työllistettävää (vuonna 2018 kolme työllistettävää). Taustalla osin vaikuttaa 1.1.2017 voimaan tullut lakimuutos päivärahakauden enimmäisajan lyhenemisestä 500 päivästä 400 tai 300 päivään. Vuodelle 2019 varattiin myös määrärahaa edelleensijoitus-mallin pilotointiin. Työllistämisvelvoitteen piiriin ohjautuneiden asiakkaiden määrän lisääntymisestä johtuen, nämä rahat jouduttiin käyttämään lakisääteisen velvoitetyön toteuttamiseen.

Vuonna 2019 yhteistyö työllisyyden hoidon verkostojen kanssa oli tiivistä. Ruokolahden kunnan tärkein yhteistyötaho oli Etelä-Karjalan työvoiman palvelukeskus eli TYP (TYP=Eksote, TE-toimisto, Kela). Työllisyyskoordinaattori teki viikoittain yhteistyötä TYP:n virkailijoiden kanssa. Yhteistyössä hyödynnettiin myös etäyhteyksiä ja asiakkaiden väliarviointeja hoidettiin osittain Skypen välityksellä. Kunnan muita yhteistyökumppaneita olivat Kaakkois-Suomen TE-toimisto, Saimaan Virta ry, Ruokolahden työttömät ry, Ruokolahden seurakunta, Saimaan ammattiopisto Sampo sekä useat eri Eksoten toimintayksiköt. Yhteistyötä tehtiin myös paikallisten yritysten kanssa lähinnä asiakkaiden jatkopolkujen suunnittelussa.

Vuonna 2019 kunta tuki Saimaan Virta ry:n (entinen Työn Vuoksi ry.) toimintaa 5 000 euron avustuksella. Saimaan Virta ry järjesti työpajatoimintaa Ruokolahdella vuoden 2019 loppuun asti.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen eli KELA:n työmarkkinatuen kuntaosuuden kokonaismäärä oli vuoden 2019 lopussa 245 732 euroa, mikä on 12,5 prosenttia vähemmän edelliseen vuoteen verraten. Summa sisältyi kunnan Eksotelle maksamaan sote-palvelujen jäsenkuntamaksuusuuteen. Kuntaosuuslistalla olevien asiakkaiden tilannetta selviteltiin vuoden aikana yhteistyössä TYP:n kanssa ja asiakkaita ohjattiin aktiivisesti työllistymistä edistäviin ja muihin palveluihin. Palkkatukiresurssit pystyttiin kohdentamaan kuntaosuuden piirissä oleviin asiakkaisiin.

Kunnan vaikutusmahdollisuudet kuntaosuuden säästöihin tulevat sitä kautta, että voimme jatkossakin tarjota kuntaosuuden piirissä oleville asiakkaille paikkoja työllistymistä edistäviin palveluihin ja palkkatukityöhön. Työtä on tehtävä pitkäjänteisesti ja jokaisen asiakkaan tilanne on huomioitava yksilöllisesti. Tiivis yhteistyö TYP:n ja TE-toimiston kanssa on välttämätöntä, koska asiakkaiden aktivointi tapahtuu viime kädessä niiden kautta.

Yrittäminen Ruokolahdella

Ruokolahdella on hieman yli 300 rekisteröityä yritystä tai toimipaikkaa, mukaan lukien maatalousyritykset ja muualla toimivien yritysten sivutoimipaikat. Suurimmat työnantajat olivat Ruokolahden kunta, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri, Ita Nordic oy, Itula oy, Metsäkone Sjöholm Martti Oy ja Reike oy. Monikuntaisista yhteisöistä ja konserneista Etelä-Karjalan Osuuskauppa ja Etelä-Karjalan Osuuspankki olivat suurimmat veronmaksajat.

Kunta on aktiivisesti mukana Ruokolahden Yrittäjät ry:n toiminnassa, mm. tukemalla tapahtumia tilajärjestelyin, osallistumalla yrittäjien matkoihin ja tapahtumiin sekä markkinoimalla kuntaa yhteismarkkinointifoorumilla. Paikallinen yrittäjäjärjestö luokituu maakunnan aktiivimpiin sekä järjestäytymisasteella että toiminnan aktiivisuudella mitattuna. Kunta on myös kehittänyt julkisia hankintojaan, yrittäjyhteistyötä ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä monilla eri toimenpiteillä 2019. Ruokolahti voitti Etelä-Karjalan yrittäjyystävällisin kunta vuonna 2019 -palkinnon, mikä on merkittävä saavutus Ruokolahden kokoiselle kunnalle.

Maankäyttö- ja rakennustoiminnassa kunta on keskittynyt teollisuustonttien ja toimitilojen vuokraukseen ja uusien toimitilojen järjestelyyn. Ruokolahden kunta on pyrkinyt varautumaan yritystoiminnan tarpeisiin riittävällä tonttivarannolla. Kunnan teollisuustontit ovat keskittyneet keskustaaajaman ympäristöön sekä Oritlammen ja Puntalan alueille. Kunnan omistamat teollisuustilat ovat tällä hetkellä täyskäytössä vuokratuna. Teollisuustilojen vuokrasopimuksia on tarkistettu vuonna 2019.

Maakunnallinen elinkeinopoliittinen yhteistyö

Ruokolahti on mukana Lappeenranta-Imatra-kaupunkiohjelmassa, johon osallistuvat kaikki Etelä-Karjalan kunnat. Kaupunkiohjelmassa vahvistetaan Etelä-Karjalan ja erityisesti Lappeenranta-Imatra seudun kilpailukykyä ja vetovoimaa uusilla innovatiivisilla toimintamalleilla. Samalla tavoitellaan uusia yrityksiä ja työpaikkoja kehittämällä yhteistyöverkostoja erityisesti alueen korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä yritysten välille. Ohjelman koordinointi ja vetovastuu on Etelä-Karjalan liitolla. Kunnat varasivat kaupunkiojelmaan 1,5 euroa / asukas.

Seutuyhteistyö

Ruokolahden, Imatran, Rautjärven ja Parikkalan kunnat tekevät monipuolista ja aktiivista seutuyhteistyötä seututyövaliokunnan kautta. Kuntajohtajista ja hallintojohtajista koostuva seututyövaliokunta kokoontui vuonna 2019 useita kertoja. Lisäksi järjestettiin seutukunnan kuntien valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajatapaaminen Ruokolahdella. Tapaamisessa sovittiin seutuparlamentin eli alueen johtavien viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden kokoontumiseen uudelleen järjestelyistä vuodesta 2020 lähtien. Konkreettista seutuyhteistyötä toteutetaan muun muassa ympäristötoimessa, joka (mukaan lukien lakisääteinen eläinlääkintähuolto) tuotetaan kokonaan seudullisena.

Leader-hankkeet

Etelä-Karjalan Kärki-Leader ry toimii, Ruokolahdella, Rautjärvellä, Parikkalassa ja Imatran kaupungin maaseutualueilla. Vuoteen 2020 jatkuvan ohjelmakauden ”Virtauksia ja valintoja” Kärki-Leader -kokonaisrahoitus kuudelle vuodelle on 5,54 miljoonaa euroa ja Ruokolahden osuus kuntarahoituksesta on lähes 27 000 euroa / vuosi, yhteensä 160 000 euroa. Esimerkkeinä Ruokolahdella toteutettavista Leader-hankkeista voidaan mainita Kirkonmäen ulkomuseoalueen rakenteiden ja toiminnan kehittäminen, Kemppilän Myllykosken alueen kunnostaminen ja toimintapuitteiden rakentaminen sekä Ruokolahden yrittäjien koulutushankkeet. Vuonna 2019 valmisteltiin kunnan pumptrack-radan rakentamista leader-hankkeena.

Maaseutu- ja kylätoiminta

Kunnan alueella toimii 20 kylätoimikuntaa / asukasyhdistystä. Kunta avusti kylätoimikuntien / asukasyhdistysten hankkeita yhteensä 15 411 eurolla.

Kunta avusti maaseutuyrittäjiä tukemalla hyötyeläinten eläinlääkäripalkkioita.

Maataloustoimi

Vuosi 2019 oli Lappeenrannan kaupungin hallinnoiman Etelä-Karjalan maaseututoimen seitsemäs toimintavuosi. Etelä-Karjalan maaseututoimen Imatran maaseututoimistolta hoidetaan Imatran, Rautjärven ja Ruokolahden kuntien viljelijätukiprosesseja. Vuosi 2019 oli ohjelmakauden 2015–2020 viimeinen täytäntöönpanovuosi, joskin jatko vuosi on tulossa.

Vuonna 2019 Ruokolahdella oli 90 viljelijätukia hakevaa tilaa. Tuenhakijoista 86 prosenttia jätti sähköisen tukihakemuksen viljelijöiden verkkoasiointipalvelun Vipun kautta. Tuenhakijoiden määrä väheni yhdellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Lypsykarjatilojen määrä pysyi samana kuin edellisenä vuonna. Lypsykarjatalouden lisäksi vallitsevia tuotantosuuntia olivat viljanviljely ja muu kasvituotanto. Kahdella ruokolahtelaisella tilalla tehtiin sukupolvenvaihdos vuonna 2019.

Peltoviljelypinta-ala on säilynyt edellisen vuoden tasolla noin 2 700 hehtaarissa. Eri viljelykasvien osuus säilyi kutakuinkin samana kuin edellisenä vuonna. Yli puolet Ruokolahden peltopinta-alasta on joko nurmena, laitumena tai viherkesantona.

Lomatoimi

Parikkalan kunta on Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti huolehtinut paikallisyksikölle kuuluvista lomatoimen hallintotehtävistä myös Ruokolahden kunnan alueella.

Lomituspalvelujen Parikkalan paikallisyksikön alueeseen kuuluvat Enonkoski, Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti ja Savonlinnan itäinen alue.

Palveluksessa on 38 maatalouslomittajaa ja lomituspalvelujen piirissä on noin 207 vuosilomaan oikeutettua maatalousyrittäjää.

Ruokolahdella lomituspalveluihin oikeutettuja yrittäjiä vuonna 2019 oli 19 henkilöä. Vuosilomaa he käyttivät 520 päivää, sijaisapua 442 päivää ja maksullista lomitusta 92 päivää. Parikkalan toimipisteen alueen lomitetuista päivistä Ruokolahden osuus oli noin 10,5 prosenttia.

TA toteutuma

200 / Elinkeino- elämän kehittäminen	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	0	0	0	8,06	8,06	
Toimintamenot	281 860	-26 440	255 420	245 204,90	10 215,10	4,0
Netto	281 860	-26 440	255 420	245 196,84	10 223,16	4,0
Sisäiset						
Tulot	20 000	0	20 000	22 000,00	-2 000,00	-10,0
Menot	2 340	0	2 340	2 606,70	-266,70	-11,4
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0,00	0,00	0,0

250 Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimi

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimiin määrärahaa alennettiin talousarviotarkistuksessa 0,3 miljoonaa euroa. Määrärahaan sisältyi arvio clearing-summasta 0,9 miljoonaa euroa, joka otetaan huomioon kertaluonteisena eränä vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Tarkistussummassa huomioitiin myös arvioitu alijäämän kattaminen -0,7 miljoonaa euroa. Eksoten alijäämä oli vuonna 2019 arvioitua pienempi, joten määrärahan käyttö jäi alle arvion noin 0,2 miljoonaa euroa.

TA toteutuma

250 / E-K sosiaali- ja terveystoimi	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot						
Toimintamenot	20 565 000	-260 000	20 305 000	20 065 041,00	239 959,00	1,2
Netto	20 565 000	-260 000	20 305 000	20 065 041,00	239 959,00	1,2
Sisäiset Tulot						
Menot						
Suunnitelmapoistot						

40 Hyvinvointipalvelujen lautakunta

400 Muut hyvinvointipalvelut

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto on tarjonnut monipuolista, yleissivistävää opetusta ja harrastusmahdollisuuksia eri-ikäisille eri aineryhmissä kuntamme alueella.

Vuonna 2019 kokonaisopiskelijamäärä oli 684 ja alle 16-vuotiaita opiskelijoita oli 104. Opiskelijoita on ollut ruokolahtelaisten lisäksi lähikunnista ja kaupungeista. Opiskelijamäärä väheni edellisestä vuodesta 20 opiskelijalla.

Kansalaisopistossa oli 27 tuntiopettajaa.

Vuonna 2019 kansalaisopiston valtionosuuden perusteena oleva tuntimäärä oli 2 209 tuntia ja toteutunut opetustuntimäärä 2 402 tuntia.

Suosituimpia kursseja olivat: Minä laulan, Pianonsoitto, Aikuisten kuvataide / PIMA, Tanssien timmiksi, Kuntosali-circuit -ryhmät sekä Reisi-vatsa-peppu-treeni.

Opetusta järjestettiin 12 toimipaikassa. Kansalaisopisto on pyrkinyt järjestämään laajalti kunnan alueella opetusta ja opiskelu- sekä harrastusmahdollisuuksia kysynnän mukaan. Opetusta tarjotaan asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Vanhat kurssit sisällytetään ohjelmaan, mikäli opiskelijoita on riittävästi. Uusia kursseja kansalaisopisto tarjosi vuonna 2019 noin 15 % kurssitarjonnasta, joten tavoite 10 % saavutettiin.

Kurssiarviointit on tehty mahdollisimman monelta kurssilta. Kurssiarvioinnissa tavoitteena oli keskiarvo 3,8 asteikolla 1–5. Kurssien kokonaisarvosanat olivat keskimäärin 4,6.

Tavoite / Tavoitetaso	Mittari	Arviointi
Kansalaisopisto edistää aktiivista kansalaisuutta ja kuntalaisten hyvinvointia.	Opiskelijamäärä pysyy ennallaan tai nousee Asiakaspalaute	Ei toteutunut Keskiarvo 4,6 (max 5)
Uusia kursseja asiakkaiden toiveiden pohjalta	Uusia kursseja opinto-ohjelmassa vähintään 10 %.	Uusia kursseja 15 %

Kirjasto

Kirjastopalveluja tarjoaa pääkirjasto Suovilla. Kirjasto on kaikille avoin ja aineistojen lainaukset ovat maksuttomia.

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

1. tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
2. ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
3. edistää lukemista ja kirjallisuutta
4. tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
5. tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
6. edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Vuonna 2019 kirjastosta tehtiin 59 265 lainausta eli 11,87 lainaa / asukas. Kokonaislainaus laski 3,97 %. Käyntejä kirjattiin 47 747 eli 9,5 käyntiä / asukas. Fyysiset käynnit nousivat 13,32 %. Heili-kirjastojen verkkokirjastokäyntejä kirjattiin Ruokolahdella 17 154, nousua oli 11,56 %.

Lukemisedistämistapahtumia järjestettiin vuoden aikana kolme. Kävijöitä oli 98. Omatoimikirjaston käyttö lisääntyi. Sisäänkirjautumisia oli vuoden aikana 2 761. Markkinointia lisättiin järjestämällä omatoimikirjastoa käyttäneiden kesken arvonta.

Alueellisen kehittämiskirjaston toimeksiannosta toteutettiin laaja ja uudistusmielinen tutkimus kirjastojen omatoimiasiakkaille. Ruokolahden kirjasto oli mukana tutkimuksessa. Tutkimustulokset julkaistaan vuoden 2020 puolella.

Etelä-Karjalan kirjastoissa jatkui AVI:n rahoittama digiohjaaja-hanke 2 vielä tammi-kuun ajan.

Kuntouttavan työtoiminnan työntekijä opasti sähköisten palvelujen käytössä kevättalvella. Kirjaston henkilökunta antaa digitukea muun työn ohella.

Huhtikuun alusta vuoden loppuun yksi kirjastovirkailijoista teki korvaavaa työtä. Työtehtäviin kuului kirjastonkehittämistehtävät sekä kirjaston sähköisten palveluiden markkinointi. Markkinointia tehtiin jalkautumalla kesätorille ihmisten pariin.

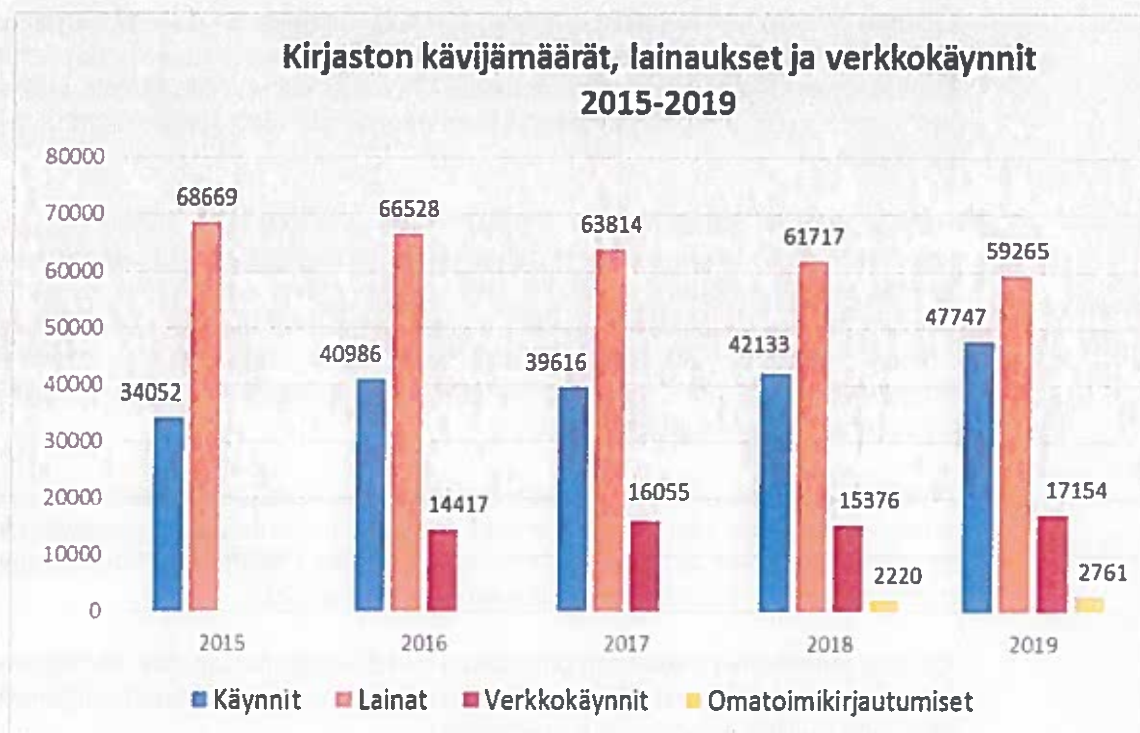
Kirjastolla tehtiin lattiasaneerausta toukokuun lopusta marraskuun alkuun. Poikkeusoloista huolimatta kirjasto pystyttiin pitämään auki pienellä kokoelmalla koko remontin ajan. Lainamäärien lasku johtuu osittain tästä.

Ruokolahden kirjasto kuuluu Etelä-Karjalan yhteiseen Heili-kirjastokimppaan. Heili-kirjastoilla on yhteinen asiakas- ja aineistorekisteri, kirjastokortti, yhteiset säännöt ja aineiston kuljetuspalvelut.

Kirjastossa järjestettiin neljä erityyppistä näyttelyä ja seitsemän yleisötapahtumaa. Tapahtumiin osallistui 238 henkilöä. Alkuvuodesta Kelan yhteispalvelupisteen toiminta päättyi kirjastolla. Kirjasto myi kuntosalin avainkortteja ja kirjastossa toimi matkailuinfo.

Kirjastonjohtajan virka oli täyttämättä vuonna 2019. Kirjastovirkailijat hoitivat tiimityönä kirjastonjohtajan tehtäviä.

Erillinen kirjaston toimintakertomus vuodelta 2019 on saatavana kirjastosta.

Kulttuuripalvelut

Kunnan kulttuuritoimen palvelut järjestettiin kunnan omana toimintana yhteistyössä järjestöjen kanssa. Musiikin perusopetuksen opetuspalvelut ostettiin Ruokolahden Musiikkikoululta.

Kulttuuritoimi järjesti veteraanipäivän juhlan 27.4.2019. Itsenäisyyspäivän juhla järjestettiin 6.12.2019 yhteistyössä Ruokolahden seurakunnan kanssa.

Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku koordinoi laajalla yhteistyöllä tuotettua maakunnallista lastenkulttuuritoimintaa. Metku toimintana järjestettiin neljä eri tapahtumaa lapsille. Kunta on ollut useita vuosia mukana Metku -kuorotoiminnassa.

Tapahtumista tiedotettiin tapahtumakalenterin, lehtimainonnan ja sosiaalisen median avulla.

Avustuksia kulttuuritoimen talousarviosta myönnettiin kuudelle yhdistykselle, yhteensä 1 310 euroa.

Liikuntapalvelut

Kunnan tulee luoda edellytykset kuntalaisten liikunnalle eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista. Kunnan tehtävänä on tukea kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja sekä järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä sekä arvioida asukkaidensa liikunta-aktiivisuutta osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Liikunta on kunnallinen peruspalvelu, jonka tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä sekä fyysistä aktiivisuutta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu kunnassa kaikille hallinnonaloille. Tavoitteena on näin turvata mahdollisimman tasa-arvoiset liikuntapalvelut sekä liikuntajärjestöille että kaikille liikunnanharrastajille kunnassa.

Ruokolahden kunta oli mukana valtakunnallisessa Voimaa Vanhuuteen -ohjelmassa yhdessä Eksoten kanssa. Vertaisohjaajat ja ulkoiluystävät ovat vapaaehtoistoimijoita, joita Eksoten fysioterapeutti on kouluttanut. Ruokolahdella oli 22 koulutettua ulkoiluystävää auttamassa toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten mahdollisuutta harrastaa liikuntaa turvallisessa seurassa. Koulutettuja vertaisohjaajia kunnassa oli noin 20, jotka toimivat innostajina ja ohjaajina oman ikäistensä liikuntaryhmissä sekä ohjasivat vähän liikkuvia liikunnan pariin.

Aluehallintovirasto myönsi Liikutaan yhdessä Ruokolahdella! -hankkeeseen 20 000 euron avustuksen. Hankkeen tavoitteena on lisätä kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa elämänkaaren eri vaiheissa. Ohjattuja ryhmiä tarjottiin monipuolisesti ottaen huomioon kunnan muu liikuntatarjonta.

Kesällä järjestettiin maksuton uimakoulu 5–12 -vuotiaille lapsille. Henkilökohtaista liikuntaneuvontaa järjestettiin 18–64 -vuotiaille terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuville tai liikkumattomille kuntalaisille.

Kunta tukee urheiluseurojen toimintaa myöntämällä avustusta seuroille. Kolmelle urheiluseuralle myönnettiin vuonna 2019 toiminta-avustusta 21 770 euroa. Menestyneitä ruokolahtelaisia urheilijoita palkittiin 2 000 eurolla.

Liikuntapalvelujen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

Tavoite / tavoitetaso	Mittari	Arviointi
Liikuntatoimen palvelut mahdollisimman matalakynnyksisiksi	Liikuntaryhmien täyttöaste, toimintaan osallistuvien asiakkaiden määrä	271 osallistujaa kunnan liikuntaryhmissä
Liikuntaneuvonnan vakiinnuttaminen osaksi liikuntapalveluja ja sen tunnettavuuden lisääminen	Liikuntaneuvontaan osallistuvien asiakkaiden määrä	10 osallistujaa liikuntaneuvontaan
Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja selkiyttäminen osana palveluita	Vapaaehtoistoimijoiden määrä (vertaisohjaajat, ulkoiluystävät), Vertaisohjaajien ryhmien asiakasmäärät	22 vapaaehtoista toiminnassa mukana Vertaisohjaajien ryhmissä mukana yhteensä noin 50 asiakasta

Nuorisopalvelut

Nuorisotoimen tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa; tukea nuorten kasvua, itseenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista; tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa; edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys; kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen, sekä monialainen yhteistyö.

Nuorten avoin tilatoiminta

Kunnan säännöllisenä nuorisotoimintana nuorisopalvelut järjesti nuorisotilassa avoimien ovien toimintaa nuorille (7. luokkalaiset–18 vuotiaat) vuoden 2019 aikana kolme kertaa viikossa maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Varhaisnuorille vuonna 2018 aloitettu toiminta on vakiintunut. Toimintaa pidettiin kahtena päivänä viikossa, maanantaisin ja keskiviikkoisin. Tilatoimintaa valvoi nuoriso-ohjaaja, koulunkäynnin-ohjaaja ja etsivä nuorisotyöntekijä. Työntekijöiden vuoroja jaettiin niin, että paikalla oli vähintään kaksi aikuista.

Avoimen tilatoiminnan pääpaino on vapaalla oleskelulla ja vapaa-ajan vietolla valvotussa tilassa. Tämän lisäksi ohjaajat järjestivät ohjattua toimintaa kuten leipomista, askartelua ja teemailtoja.

Sekä kevät- että syyskaudella kävijöitä oli yhteensä koko vuoden aikana 1 740. Keskimäärin kävijöitä oli illan aikana 17 nuorta varhaisnuoret mukaan lukien.

Digitaalinen nuorisotyö

Kunta liittyi syksyllä 2019 mukaan Pelastakaa Lapset ry:n Netari-toimintaan. Netari on Pelastakaa Lapset ry:n ylläpitämä palvelukokonaisuus, joka on toiminut vuodesta 2003. Netari tarjoaa nuorille turvallisia ja laadukkaita yhteisö-, ohjaus- ja neuvontapalveluita. Toiminnan kivijalkoja ovat turvallisuus, nuoren kohtaaminen hänen omista lähtökohdistaan käsin sekä myönteinen ja kannustava ilmapiiri. Kunnan nuoriso-ohjaaja työskentelee Netarin alustoilla omien aikataulujensa mukaan ja kunta saa vastineeksi ilmaisia koulutuksia nuoriso-ohjaajalle kahdesti vuodessa.

Kansainvälinen nuorisotyö

Kunnassa aloitettiin ensimmäinen Erasmus + Nuorisovaihto marraskuussa 2019. Kahdeksan Ruokolahtelaista nuorta valmisteli Espanjaan lähtöä loppu vuoden nuoriso-ohjaajan kanssa. Nuorisovaihto toteutettiin tammikuussa 2020.

Ruokolahden nuorisoneuvosto RUNNE

Nuorisoneuvosto Runne järjestää nuorille tapahtumia, tekee aloitteita nuorten asioihin liittyen ja ottaa pyydettyään kantaa valmisteilla oleviin kunnallisiin päätösasioihin.

Runnen kokouksia pidettiin kaksi kertaa vuonna 2019. Nuorisovaltuusto laati kannanoton Ruokolahdelle suunnitellusta skeittiparkista. Kannanotto toimitettiin kunnanjohtaja Tuomo Salliselle.

Kuntien välinen yhteistyö, hankkeet

Ruokolahden nuorisopalvelut on mukana Kanuppien (Kaakon nuoriso-ohjaajien) verkostossa. Ruokolahden kunta on mukana koko Etelä-Karjalan maakunnallisen nuorisotyön kehittämishankkeessa ”Oikeesti Oikeella Asialla”. Ruokolahti on sitoutunut mukaan hankkeeseen kahdeksi kaudeksi. Toinen kausi päättyy vuoden 2020 loppussa. Hankkeen tarkoituksena on yhdenvertaistaa maakunnallista nuorisotyötä laittamalla yhteisiä tavoitteita ja arviointimenetelmiä, hankkeen aikana laaditaan myös Maakunnallisen nuorisotyön perussuunnitelma vuosille 2020–2023. Kuntien välistä

yhteistyötä on kehitetty aloittamalla erilaisia yhteisiä työryhmiä Etelä-Karjalan alueelle.

Etsivä nuorisotyö

Etsivää nuorisotyötä on tehty kunnan alueella vuodesta 2012. Vuodesta 2017 lähtien kunnassa on työskennellyt kunnan oma etsivä nuorisotyöntekijä. Ennen tätä etsivä nuorisotyö järjestettiin ostopalveluna. Etsivä nuorisotyö on 15–29-vuotiaille tarkoitettu palvelu, jonka tarkoituksena on tukea syrjäytymisuhan alla olevia sekä syrjäytyneitä nuoria.

Perusnuorisotyössä työntekijä on toiminut nuoriso-ohjaajan työparina nuorteniloissa. Kouluilla työtä on tehty yläkoulussa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Etsivä on ollut mukana pitämässä Saimaan ammattiopisto Sampon Imatran toimipisteessä kahviparkkia yhteistyössä koulun henkilökunnan ja Etelä-Karjalan pohjoispään kuntien etsivien kanssa. Kahviparkki toimii matalankynnyksen kohtauspaikkana nuorten ja etsivien välillä. Ruokolahden etsivä nuorisotyöntekijä on tuonut toimintamallin myös Ruokolahden kunnan rajojen sisällä toimiviin ammatillisiin oppilaitoksiin.

Etsivä on osallistunut peruskoulun arkeen, toimintoihin ja tapahtumiin yhdessä nuoriso-ohjaajan kanssa, tämän lisäksi etsivä on pitänyt yhdeksäsluokkalaisille oman ”ysi-infon” siitä mitä etsivätyö tarjoaa peruskoulun jälkeen. Vuonna 2019 etsivän nuorisotyön yksilöasiakkaita on ollut 18 kappaletta.

Työssään etsivä nuorisotyöntekijä on hyödyntänyt moniammatillisia verkostoja ja Ohjaajaa.

Koulunuorisotyö

Ruokolahden nuorisopalvelut osallistuivat säännöllisesti Ruokolahden koulun arkeen, toimintoihin ja tapahtumiin. Koulun ja nuorisopalveluiden yhteistyö on tiivistynyt uusien, koulussa sijaitsevien toimitilojen myötä. Nuorisotyötä tehtiin paljon yhteistyössä koulun kanssa. Yhteisistä tapahtumista erityisesti Escape Room ja Pokemon-jahti ovat olleet suosittuja ja vakiinnuttaneet paikkansa koululla. Escape Roomissa vierailivat kaikki 5–9-luokkalaiset ja muutama aikuisryhmä. Pokemon-jahtiin osallistui 65-joukkuetta (2–7nuorta/joukkue). Nuoriso-ohjaaja toimi vuoden 2019 tukioppilastoiminnan toisena ohjaajana ja keväällä 2019 nuorisopalveluiden työntekijät kouluttivat uudet tukioppilaat. Nuoriso-ohjaaja oli mukana myös koulun pienryhmätoiminnassa sekä 7.luokkien ryhmätyksessä.

Retket ja tapahtumat

Vuonna 2019 Ruokolahden nuorisopalvelut järjestivät kaksi retkeä. Hiihtolomaviikolla tehtiin retki Rukalle yhteistyössä Rautjärven nuorisotoimen kanssa. Mukaan lähti yhdeksän ruokolahtelaista nuorta ja yksi ohjaaja. Retken hinta nuorelle oli 285 euroa sisältäen matkan, majoituksen aamiaisineen ja hissilipun.

3.6. toteutettiin retki Helsinkiin Linnanmäelle. Mukaan lähti 22 ruokolahtelaista nuorta.

Nuorisotoiminta-avustusta myönnettiin 1 920 euroa.

Nuorisopalvelujen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi

Tavoite / Tavoitetaso	Mittari	Arviointi
Uuden nuorisotilan käyttöasteen lisääminen	Vakinaistaa kolme nuorisoltaa viikossa Kävijämäärät Asiakaspalaute	Toteutui 17 nuorta / ilta Asiakaskyselyitä ei tehty
Kartoitetaan Ruokolahden nuorisopalveluiden tuottamien palveluiden laatutaso	Ruokolahden nuorisopalveluiden tuottaman nuorisotyön yhdenvertaistaminen muiden E-Karjalan kuntien kanssa: yhteistyöhanke	Alkukysely tehty: 20 ruokolahtelaista vastaajaa (vast. yht. 918) Tehty työntekijän työajan seuranta
Lisätään Runnen aktiivisuutta vaikuttamisessa	Aloitteita/vuosi Kokouksia/vuosi	Aloitteita ei tehty kaksi kokousta, yksi kannanotto

Ruokapalveluyksikkö

Ruokapalveluyksikkö vastaa koko kunnan ruokapalvelujen tuottamisesta ja myy Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteille (Eksote) ruokapalveluja Ruokolahden yksiköihin. Myyntituloina Eksotelta on saatu 465 884,45 euroa vuonna 2019.

Ruokapalveluyksikkö suunnittelee eri asiakasryhmilleen omat ruokalistansa. Ruokalistat kiertävät kuuden viikon välein. Juhlapyhät ja erilaiset teemat antavat lisävaihtelua ruokalistoilta.

Erityisruokavaliot huomioidaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Ruokapalvelu toteuttaa asiakaslähtöistä palvelua tarjoamalla terveyttä edistävää ja monipuolista ruokaa. Ruokaa valmistaa ammattitaitoinen ja osaava henkilökunta.

Ruokapalvelussa noudatetaan valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamia suosituksia:

- syödään yhdessä -suositukset lapsiperheille 2019 uudistettu painos
- terveyttä ja iloa ruoasta- varhaiskasvatuksen ruokailusuositus 2018
- syödään ja opitaan yhdessä- kouluruokailusuositus 2017
- terveyttä ruoasta- suomalaiset ravitsemussuositukset 2014
- ravitsemushoitusuositus 2010
- ravitsemussuositukset ikääntyville 2010.

Ruokapalveluyksikön toiminta 2019

Kunnan valmistuskeittiönä toimii koulun keskuskeittiö. Hyvinvointiaseman keittiö valmistaa viikonloppuisin ja juhlapyhinä ateriat hoitolaitoksille. Hyvinvointiaseman ja päiväkodin keittiö toimivat arkisin palvelukeittiöinä.

Päiväkotiruokailu

Päiväkotiruokailu on osa lapsen hoitoa, kasvatusta ja kehitystä. Ruokailun tavoitteena on turvata lapselle riittävät ja tasapainoiset ateriat sekä ohjata lasta monipuoliseen ja

vaihtelevaan ruokavalioon. Lisäksi lasta opetetaan uusiin makuihin ja ruokakulttuureihin.

Alle kouluikäisen lapsen ruokavalio koostuu suomalaisesta perusruoasta. Lapsen yksilölliset tarpeet huomioidaan erityisruokavaliolla. Kokopäivähoidossa olevalle lapselle tarjotaan aamupala, lounas ja välipala. Vuorohoidossa oleville lapsille tarjotaan lisäksi päivällinen ja iltapala.

Kouluruokailu

Kouluruokailu on olennainen osa koulun opetus ja kasvatustehtävää. Ruokailun ravitsemuksellinen merkitys oppilaan terveyden ja työvireyden ylläpitäjänä on merkittävä. Ateriat ovat terveellistä, täysipainoista ja vaihtelevaa suomalaista perusruokaa. Kouluteria kattaa noin 1/3 oppilaan energian ja suojaravinteiden tarpeesta. Aterian täysipainoisuus riippuu annoksen oikeasta koostamisesta, sillä oppilaat annostelevat ruokansa omatoimisesti itsepalvelulinjastolta. Ravitsemussuositusten mukaisen annostelun avuksi, lounaasta ja välipalasta on kuvattu lautasmalli kouluravintolan TV-työpöydällä. Täysipainoiseen ateriaan kuuluvat pääruoka, ruokajuoma, leipä, levite ja salaattinkastike. Oppilaan yksilölliset tarpeet huomioidaan erityisruokavaliolla. Välipalojen perustan muodostavat kasvikset, hedelmät, marjat ja kuitupitoiset viljavalmisteet.

Hoitolaitos - kotipalveluateriat

Hoitolaitosten ateriat ovat terveyttä edistävää, täysipainoista ja vaihtelevaa suomalaista perusruokaa. Asiakkaiden yksilölliset tarpeet huomioidaan erityisruokavalioiden osalta. Hoitolaitoksissa tarjottu ruoka kattaa kokopäivän energian ja suojaravinteiden tarpeen. Hoitolaitoksessa olevalle asiakkaalle tarjotaan aamupala, lounas, iltapäiväkahvi sekä kahvileipä ja päivällinen ja iltapala.

Kotipalveluateriaan kuuluu pääruoka lisäkkeineen, salaatti ja jälkiruoka. Keittoruoan kanssa on aina lisänä sämpylä, riisipiirakka tai leipä ja levite. Kotipalveluateriat valmistetaan kotihoidon asiakkaille. Ateriapalvelun myöntää Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus (Eksote).

Koulun valmistuskeittiö valmistaa ateriat kouluruokailuun, päiväkodille, hoitolaitoksille, henkilöstöruokailuun ja kotiateriapalveluun. Keittiö toimii viitenä päivänä viikossa kahdessa vuorossa.

Valmistus- ja palvelukeittiöiden omavalvontaohjelmat liitteineen, on päivitetty vuoden 2019 aikana. Elintarvikehygienian näytteitä on otettu säännöllisesti eri työpisteissä.

Kasvisruoan määrää ruokalistalla on lisätty ravitsemussuositusten sekä kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti. Kasvisruokavaihtoehto on tarjolla kolmesti viikossa.

Koulussa ruokaraati on aloittanut toimintansa kevätlukukaudella. Ruokaraati koostuu 3–9 luokan oppilaista ja henkilökunnan edustajista. Ruokaraadin ensimmäisenä kokousaiheena oli lautashävikin vähentäminen ja toiveruokapäivä. Ruokaraadissa oppilaiden esittämä toiveruokapäivä on toteutettu syyslukukaudella.

Kouluravintolan lautashävikin seuranta on päivittäistä. Hävikin määrä on näkyvillä kouluravintolan astianpalautuslinjaston seinällä. Hoitolaitoksille ruoan hävikkiseuranta on tehty tammi–maaliskuussa 2019.

Ruokapalveluyksikön palavereja pidetään säännöllisesti ja niistä tehdään muistiot.

Ruokapalvelun toiminnalliset tavoitteet ja arviointi

Tavoite / tavoitetaso	Mittari	Arviointi
Henkilöstön työhyvinvointi: hyvä työmotivaatio	Kehityskeskustelu 1 krt / vuosi	Henkilökohtaiset keskustelut on käyty
Ei kasvua sairauspoissaoloissa	Sairauspoissaolomäärät vähensivät 5 % edellisvuoteen	Ei toteutunut
Ravitsemussuositusten tietoisuuden kehittäminen henkilöstön keskuudessa	Koulutuspäivä Lautasmalliannos esillä	kaksi webinaaria Info-työkalulla päivittäin
Henkilökunta mukana ruokakasvatuksessa	Aktiivinen ohjaus ruuan ottamisesta linjastosta	kaksi ruokapalvelutyöntekijää ohjaamassa
Kehitetään ruokapalvelun tarjontaa koulun ja päivähoiton kanssa: toimivat yhteiset pelisäännöt	Yhteistyötapaamiset 2-4 krt / vuosi	Toteutunut neljä kertaa
Oppilaat ja henkilökunta mukana	Ruokaraati	Toteutunut kaksi kertaa
Koululaisten välipalakoelua jatketaan, tarjotaan välipala klo 15 asti koulussa oleville	Välipalalle osallistuminen	100 % osallistuminen
Asiakastyytyväisyyskysely	Toteutetaan kysely 2019	Ei toteutunut, tehdään keväällä 2020
Henkilöstömäärä: toiminta mitoituksen mukainen	Suosituksen / mitoituksen mukainen: hlöä / suoritetta	On toteutunut

TA toteutuma
400 Muut hyvinvointipalvelut

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikke- ama %
Toimintatulot	698 200	5 300	703 500	662 160	-41 340	-5,9
Toimintamenot	1 943 340	14 460	1 957 800	1 808 358	149 442	7,6
NETTO	1 245 140	9 160	1 254 300	1 146 198	108 102	8,6
Sisäiset						
Tulot	726 494		726 494	636 065	-90 429	-12,4
Menot	460 250		460 250	381 038	79 212	17,2
Suunnitelmapoistot	44 970		44 970	4 946	40 024	89,0

420 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tulosalueeseen kuuluu päiväkoti, esiopetus, avoin varhaiskasvatuskerho, perhepäivähoito ja lasten kotihoidon tuki.

Päiväkodissa on paikkoja yhteensä 150 mukaan lukien esiopetus (42). Vuoden lopussa paikkoja oli vapaana kuusi. Tukea tarvitsevia lapsia oli 11 (7,6 %). Perhepäivähoidossa paikkoja on 12 ja lapsia vuoden lopussa 10. Perhepäivähoidossa paikkaluku on vähentynyt edellisestä vuodesta neljällä kahden hoitajan siirryttyä tekemään osa-aikatyötä. Avoimessa kerhossa Jaakkimassa kirjoilla oli kuusi lasta. Varhaiskasvatuspalveluja myytiin Helsinkiin. Lasten kotihoidon tuen piirissä oli 43 lasta (58 lasta vuonna 2018). Yksityisen hoidon tukea ei käytetty.

Lukuvuonna 2018–2019 käynnistetty joustavan esi- ja alkuopetuksen mallin mukaiset yhdistetyt esi-1 opetusryhmät lopetettiin lukuvuoden päättyessä ja lukuvuonna 2019–2020 aloitti kaksi esiopetusryhmää, joista toinen toimii päiväkodin tiloissa ja toinen koulun tiloissa. Tämä vaikutti luonnollisesti esi- ja alkuopetuksen yhteistyöhön.

Vuorohoidon ostopalvelu Imatralta ja päiväkotihoidon ostot Rautjärveltä lopetettiin 1.8.2019 alkaen. Varhaiskasvatuspalvelut pystyttiin järjestämään omassa kunnassa kaikille tarvitsijoille lain mukaan ja pääsääntöisesti perheen ensisijaisen paikkatoiveen mukaan. Viikonloppuhoito ja tarvittaessa yöhoito järjestetään kahdella osa-aikaisella perhepäivähoitajalla.

Varhaiskasvatushenkilöstöä oli vuoden lopussa palkattu taloussuunnitelmaan verrattuna 1,4 henkilötyövuotta vähemmän vakinaisen henkilöstön osa-aikatyöhön siirtymisen johdosta. Henkilöstömäärää on sopeutettu vähenevään lapsimäärään ja palvelutarpeeseen. Daisy-järjestelmän käyttöä on tehostettu työvuorosuunnittelussa ja henkilöstön poissaolojen sijaistarpeen arvioinnissa. Ostopalvelun päättymisen ja henkilöstökulujen vähenemisen myötä varhaiskasvatuksen tulosalueella jäi rahaa käyttämättä.

Ruokolahden paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma päivitettiin uusien valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelmaperusteiden mukaisesti ja otettiin käyttöön 1.8.2019. Toiminnassa on lisätty vanhempien ja lasten osallisuusmahdollisuuksia järjestämällä perheiden yhteisiä tapahtumia, siirrytty lapsen vasun ja ryhmävasun sekä arvioinnin kirjaamiseen Daisyssä sekä tehostettu ryhmien välistä yhteistyötä ja viskari toimintaa. 3–5 -vuotiaiden ryhmät aloittivat ruokailun päiväkodin aulaan järjestetyssä tilassa. Toiminnan muutos mahdollisti paremmin lapsiryhmän pedagogisen toiminnan ryhmätiloissa ja ruokakasvatuksen kehittämisen yhdessä ruokahuollon kanssa.

Varhaiskasvatuksen tietovaranto VARDA otettiin käyttöön vuoden aikana. Järjestelmään tallennetaan viranomaistyössä tarvittavia tietoja varhaiskasvatuksen järjestäjästä, henkilöstöstä, lapsista sekä perheistä. VARDAn avulla parannetaan rekisterinpitäjä, yhdenmukaistetaan tietojen keruuta sekä laatua ja vähennetään päällekkäistä hallinnollista työtä.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma jatkui järjestämällä maakunnalliset Lape-akatemit (hyvinvointipalvelujen ja sosiaali- ja terveystoimen johdon yhteinen valmennuksellinen oppimisprosessi) sekä perustamalla Etelä-Karjalan Lape-yhteistyöryhmä, joka seuraa Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (2019–2022) toimenpiteiden toteutumista.

Seutukunnallista ja maakunnallista yhteistyötä tehtiin osallistumalla maakunnalliseen varhaiskasvatuksen yhteistyöryhmään, Imatran seutukunnan kuntien varhaiskasvatuksen esimiesten kokoontumisiin sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajan verkostokokouksiin. Parikkalan ja Rautjärven kanssa järjestettiin yhteinen työpajailta ja musiikkikasvatuksen koulutus.

Varhaiskasvatuksen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

Tavoite/ tavoitetaso	Mittari	Arviointi
Varhaiskasvatuksen arvioinnin käytäntöjen luominen ja kehittäminen eri tasoilla, mm. vuosittainen asiakastyytyväisyyskysely, ulkopuolisen arviointimenetelmän käyttöönotto	Dokumentoidun arviointitiedon kirjaaminen Asiakastyytyväisyyskysely 1 krt/v Toiminnan kehittäminen arvioinnin pohjalta	Lapsen vasun ja ryhmävasun kirjaaminen Dai-syyn, käyttöönotto syksy 2019. Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu 1.2020, vastausprosentti 19, tyytyväisyys asteikolla 1–4 oli ka. 3,7. Yhteisen ruokailutilan käyttöönotto syksy 2019. Kirjattu pedagogiset arjen toimintaohjeet ryhmätyönä. Ulkopuolinen arviointi videoimalla ja pitämällä arviointikeskustelu tehty viidelle päiväkotiryhmälle.
Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehittäminen	Yhteisen toiminnan lisääminen, yhteisen toiminnan dokumentointi	Yhdistetyt esi- ja alkuopetusryhmät toimivat keuhkukauden 2019, syyslukukaudella erilliset ryhmät. Arviointi toiminnasta on kirjattu.
Käyttöasteen nostaminen lapsen etu ja henkilöstömitoitustarpeiden huomioiden	Mahdollisimman täydet lain sallimat ryhmäkoot päivittäisessä toiminnassa, käyttöastetilastot kuukausittain	Käyttöaste 2019 -päiväkotitoimitus 64 % -perhepäivähoito 44 % Täyttöaste 96 %
Perhepäivähoidon säilyttäminen kunnassa	Vähintään neljä perhepäivähoitajaa olisi kunnassa, perhepäivähoitajien määrä	2 hoitajaa, joilla ryhmät 2 * 0,5 hoitajaa, joilla yhteinen ryhmä + viikonloppuhoito
Hankkeet:		

Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen 1.8.2019–31.7.2020	Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen oppimispolun jatkumo, tuen oikea-aikaisuus; esi- ja alkuopetuksen yhteistyön vuosikello, käyttöön 1.8.2020	Hanke kesken Esi- ja alkuopettajien yhteisiä kokoontumisia 2krt
Positiivisen diskriminaation edistäminen 1.8.2019–31.12.2020	Pedagoginen lisäresurssi yksilöllisten oppimishaasteiden ja -vaikeuksien sekä vuorovaikutuksen tutkimiseen, resurssi varhaiskasvatuksen opettajan palkkaaminen (60 %), pienryhmätoiminnan toteuttaminen	Hanke kesken Resurssiopettaja (60 %) palkattu 1.9.2019 Pienryhmätoiminta toteutettu viikoittain
VALO-hanke 1.10.2018–31.10.2020	Lapsiperheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen	Hanke kesken Arviointi-koulutukseen (1pv) osallistui neljä henkilöä Lapset puheeksi -koulutukseen osallistujista valmistunut kaksi henkilöä.

TA toteutuma 420 Varhaiskasvatus

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	208 300	-13 000	195 300	235 904	40 604	20,8
Toimintamenot	2 125 840	200 490	1 925 350	1 858 370	66 980	3,5
NETTO	1 917 540	187 490	1 730 050	1 622 466	107 584	6,2
Sisäiset						
Tulot						
Menot	495 381		495 381	406 880	88 501	17,9

Suunnitelmapoistot

450 Perusopetus

Ruokolahden kunnassa on yksi esi- ja perusopetuksen oppilaaksiottoalue ja kunnassa on toiminut 1.8.2018 alkaen yksi perusopetusta järjestävä koulu. Ruokolahden koulun 1.–9. luokilla oli 447 oppilasta tilastointipäivänä 20.9.2019, vuoden lopussa 31.12.2019 oppilaita oli 453.

Tavoitteena perusopetuksen suorittamisessa on ollut koko ikäluokan peruskoulun päättötodistuksen saaminen, se toteutui. Kaikki keväällä 2019 peruskoulunsa päättäneet sijoittuivat jatko-opintoihin.

Vuonna 2019 lukukausien tavoitteena on ollut uuden koulun myötä uusi toimintakulttuuri "Parasta pedagogiikkaa, parhaille oppilaille, parhaassa koulussa". Tässä muu-

tosprosessissa tavoitteena on ollut kaikkien hyvinvointi, joka sisältää kaikkien huomioidun hyvällä käytöksellä, kauniilla puheella ja yhdenvertaisuudella Opetuksen toteuttamisessa on vahvistettu yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Ruokolahden koulun henkilöstössä oli 19 luokanopettajaa kevätlukukaudella 2019, joista yksi toimi resurssiopettajana, 18 aineenopettajaa sekä yksi sivutoiminen opettaja ja 16 koulunkäynninohjaajaa. Ruokolahden koulussa työskentelee neljä laaja-alaista erityisopettajaa ja oppilaat ovat saaneet erityisopetusta klinikkamuotoisesti tai joustavissa pienryhmissä. Lisäksi joustavassa perusopetuksessa työskentelee yksi JOPO-opettaja. Syyslukukaudella 2019 vastaavat henkilöstömäärät olivat: 17 luokanopettajaa, joista yksi toimi resurssiopettajana, 17 aineenopettajaa sekä kaksi sivutoimista opettajaa ja 15 koulunkäynninohjaajaa. Laaja-alaisia erityisopettajia oli neljä ja lisäksi yksi JOPO-opettaja.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti Ruokolahden koululla on yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmä, joka on kokoontunut säännöllisesti. Lisäksi tarpeen mukaan on järjestetty yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Ruokolahden koululla on oma kouluterveydenhoitaja ja koulukuraattori sekä tarpeen mukaan koululla työskentelee koulupsykologi.

Ruokolahden koulun kaikki 1–9 luokkien oppilaat ovat oppilaskunnan jäseniä. Oppilaskunta on järjestänyt osallistavaa toimintaa kaikille; toimintapäiviä, juhlia, ruokaraatitoimintaa, yhteisiä tempauksia käyttäytymisen tukemisessa. Koulun tukioppilastoiminta on tukenut 7. luokkien ryhmäytymistä lukuvuoden aikana, yhteistyössä nuorisotoimen ja seurakunnan kanssa.

Ruokolahden koululla on tarjolla iltapäivätoimintaa perusopetuslain mukaisesti kaikille 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä 3.–9. luokkien oppilaille, joilla on päätös erityisestä tuesta. Toimintaa on koulun loppumisesta kello 17 asti. Toiminta on maksullista ja kuukausimaksu sisältää välipalan.

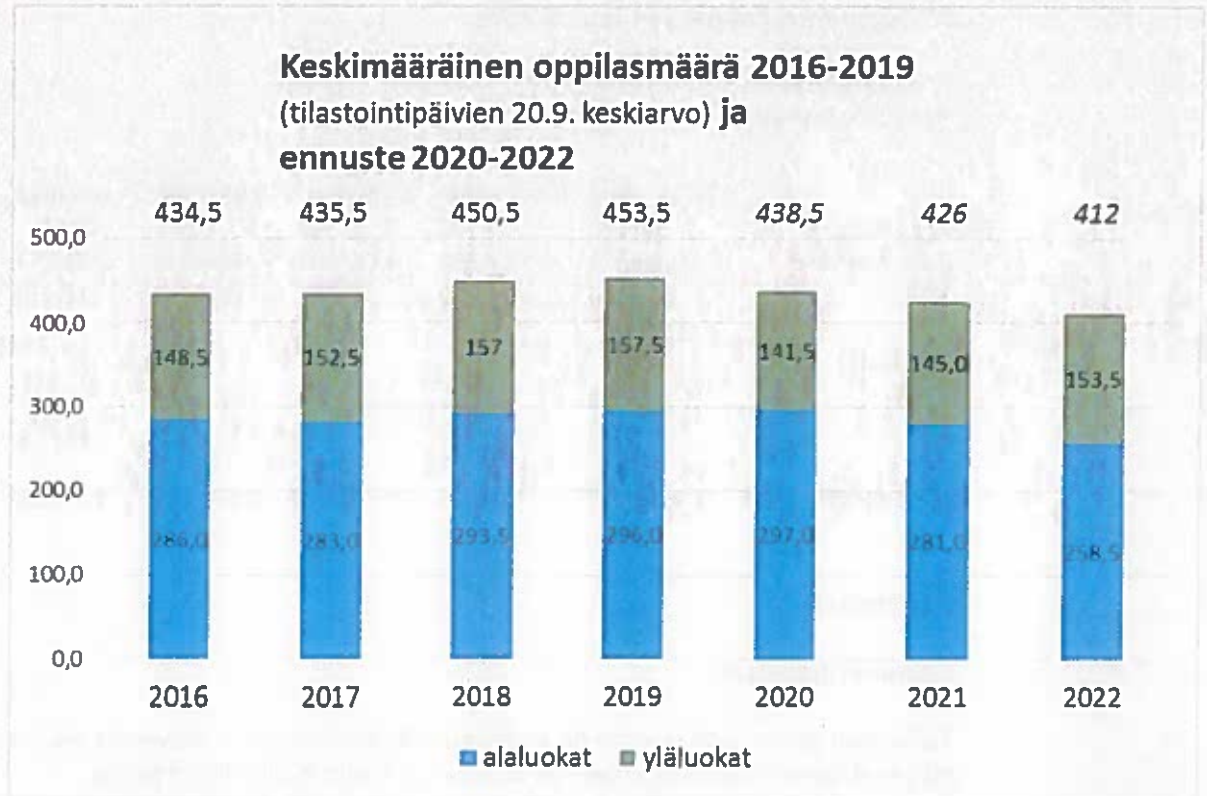
Vuonna 2019 koulu oli mukana seuraavissa hankkeissa: liikkuva koulu, kerhotoiminnan kehittäminen (2 eri hanketta), tasa-arvoisten oppimismahdollisuuksien ja erityisopetuksen kehittäminen, digitaitojen kehittäminen perusopetuksessa ja tutoropettajien toimintaan liittyvät hankkeet (2 hanketta). Kerhoina on toteutunut kädentaito-, musiikki-, lentopallo-, futsal- ja Arkiparkkikerhot. Ruokolahden koulu on mukana alueellisessa JOPO-verkostossa (joustava perusopetus). Vuonna 2019 kevätlukukaudella koululla oli myös hyvinvointiopettaja hankerahoituksella. Ruokolahden koulu on mukana KiVa Koulu -ohjelmassa. KiVa -tunteja käydään ohjelman mukaan 1., 4. ja 7. luokilla.

Yli puolet Ruokolahden koulun oppilaista kuuluu koulukuljetuksen piiriin. Koulukuljetukset tehdään linja-autoilla ja takseilla Ruokolahden kunnan koulukuljetusoppaan sääntöjen ja periaatteiden mukaisesti.

Perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

Tavoite / tavoitetaso	Mittari	Arviointi
Perusopetus on laadukasta	Perusopetuksen laatukriteereitä noudatetaan	Perusopetuksen laatukriteerit (OPH)
Perusopetus on kustannustehokasta	Oppilaskohtaiset kustannukset euroa/oppilas Oppilaskohtaiset kustannukset ovat valtakunnan	10 264,19 € / oppilas

	keskitasossa suhteessa samankokoisiin kuntiin	
Kaikki perusopetuksen päättävät nuoret saavat päättötodistuksen ja jatko-opintopaikan	100 %	100 %
Oppilaiden hyvinvoinnin ja kouluviihtyvyyden lisääminen	Koulun hyvinvointiprofiili: valtakunnan tasoa parempi	Kaikki tulokset olivat keskiarvoa parempia
Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto vaiheittain	Uusi opetussuunnitelma käytössä syksyllä 2019	Lautakunta on hyväksynyt opetussuunnitelman 1.8.2019 käyttöön otettavaksi
Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehittäminen	Yhteisen toiminnan lisääminen, yhteisen toiminnan dokumentointi	Yhdistetyt esi-ykköset toimivat kevätlukukauden 2019, syyslukukaudella erilliset ryhmät. Arviointi toiminnasta on kirjattu.
HANKKEET: Hankkeen nimi ja aika, Kokonaisrahoitus / myönnetty rahoitus		
1. Kerhotoiminnan kehittäminen 1.8.2018–31.12.2019 11 429 € / 8 000 €	Kokonaiskoulupäivän kehittäminen: runsaasti kerhoja koulupäivän jälkeen	Asiakaspalaute: ei otettu Kerhotoiminta oli suosittua
2. Tasa-arvoisten oppimismahdollisuuksien ja erityisopetuksen kehittäminen 30.5.2018–31.12.2019 38 751 € / 31 00 €	Yksilöllisten oppimispolkujen kehittäminen ja tukeminen	Erytisopettaja päiväkotiin
3. Digitaitojen kehittäminen perusopetuksessa / Tutorit toimii Ruokolahdella 1.1.2018–30.6.2019 14 060 € / 11 248 €	Henkilöstön ja oppilaiden digitaitojen edistäminen Osaamiskartoitukset	
4. Liikkuva koulu 1.8.2018–30.6.2019	Hyvinvointiopettajan työn jatkuminen	Hyvinvointiopettaja 100 % hankkeessa

TA toteutuma
450 Perusopetus

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	168 920		168 920	180 595	11 675	6,9
Toimintamenot	4 348 240	2 600	4 350 840	4 236 441	114 399	2,6
NETTO	4 179 320	2 600	4 181 920	4 055 846	126 074	3,0
Sisäiset						
Tulot						
Menot	914 143		914 143	950 175	-36 032	-3,9
Suunnitelmapoistot						

50 Teknisten palvelujen lautakunta

TA toteutuma

Koko hallintokunta

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Polkkeama	Polkke- ama %
Toimintatulot	3 366 370	33 100	3 399 470	3 312 699	-86 771	-2,6
Toimintamenot	3 993 570	-47 860	4 041 430	3 806 646	234 784	5,8
NETTO	627 200	-14 760	641 960	493 947	148 013	23,1
Sisäiset						
Tulot	1 391 810	0	1 391 810	1 482 524	90 714	6,5
Menot	1 053 500	0	1 053 500	1 134 578	-81 078	-7,7
Suunnitelmapoistot	1 650 170	141 500	1 791 670	2 033 308	241 638	13,5

500 Hallinto

Tekniset palvelut

Teknisten palvelujen osasto on tuottanut teknisen huollon palveluja sekä kuntalaisille että kunnan eri hallinnonaloille ja kuntakonserniin kuuluville yhtiöille.

Teknisten palvelujen koko henkilöstömäärä oli 17 henkilöä. Lisäksi työllistettiin kesäaikana koululaisia sekä kausityöntekijöitä ulkoalueiden ja liikuntapaikkojen hoidossa. Ensisijaisesti pyrittiin työllistämään pitkäaikaistyöttömiä.

Teknisten palvelujen tuntipalkkaisten työntekijöiden palkkamenojen määräraharaukset on tehty keskitetysti osaston asianomaisessa tulosyksikössä. Työntekijöiden palkkamenot kirjataan suoraan tulosalueen tulosyksikköjen menoiksi. Tästä syystä tulosyksikköjen talousarviomenot ja menojen toteutuminen eivät ole vertailukelpoisia.

Ruokolahdella kunnan kaavoittajana toimii teknisten palvelujen toimialajohtaja, joka vastaa kaavahankkeiden ja maankäyttöön liittyvien sopimusten valmistelusta kunnanhallitukselle sekä yhteydenpidosta osallisiin.

Kiinteistö- ja mittauspalvelut

Kiinteistö- ja mittauspalvelut tulosyksikkö valmisteli neljä kiinteistökauppaa kunnanvaltuustolle / kunnanhallitukselle. Osoitejärjestelmän ylläpitoon nimettiin uusia osoitteita ja kokonaan uusia osoiteteitä kertomusvuonna nimettiin kolme. Karttojen ylläpitopalvelut ostettiin Imatralta.

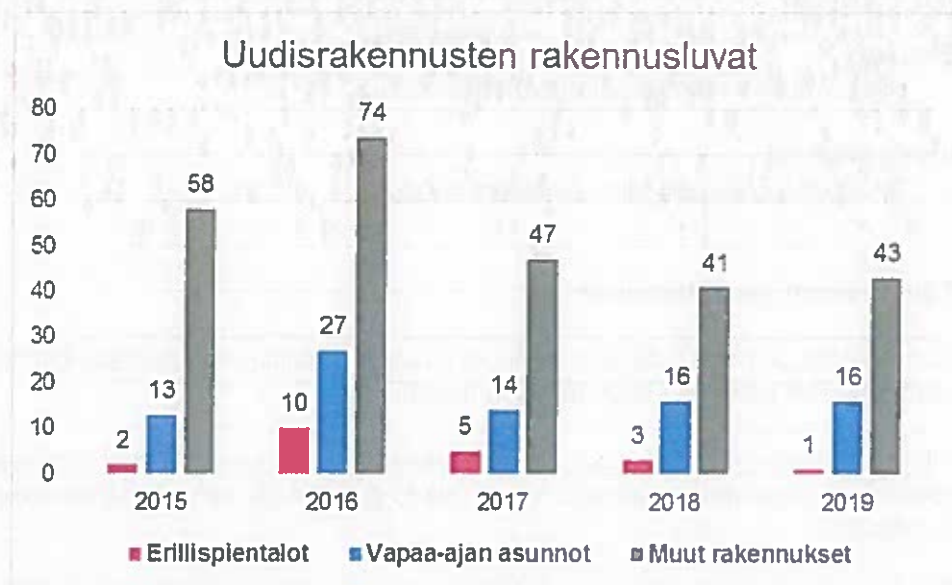
Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta vastaa talonrakentamiseen, rakennetun ympäristön hoitoon ja kuntakuvaan liittyvistä lupa-, neuvonta- ja valvontatehtävistä.

Rakentamiseen liittyvien lupa- ja tarkastuspalvelujen sekä muiden rakennustarkastajan antamien neuvontapalvelujen kysyntä on ollut edellisten vuosien tasolla. Rakennusvalvontataksaan tehtiin tarkistuksia ja sähköinen Lupapiste-palvelu oli käytössä koko vuoden.

Toimialalla myönnettiin vuonna 2019 yhteensä 77 rakennuslupaa, joista 60 oli uudisrakennusten lupia. Uusille omakotitaloille myönnettiin yksi lupa, uusille kesäasunnoille 16 lupaa ja maatalousrakennuksille viisi lupaa. Lisäksi myönnettiin 51 toimenpidelupaa / ilmoitusta. Kunnanhallitukselle valmisteltiin yksi poikkeamislupa.

Ruokolahdella rakennuslupien myöntäminen on delegoitu viranhaltijalle ja tavoitteena ollut kuukauden lupakäsittely on saavutettu.

Kuvio: Myönnetyt uudisrakennusten rakennusluvut 2015–2019

Varasto- ja konekeskus

Hallinnonalan omat varasto- ja konekeskuspalvelut pidettiin määrällisesti pieninä ja taloudellisesti alhaisella tasolla.

Tulosityksikön menoihin sisältyvät kiinteistöjen kulunvalvonnan menot ja varallaolopalvelun kiinteistöhuollon ja laitoshenkilöstön käyttöön hankittujen huolto-autojen leasing-vuokrat.

Kaikki kunnan tarvitsemat kone- ja kuljetuspalvelut perustuvat tällä hetkellä lähes täysin ostopalveluihin.

Teollisuusalueet

Teknisten palvelujen tehtävänä on ylläpitää ja huoltaa yritystoimintaan tarvittavia teollisuusympäristöjä. Tulosalueen vastuulla on keskustaaajamassa sijaitseva Myllyntaustan teollisuusalue, Oritlammen taajamaan kuuluva teollisuusalue ja Puntalan teollisuusalue.

Oritlammen teollisuusalueelle Pajatielle rakennettiin katuvalot. Puntalan teollisuusalueella saneerattiin osoitteessa Tyvitie 2 teollisuushallin kattorakenteet ajanmukaisiksi. Puntalan teollisuusalueella suoritettiin metsänhakkuutöitä.

Hallintokunnan ulkopuoliset hankkeet

Teknisten palvelujen henkilöstö on toimintavuoden aikana osallistunut hallinnonalan omien investointien ohella seuraavien, osaston toimialaan liittyvien, ulkopuolisten työkohteiden sekä yhteishankkeiden suunnitteluun, toteuttamiseen ja urakoinnin valvontaan:

Hyvinvointipalvelujen lautakunta

- Urheilukentän palloilu- ja tenniskenttien tekonurmet

Eksote

- Hyvinvointiaseman sisäilmasaneerauksia.

Kunnanhallitus

- Tyvitie 2 teollisuushallin vesikattourakka.

Tavoitteiden saavuttaminen

Kuntalaisille, kunnan hallintokunnille ja tilojen käyttäjille on järjestetty tilat ja yhdyskuntatekniset palvelut kysyntää vastaavasti.

Tiloja on sopeutettu olemassa olevaan palvelurakenteeseen sekä toimintoja vastaaviksi kiinteistöjä kunnostamalla, myymällä ja purkamalla sekä hankkimalla yksi osakehuoneisto.

Puntalan teollisuusalueella valmisteltiin uusien teollisuustonttien luovutuskuntoon saattamista metsätöillä.

Vesilaitoksen ja rakennusvalvonnan taksoja tarkistettiin vastaamaan kustannuksia ja palveluja.

Kaikki rakennusluvut voi jättää sähköisesti lupapiste.fi kautta.

Liikenneturvallisuussuunnitelma on päivitetty ja julkaistu.

Huonokuntoisimpia katuosuuksia ja kunnallistekniikkaa korjattiin.

Asiakaspalautteita otettiin vastaan, niihin vastattiin ja reagoitiin asioiden vaatimalla tavalla.

Kaukolämpölaitoksella ei ollut häiriötunteja. Kaukolämmöstä ei irtautunut asiakkaita vuoden 2019 aikana. Maakaasulaitoksella ei esiintynyt toimintakatkoja ja tuotantokulut kääntyivät hienoiseen laskuun loppuvuodesta.

Vesihuollon toimintavarmuuden lisäämiseksi aloitettiin selvitys vesiosuuskuntien liittämiseksi osaksi kunnan vesihuoltolaitosta. Konsulttityön raportti valmistui vuodenvaihteessa 2019–2020. Selvitystyö jatkuu vuoden 2020 aikana.

Maakunnallisia ja seudullisia hankkeita on toteutettu yhteistyössä hankerahoituksella.

Saimaan ja Sisäjärvien rantayleiskaavojen tarkistus sekä Jaakkiman kampusalueen ja Siilokujan asemakaavan muutos tulivat lainvoimaiseksi alkuvuodesta 2019.

Keskustaajaman Vaittilanrannan ja Tapulinmäen asemakaavan ajantasaistamisen rakennetarkastelu valmistui loppuvuodesta alueen asemakaavoituksen lähtökohdaksi

ja alueen asemakaavoitus päästiin aloittamaan. Keskustaaajaman Virastotalon alueen rakennetarkastelu käynnistettiin.

TA toteutuma

500 / Hallinto ja sisäiset palvelut

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	75 000	4 000	79 000	72 785	-6 215	-7,9
Toimintamenot	758 610	23 800	734 810	595 514	139 296	19,0
NETTO	683 610	27 800	655 810	522 729	133 081	20,3
Sisäiset						
Tulot	0	0	0	1 032	1 032	
Menot	91 740	0	91 740	126 030	-34 290	-37,4
Suunnitelmapoistot	0	0	0	6 799	6 799	

Teknisten palvelujen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteutuminen/arviointi
Toimivat palvelut kuntalaisille	Sähköistä asiointia kehitetään henkilökohtaisen palvelun lisäksi	Kaikki rakennusluvut voi jättää sähköisesti lupapiste.fi kautta	Toteutunut. Kaikki rakennusluvut voidaan jättää sähköisesti lupapiste.fi kautta
Ruokolahdella on hyvä yrittää	Teollisuustontteja on tarjolla	Puntalan teollisuusalueelle valmistellaan 2 luovutettavaa tonttia	Toteutunut. Puntalan teollisuusalueella on valmisteltu tontteja luovutettavaksi metsätoilla
Taloutemme on tasapainossa	Kunnallisten palvelujen maksut ovat palveluja vastaavat	Taksojen tarkistukset	Toteutunut, Vesitaksoja, sekä rakennusvalvonnan taksoja tarkistettu kustannustasoa vastaaviksi.

520 Kiinteistö- ja yhdyskuntahuolto

Kiinteistö- ja yhdyskuntahuollon tulosyksikön tehtävänä on suunnitteluttaa, rakennuttaa sekä ylläpitää Ruokolahden eri hallintokuntien, kuntalaisille järjestämien palveluiden tai asukkaiden hyvinvointiin liittyvien toimintojen tarvitsemat tilat.

Kiinteistöt

Teknisten palvelujen toimialan vastuulla oli kertomusvuoden lopussa yhteensä 45 kiinteistöä sekä 19 kunnan omistamaa osakehuoneistoa.

Käytöstä pois jäänyttä Virtutjoen koulua sekä muutamia heikkokuntoisia rantarakennuksia lukuun ottamatta kaikki teknisen toimen hallinnoimat kiinteistöt ovat olleet käytössä.

Kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvät merkittävimmät toimenpiteet olivat:

- PTS:n mukaisia pieniä kiinteistöhuollon toimenpiteitä
- kirjaston osasaneeraus vaihe 2., pää- ja lukusalin tiivistys, maalaus ja lattioiden saneeraus
- liikuntahallin aulaan parven rakentaminen
- Virastotalon purku.

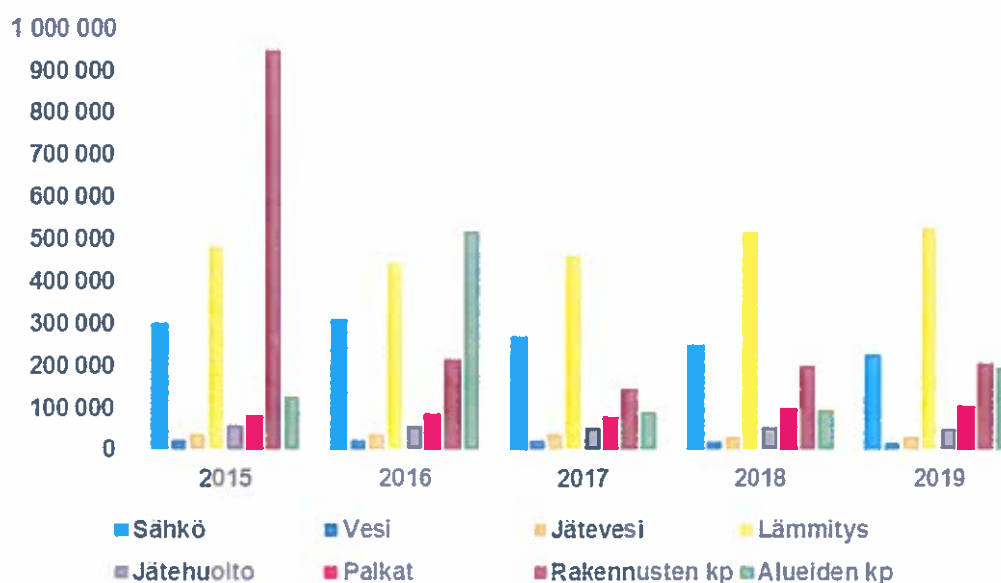
Hallinnonalan ylläpitämät kiinteistöt ovat olleet joko kunnan omassa käytössä tai vuokrattu ulkopuolisille. Osa kiinteistöistä on annettu sopimuksilla tai yhteisöjen käyttöön vastikkeetta.

Ruokolahden kunta hankki teknisille palveluille nykytarpeisiin soveltuvat tilat Kiinteistö Oy Torinkulmasta ja saneerasi kunnan omistaman Kerrostie 4 kerrostalon alakerran kerhotilat palvelemaan eri järjestöjen kokoontumistilana. Tämä mahdollisti tarpeettomaksi käyneen Virastotalon purkamisen.

Vuoden 2019 aikana myytiin Äitsaaren, Tarkkolan, Pohjalankilan ja Huhtasenkylän entiset koulurakennukset.

Talonmiespalvelut ostetaan. Siivoustoimessa palvelut on keskitetty ja osaston omat resurssit on hyödynnetty täysimääräisesti.

Kiinteistöjen kulutus euroina vuosina 2015 - 2019

Kuvio: Kunnan kiinteistöjen kulujakauma 2015–2019

Kiinteistöjen kunnossapidon ennakoivaa huoltoa kehitettiin.

Jätehuolto

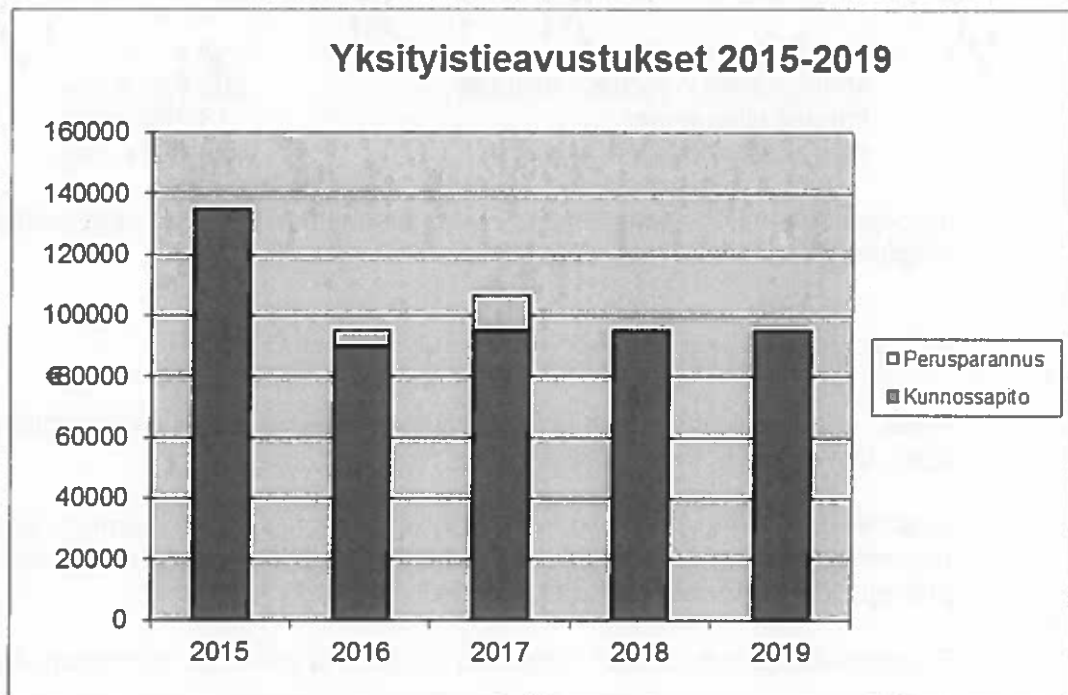
Ruokolahden kunnan alueella kunnan vastuulla olevasta jätehuollosta vastaa Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy.

Yleiset ja yksityiset tiet

Haja-asutusalueen elinvoimaisuuteen liittyen kunta on tukenut tiekuntia valtuuston hyväksymien avustusperusteiden mukaisesti. Kunta on maksanut yksityisteiden tiekunnille, joiden tien pituus on vähintään 500 metriä ja tien varressa on pysyvää asutusta, kunnossapitoavustuksia toimintavuonna yhteensä 95 000 euroa.

Perusparannussavustuksia ei toimintavuonna ollut maksussa.

Kunnan avustusta saavia yksityistiekuntia oli yhteensä 85 kpl ja avustettavien tieosuuksien kokonaispituus oli 320 kilometriä. Mietinsaaren lossille on maksettu avustusten määrärahasta erillinen 16 250 euron avustus.

Kuvio: Yksityistieavustukset vuosina 2015–2019

Liikennealueet

Kadut, väylät ja pysäköintialueet

Kunnan vastuulla on noin 50 kilometriä katuverkkoa ja kevyen liikenteen väyliä noin 20 kilometriä. Liikenneväylien talvikunnossapitoon käytetään valtaosa tulosityksikön taloudellisista resursseista. Talvikunnossapidon konetyöt hoidetaan kilpailutettuina ostopalveluina. Aoraus, liukkaudentorjunta ja säöpäivystys kuuluvat urakoitsijalle. Katujen aoraus on pyritty hoitamaan tasapuolisesti koko kaava-alueella.

Vuonna 2019 käynnistyi Metsolan alueen kunnallistekniikan saneerauksen ensimmäinen vaihe. Alueella saneerattiin viemäriverkosto ja hulevesien johtamista parannettiin Ilveksenpolulla, Karhunpolulla ja Majavatiellä. Alueen katujen päällystys ja vihertyöt tehdään vuoden 2020 aikana.

Katujen viheralueet

Rakennettuja ja jatkuvan hoidon piirissä olevia katujen viheralueita on Ruokolahdella vähän. Myös näiden alueiden kunnossapito on pääosin ostopalvelujen varassa. Vuonna 2019 jatkettiin näkemäalueiden raivauksia ja vierialueiden puun poistoja tehostetusti.

Katuvalaistukset

Katuvalaistusta uusittiin Metsolan ensimmäisen vaiheen alueella Ilveksenpolku, Karhunpolku ja Majavatie. Lisäksi katuvaloverkkoa laajennettiin Puntalassa Pajatielle. Urheilukentän alueen valaistus uusittiin kokonaisuudessaan.

kadut, väylät ja pysäköintialueet	203 637 euroa
katujen viheralueet	18 778 euroa
katuvalaistukset ja energia	50 440 euroa.

Tulosityksikön tärkeimmäksi tavoitteeksi on asetettu hyvän liikenneturvallisuustason ylläpitäminen. Tavoite toteutui katuverkon alueella.

Puistot ja muut yleiset alueet

Puistot ja muut yleiset alueet -tulosityksikkö käsittää puistojen, leikkikenttien, venerantojen, laitureiden ja toriympäristön ylläpidon.

Puistojen ja lähivirkistysalueiden kunnossapitotasoa pystyttiin parantamaan kesäpuutarhurin työpanoksella. Hoitotöissä keskityttiin tavoitteiden mukaisesti rakennettujen puistojen ja teiden viheralueiden hoitoon.

Pappilanlahden ja Kuuselan ranta-alue raivattiin ja poistettiin vaurioituneita puita.

Venesatamia kunnostettiin. Vuokrattujen venepaikkojen täyttöaste oli yli 90 %.

TA toteutuma

520 / Kiinteistö- ja yhdyskuntapalvelut

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	1 758 220	29 100	1 787 320	1 801 522	14 202	0,8
Toimintamenot	1 826 210	-86 660	1 912 870	1 878 331	34 539	1,8
NETTO	67 990	-57 560	125 550	76 809	48 741	38,8
Sisäiset						
Tulot	485 230	0	485 230	516 622	31 392	6,5
Menot	321 670	0	321 670	320 154	1 516	0,5
Suunnitelmapoistot	1 332 410	141 500	1 473 910	1 715 164	241 254	16,4

Kiinteistö- ja yhdyskuntapalvelujen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteutuminen/ arviointi
Ruokolahti on hyvä paikka asua	Liikenneturvallisuus uusien toimipisteiden ympäristössä parane.	Liikenneturvallisuus suunnitelman päivitys valmistuu 2019	Toteutunut. Ruokolahden liikenneturvallisuussuunnitelma on päivitetty ja julkaistu.
Toimivat palvelut kuntalaisille	Leikkipaikat, torit, liikunta-alueet ja tori palvelevat kuntalaisia	Asiakaspalautteiden määrän seuranta	Asiakaspalautteita otettiin vastaan, niihin vastattiin ja reagoitiin asioiden vaatimalla tavalla.
Hallitsemme aktiivisesti omaisuuttamme	Kunnan palvelut sijoittuvat tarkoituksenmukaisiin tiloihin	Kiinteistöstrategia päivitetään Toiminnan kannalta tarpeettomat kiinteistöt myydään tai puretaan	Tarpeettomia kyläkouluja myytiin 4 kpl. Lisäksi purettiin tarpeettomaksi käynyt kunnan Virastotalo. Kiinteistöstrategian päivitys siirrettiin toiminnallisista muutoksista johtuen vuodelle 2020.
Taloutemme on tasapainossa	Korjausvelka ei kasva	Huonokuntosimpia katuosuuksia korjataan.	Suunnitelman mukaisesti Metsola alueen vaihe 1. kunnallistekniikka ja kadut on saaneerattu v. 2019

540 Kaukolämpölaitos

Lämpöhuoltopalvelut tuotetaan maakaasulla toimivalla Nällisuon kaukolämpölaitoksella. Kaukolämpö jaetaan verkoston avulla kiinteistöihin. Kunnan kaukolämpöverkossa on 80 asiakasta. Kaukolämpöverkostoa on noin viisi kilometriä tiiviimmässä osassa Rasilan taajamaa. Toimintavuonna kaukolämpöverkoston ei liittynyt uusia kiinteistöjä eikä verkostosta irtisanoutunut yhtään kiinteistöä.

Valtuuston tekemän linjauksen mukaisesti kaukolämmön energiantuotantoa jatketaan maakaasulla nykyiseen tapaan siten, että kaukolämmönjakoverkoston laajuutta optimoidaan tarpeeseen sopivaksi. Kaukolämpölaitoksen organisointia on selvitetty ja päätösten mukaisesti laitoksen toimintaa jatketaan nykyisellä organisoinnilla.

Kaukolämpölaitoksen taloudellinen tulos toteutui ylijäämäisenä. Nällisuon lämpökeskuksen käyttämää maakaasua on maakaasumarkkinalain säännösten mukaisesti hankittu sisäisenä ostona maakaasulaitokselta noin 10 GWh.

TA toteutuma

540 / Kaukolämpölaitos

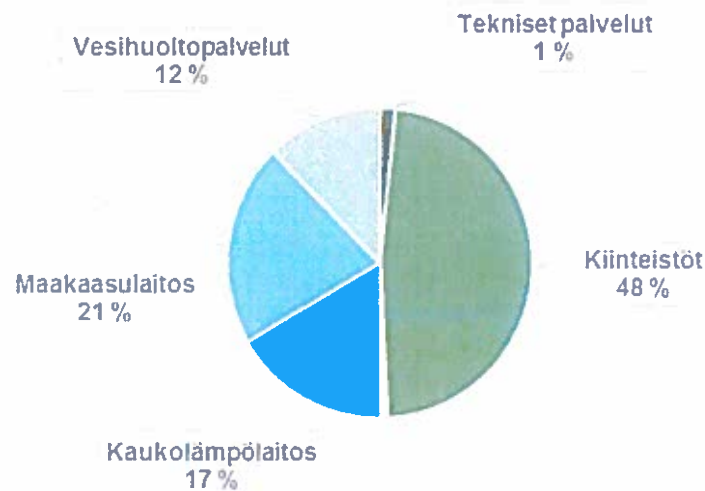
	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	600 000	0	600 000	547 278	-52 722	-8,8
Toimintamenot	82 140	0	82 140	69 982	12 158	14,8
NETTO	517 860	0	517 860	477 296	40 564	7,8
Sisäiset						
Tulot	243 000	0	243 000	247 288	4 288	1,8
Menot	615 360	0	615 360	670 738	-55 378	-9,0
Suunnitelmapoistot	34 560	0	34 560	33 316	1 244	3,6

Kaukolämpölaitoksen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

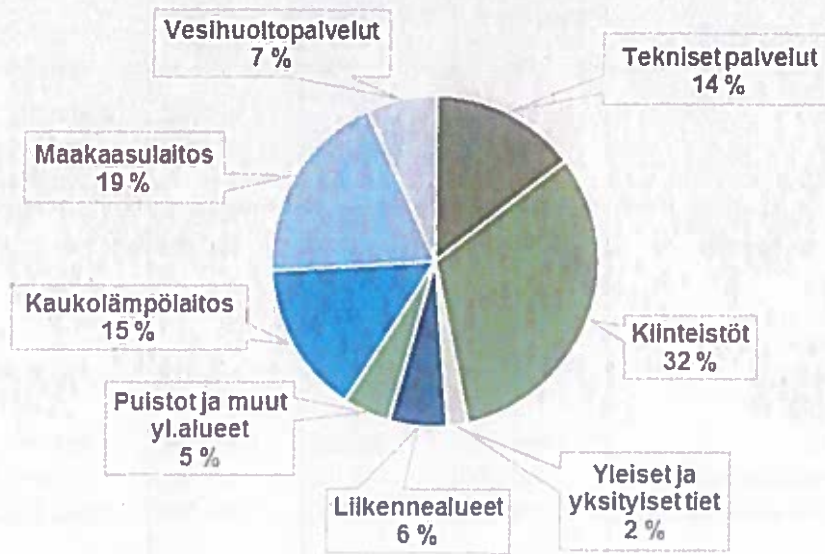
Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteutuminen / arviointi
Toimivat palvelut kuntalaisille	Kaukolämmön piirissä oleville asukkaille turvataan lämpöpalvelut.	Häiriötunteja 5 h/a	Toteutunut, häiriöt 0 h/a
Taloutemme on tasapainossa	Kaukolämpö on edelleen vaihtoehto talojen lämmityksessä	Irtautuneita kiinteistöjä on korkeintaan 2	v. 2019 ei irtautunut yhtään kiinteistö kaukolämmöstä

Oheisista kuvioista selviävät teknisten palvelujen meno- ja tulorakenteet toimialoitain.

Teknisten palvelujen tulot

Teknisten palvelujen menot

2.2 Talousarvion ja tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 552 470		2 552 470	2 494 714,75	-57 755,25	-2,3
Maksutuotot	428 670	-15 000	413 670	410 096,19	-3 573,81	-0,9
Tuet ja avustukset	244 770	-20 000	224 770	223 964,30	-805,70	-0,4
Muut toimintatuotot	1 918 370	-108 300	1 810 070	1 812 634,88	2 564,88	0,1
Toimintatuotot yhteensä	5 144 280	-143 300	5 000 980	4 941 410,12	-59 569,88	-1,2
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	6 546 760	-183 360	6 363 400	6 216 751,16	-146 648,84	-2,3
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	1 417 130	-24 370	1 392 760	1 387 797,74	-4 962,26	-0,4
Muut henkilösivukulut	192 900	-4 100	188 800	198 914,45	10 114,45	5,4
Henkilöstökulut yhteensä	8 156 790	-211 830	7 944 960	7 803 463,35	-141 496,65	-1,8
Palvelujen ostot	24 762 580	-280 770	24 481 810	23 958 062,02	-523 747,98	-2,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 013 210	-18 000	1 995 210	1 709 238,24	-285 971,76	-14,3
Avustukset	422 850	-55 000	367 850	351 721,04	-16 128,96	-4,4
Muut toimintakulut	562 960		562 960	591 571,40	28 611,40	5,1
Toimintakulut yhteensä	35 918 390	-565 600	35 352 790	34 414 056,05	-938 733,95	-2,7
Toimintakate	-30 774 110	422 300	-30 351 810	-29 472 645,93	879 164,07	1,7
Verotulot	21 400 000	-500 000	20 900 000	21 034 633,52	134 633,52	0,6
Valtionosuudet	11 170 000	230 000	11 400 000	11 408 530,00	8 530,00	0,1
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	3 000		3 000	167,66	-2 832,34	-94,4
Muut rahoitustuotot	11 500		11 500	14 396,22	2 896,22	25,2
Korkokulut	180 000		180 000	168 317,86	-11 682,14	-6,5
Muut rahoituskulut	4 000		4 000	3 290,47	-709,53	-17,7
Vuosikate	1 626 390	152 300	1 778 690	2 813 473,14	1 034 783,14	58,2
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	1 707 000	141 500	1 848 500	2 050 119,84	201 619,84	10,9
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Tilikauden tulos	-80 610	10 800	-69 810	763 353,30	833 163,30	1 193,5
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)	113 670	113 670	113 670	113 676,41	6,41	0,0
Varausten lisäys (-) tai väh. (+)						
Tilikauden ylijäämä (alij.)	33 060	10 800	43 860	877 029,71	833 169,71	1 899,6

Verotulojen esittely

Verotulot 2019	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	17 450 000	-400 000	17 050 000	17 139 172,01	89 172,01
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 161 000	-100 000	2 061 000	2 057 506,10	-3 493,90
Kiinteistövero	1 789 000	0	1 789 000	1 837 955,41	48 955,41

Kunnan verotulojen määräytymisperusteet

Vuosi	Tulovero %	Verotettava tulo,€	Muutos, %
2011	18,50	86 025 428	4,0
2012	18,50	86 579 187	0,6
2013	19,50	89 346 325	3,2
2014	19,50	90 790 838	1,6
2015	20,50	90 292 730	-0,5
2016	20,50	89 468 831	-0,9
2017	20,50	88 360 553	-1,2
2018	20,50	90 719 271	2,7

Kiinteistöveroprosentit

	2019	2018
Vakituinen asuinrakennus	0,50	0,50
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,10	1,10
Voimalaitosrakennus	1,50	1,50
Yleinen kiinteistö/rakennus/maapohja	0,93	0,93

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	11 170 000	230 000	11 400 000	11 408 530,00	8 530,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuudet, ml. tasaukset	12 247 427	230 000	12 477 427	12 486 236,00	8 809,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	1 077 427	0	1 077 427	1 077 706,00	279,00
Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus					

2.3 Investointien toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Hallintopalvelujen toimiala						
810 Maa- ja vesialueet						
Tulot						
Tontit	30 000		30 000	7 475,43	-22 524,57	
Muu maaomaisuus	142 000	-102 000	40 000	0,00	-40 000,00	
Yhteensä tulot	172 000	-102 000	70 000	7 475,43	-62 524,57	-89,3
820 Aineeton käyttöomaisuus						
Tulot						
	75 000	-75 000	0	3 713,74	3 713,74	
Menot						
	0	0	0	4 603,46	-4 603,46	
Hyvinvointipalvelujen toimiala						
850 Talonrakennus						
Tulot						
	0	0	0	70 000,00	70 000,00	
Menot						
Koulun lähiliikuntapaikka	240 000	0	240 000	253 987,46	-13 987,46	-2,5
Teknisten palvelujen toimiala						
880 Talonrakennus						
Menot						
Kirjasto	140 000	0	140 000	128 821,27	11 178,73	
Ita Nordic Oy	0	400 000	400 000	436 551,64	-36 551,64	
Hyvinvointiasema	50 000	0	50 000	36 631,94	13 368,06	
Liikuntahalli	95 000	0	95 000	90 129,71	4 870,29	
Koulun P-alue	287 000	-270 000	17 000	15 540,92	1 459,08	
Yhteensä menot	572 000	130 000	702 000	707 675,48	-5 675,48	-0,8
900 Liikenneväylät						
Menot						
Tiet ja väylät	90 500	135 000	225 500	189 994,47	35 505,53	
Tievalaistukset	26 000	0	26 000	43 491,64	-17 491,64	
Kestopäällystystyöt	30 300	0	30 300	32 848,78	-2 548,78	
Liikenneturvallisuuskohteet	65 000	0	65 000	7 558,08	57 441,92	
Yhteensä menot	211 800	135 000	346 800	273 892,97	72 907,03	21,0
920 Kaukolämpölaitos						
Menot						
	25 000	0	25 000	9 076,13	15 923,87	63,7
960 Maakaasulaitos						
Menot						
	6 000	0	6 000	6 704,16	-704,16	-11,7
970 Vesihuoltolaitos						
Menot						
Laikon pohjaveden jatkotutk.	10 000		10 000	8 807,03	1 192,97	
Verkoston saneeraus	148 500	135 000	283 500	174 179,83	109 320,17	
Yhteisviemäröinti	60 000	-34 000	26 000	18 318,80	7 681,20	
Lampsiin vedenottamo	7 000		7 000	5 282,25	1 717,75	
Vesitomin saneeraus	0	34 000	34 000	33 610,51	389,49	
Yhteensä menot	225 500	135 000	360 500	240 198,42	120 301,58	33,4
Investoinnit yhteensä						
Menot						
	1 280 300	400 000	1 680 300	1 496 138,08	184 161,92	11,0
Tulot						
	247 000	-177 000	70 000	81 189,17	11 189,17	16,0
Netto						
	1 033 300	577 000	1 610 300	1 414 948,91	195 351,09	

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Laskelman avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkema	Poikkeama %
TOIMINTA JA INVESTOINNIT						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 626 390	152 300	1 778 690	2 813 473,14	1 034 783,14	58,2
Satunnaiset erät						
Tulo-rahoituksen korjauserät	-175 300	-108 300	-67 000	413 484,79	480 484,79	717,1
Investointien rahavirta						
Investointimenot	1 280 300	400 000	1 680 300	1 496 138,08	-184 161,92	-11,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin				70 000,00	70 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus	247 000	-177 000	70 000	143 624,38	73 624,38	105,2
TOIMINTA JA INVESTOINNIT, netto	417 790	316 400	101 390	1 944 444,23	1 843 054,23	12,2
RAHOITUSTOIMINTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset (-)						
Antolainasaamisten vähennykset (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-1 137 132		-1 137 132	-1 137 131,64	0,36	0,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos (+/-)						
Oman pääoman muutokset (+/-)						
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				-796 127,07		
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-719 342	316 400	-1 035 742	11 185,52	1 046 927,52	73,3

2.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus N	Määrärahat						Tuloarviot					
		Alkup. talous- arvio	TA:n muuto- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Poik- keama %	Alkup. talous- arvio	TA:n muuto- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Poik- keama %
KAYTTOTALOUSOSA													
Hallintopalvelujen toimialue													
Hallinto	N	2735	-144	2591	2481	110	4,2	1564	-169	1395	1372	-23	-1,6
Elinkeinoelämän kehitt.	N	284	-26	258	248	10	3,9	20		20	22	2	10,0
E-K sos.- ja terv.piiri	N	20565	-260	20305	20065	240	1,2						
Hyvinvointipalvelujen toimialue													
Muut hyvinvointipalvelut	N	2404	14	2418	2189	229	9,5	1425	5	1430	1298	-132	-9
Varhaiskasvatus	N	2621	-201	2420	2265	155	6,4	208	-13	195	236	41	21,0
Perusopetus	N	5262	3	5265	5187	78	1,5	169		169	180	11	6,5
Teknisten palvelujen toimialue													
Hallinto ja sisäiset palvelut	N	850	-24	826	721	105	12,7	75	4	79	74	-5	-6,3
Kiinteistö- ja yhd.kuntapalv.	N	2148	87	2235	2199	36	1,6	2243	29	2272	2318	46	2,0
Kaukolämpölaitos	N	697		697	741	-44	-6,3	843		843	795	-48	-5,7
Maakaasulaitos	N	1001		1001	941	60	6,0	993		993	1023	30	3,0
Vesihuoltolaitos	N	351	-15	336	339	-3	-0,9	604		604	586	-18	-3,0
TULOSLASKELMAOSA													
Verotulot	B							21400	-500	20900	21035	135	0,6
Valtionosuudet	B							11170	230	11400	11408	8	0,1
Korkokulut	B	180		180	168	12	6,7						
Muu rahoitus	B	4		4	3	1	25,0	21		21	23	2	9,5
Poistoeron muutos/väh.	B											2494	
Varausten muutos/lisäys													
INVESTOINTIOSA													
Hallintopalvelujen ta													
Irtain käyttöomaisuus	N												
Maa- ja vesialueet	N							172	-102	70	7	-63	-90,0
Aineeton käyttöomaisuus	N				5	5		75	-75	0	4	4	0
Hyvinvointipalvelujen ta													
Talonrakennus	N	240		240	254	-14	-5,8				70	70	0
Teknisten palvelujen ta													
Talonrakennus	N	571	130	701	708	-7	-1,0						
Liikenneväylät	N	212	135	347	274	73	21,0						
Muu julkinen käyttöom.	N												
Kaukolämpölaitos	N	25		25	9	16	64,0						
Muu liike- ja palv. toim.	N												
Maakaasulaitos													
Maakaasuverkosto	N	6		6	6	0	0,0						
Vesihuoltolaitos													
Vesijohto- ja viem.verkosto	N	226	135	361	240	121	33,5						
RAHOITUSOSA													
Antolainauksen muutokset													
Antolainasaam. lisäys													
Antolainasaam. vähennys													
Lainakannan muutokset													
Pitkäaik.lainojen lisäys													
Pitkäaik.lainojen vähennys		1137		1137	1137	0	0,0						
Lyhytaik.lainojen muutos													
Oman pääoman muutokset													
Muut maksuvalm. muutokset											796	796	
Vaikutus maksuvalmiuteen								-719	316	-1036	11	1047	-101
YHTEENSA		41519	-166	41353	40180	1183	2,9	40263	-275	39355	41258	4397	11,2

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 494 714,75	2 662 068,61
Maksutuotot	410 096,19	421 246,43
Tuet ja avustukset	223 964,30	217 243,90
Muut toimintatuotot	1 812 634,88	1 704 093,25
Toimintatuotot yhteensä	4 941 410,12	5 004 652,19
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 216 751,16	-6 328 045,62
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 387 797,74	-1 427 276,18
Muut henkilösivukulut	-198 914,45	-221 749,50
Henkilöstökulut yhteensä	-7 803 463,35	-7 977 071,30
Palvelujen ostot	-23 958 062,02	-23 528 800,91
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 709 238,24	-1 911 293,17
Avustukset	-351 721,04	-404 126,32
Muut toimintakulut	-591 571,40	-1 003 087,06
Toimintakulut yhteensä	-34 414 056,05	-34 824 378,76
Toimintakate	-29 472 645,93	-29 819 726,57
Verotulot	21 034 633,52	20 835 347,93
Valtionosuudet	11 408 530,00	11 190 667,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	167,66	167,97
Muut rahoitustuotot	14 396,22	13 388,29
Korkokulut	-168 317,86	-136 627,77
Muut rahoituskulut	-3 290,47	-3 135,51
Vuosikate	2 813 473,14	2 080 081,34
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 050 119,84	-1 899 128,05
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Tilikauden tulos	763 353,30	180 953,29
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)	113 676,41	114 267,97
Varausten lisäys (-) tai väh. (+)		
Tilikauden ylijäämä (alij.)	877 029,71	295 221,26

3.2 Rahoituslaskelma

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	2 813 473,14	2 080 081,34
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	413 484,79	-13 386,36
	<u>3 226 957,93</u>	<u>2 066 694,98</u>
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 496 138,08	-8 502 244,31
Rahoitusosuudet investointimenoihin	70 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	143 624,38	25 030,00
	<u>-1 282 513,70</u>	<u>-8 477 214,31</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 944 444,23	-6 410 519,33
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset (-)		
Antolainasaamisten vähennykset (+)		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)		7 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-1 137 131,64	-1 128 436,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos (+ / -)		
	<u>-1 137 131,64</u>	<u>5 871 564,00</u>
Oman pääoman muutokset (+ / -)		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-319,91	-887,91
Vaihto-omaisuuden muutos		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-78 990,00	
Lyhytaikaisten saamisten muutos	70 095,70	763 168,26
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-786 912,86	-918 570,46
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-796 127,07	-156 290,11
Rahoituksen rahavirta	<u>-1 933 258,71</u>	<u>5 715 273,89</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	11 185,52	-695 245,44
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 154 264,54	4 143 079,02
Rahavarat 01.01.	4 143 079,02	4 838 324,46
	<u>11 185,52</u>	<u>-695 245,44</u>

3.3 Tase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	39 200 190,00	39 914 351,47
Aineettomat hyödykkeet	26 259,20	6 929,89
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	26 259,20	6 929,89
Aineelliset hyödykkeet	35 346 709,77	36 081 089,73
Maa- ja vesialueet	4 092 942,94	4 100 418,37
Rakennukset	26 440 738,23	27 145 383,46
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 208 341,95	4 046 298,02
Koneet ja kalusto	604 686,65	788 989,88
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	0,00	0,00
Sijoitukset	3 827 221,03	3 826 331,85
Osakkeet ja osuudet	3 111 743,37	3 110 853,65
Muut lainasaamiset	715 477,66	715 478,20
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,00	0,00
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		
Muut toimeksiantojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 119 810,19	5 099 730,37
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet		
Saamiset	965 545,65	956 651,35
Pitkäaikaiset saamiset	147 694,00	68 704,00
Lainasaamiset	68 704,00	68 704,00
Muut saamiset	78 990,00	
Lyhytaikaiset saamiset	817 851,65	887 947,35
Myyntisaamiset	629 289,70	640 752,60
Lainasaamiset		
Muut saamiset	121 388,86	151 667,08
Siirtosaamiset	67 173,09	95 527,67
Rahoitusarvopaperit	12 049,67	14 067,93
Osakkeet ja osuudet	12 049,67	14 067,93
Rahat ja pankkisaamiset	4 142 214,87	4 129 011,09
VASTAAVAA YHTEENSÄ	44 320 000,19	45 014 081,84

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	21 641 138,52	20 764 109,35
Peruspääoma	13 144 113,00	13 144 113,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	7 619 995,81	7 324 775,09
Tilikauden ylijäämä/-alijäämä	877 029,71	295 221,26
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 494 271,25	2 607 947,66
Poistoero	2 494 271,25	2 607 947,66
Vapaaehtoiset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET	466 930,00	
Muut pakolliset varaukset	466 930,00	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	7 632,43	7 952,34
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	6 204,60	6 204,60
Muut toimeksiantojen pääomat	1 427,83	1 747,74
VIERAS PÄÄOMA	19 710 027,99	21 634 072,49
Pitkäaikainen	16 773 677,27	17 910 808,91
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	15 700 163,05	16 837 294,69
Saadut ennakot		
Muut velat/Liittymismaksut	374 322,22	374 322,22
Siirtovelat	699 192,00	699 192,00
Lyhytaikainen	2 936 350,72	3 723 263,58
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 137 131,64	1 137 131,64
Saadut ennakot	4 597,76	4 361,07
Ostovelat	665 295,20	1 156 295,26
Muut velat	125 900,29	133 116,16
Siirtovelat	1 003 425,83	1 292 359,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	44 320 000,19	45 014 081,84

3.4 Konsernilaskelmat

3.4.1 Konsernituloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	25 990 855,89	25 505 592,20
Toimintakulut	-55 751 680,55	-56 009 938,64
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3 576,50	6 648,15
Toimintakate	-29 757 248,16	-30 497 698,29
Verotulot	21 034 633,52	20 835 347,93
Valtionosuudet	12 310 430,46	12 049 116,07
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6 998,56	4 736,53
Muut rahoitustuotot	24 166,51	20 336,47
Korkukulut	-190 462,93	-158 152,47
Muut rahoituskulut	-5 726,55	-3 431,80
Vuosikate	3 422 791,41	2 250 254,44
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 913 214,08	-2 724 380,17
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset erät	285 050,99	0,00
Tilikauden tulos	794 628,32	-474 125,73
Tilinpäätössiirot	8 913,40	3 900,26
Tilikauden verot	-299,05	-123,05
Laskennalliset verot	-532,22	-613,32
Vähemmistöosuudet	9 659,29	200 763,61
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	812 369,74	-270 198,23

3.4.2 Konsernirahoituslaskelma

TOIMINNAN RAHAVIRTA	2019	2018
Vuosikate	3 422 791,41	2 250 254,44
Satunnaiset erät	285 050,99	
Tilikauden verot	-299,05	-123,05
Tulorahoituksen korjauserät	153 642,65	-24 271,10
	<u>3 861 186,00</u>	<u>2 225 860,29</u>
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 996 489,91	-9 481 468,25
Rahoitusosuudet investointimenoihin	117 305,29	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	579 133,43	368 220,38
	<u>-1 300 051,19</u>	<u>-9 113 247,87</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 561 134,81	-6 887 387,58
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset (-)		
Antolainasaamisten vähennykset (+)		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)		8 198 912,34
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-1 704 039,24	-1 762 029,20
Lyhytaikaisten lainojen muutos (+ / -)	14 933,58	0,00
	<u>-1 689 105,66</u>	<u>6 436 883,14</u>
Oman pääoman muutokset (+ / -)	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-26 808,83	6 813,81
Vaihto-omaisuuden muutos	13 932,60	25 090,91
Saamisten muutos	-145 818,32	654 651,08
Korottomien velkojen muutos	-590 921,61	-875 719,66
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-749 616,16	-189 163,86
Rahoituksen rahavirta	<u>-2 438 721,82</u>	<u>6 247 719,28</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	122 412,99	-639 668,30
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 815 991,18	5 693 578,19
Rahavarat 01.01.	5 693 578,19	6 333 246,49
	<u>122 412,99</u>	<u>-639 668,30</u>

3.4.3 Konsernitase

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	46 815 724,13	48 193 492,35
Aineettomat hyödykkeet	337 611,56	346 810,05
Aineettomat oikeudet	152 494,25	201 038,55
Muut pitkävaikutteiset menot	98 756,76	86 328,92
Ennakkomaksut	86 360,55	59 442,58
Aineelliset hyödykkeet	45 082 798,85	46 420 283,13
Maa- ja vesialueet	4 381 275,79	4 388 751,22
Rakennukset	35 097 282,08	36 137 917,35
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 536 246,83	4 366 866,56
Koneet ja kalusto	866 062,80	1 169 972,15
Muut aineelliset hyödykkeet	170 597,34	171 663,85
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	31 334,01	185 112,00
Sijoitukset	1 395 313,72	1 426 399,17
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	1 525,00	1 525,00
Osakkuusyhteisöosuudet	102 084,54	153 080,85
Muut osakkeet ja osuudet	575 276,45	555 365,05
Muut lainasaamiset	715 477,66	715 478,20
Muut saamiset	950,07	950,07
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 299 139,64	449 700,39
Valtion toimeksiannot	1 299 139,64	449 700,39
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,00	0,00
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 031 908,76	8 777 610,05
Vaihto-omaisuus	182 252,53	196 185,14
Aineet ja tarvikkeet	139 620,84	147 640,38
Keskeneräiset tuotteet	42 631,69	48 544,76
Ennakkomaksut		
Saamiset	3 033 665,05	2 887 846,72
Pitkäaikaiset saamiset	766 341,99	687 686,43
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	66 416,76	66 548,85
Muut saamiset	699 925,23	621 137,58
Lyhytaikaiset saamiset	2 267 323,06	2 200 160,29
Myyntisaamiset	828 020,58	1 053 088,49
Lainasaamiset	962 181,77	474 300,84
Muut saamiset	256 149,60	366 399,70
Siirtosaamiset	220 971,11	306 371,26
Rahoitusarvopaperit	27 998,37	29 846,43
Osakkeet ja osuudet	12 049,67	14 067,93
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Muut arvopaperit	15 948,70	15 778,50
Rahat ja pankkisaamiset	5 787 992,81	5 663 731,76
VASTAAVAA YHTEENSÄ	57 146 772,53	57 420 802,79

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	26 627 169,42	25 837 329,97
Peruspääoma	13 144 113,00	13 144 113,00
Arvonkorotusarahasto	67 394,46	67 394,46
Muut omat rahastot	384 239,52	393 152,92
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	12 219 052,70	12 502 867,82
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	812 369,74	-270 198,23
VÄHEMMISTÖOSUUDET	162 916,63	172 575,92
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	752 966,72	343 871,43
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	752 966,72	343 871,43
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 364 093,68	541 463,30
Valtion toimeksiannot	1 316 237,68	492 607,11
Lahjoitusrahastojen pääomat	45 411,27	46 220,42
Muut toimeksiantojen pääomat	2 444,73	2 635,77
VIERAS PÄÄOMA	28 239 626,08	30 525 562,17
Pitkäaikainen	21 429 680,84	23 111 624,12
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20 297 344,08	21 989 596,48
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	16 408,55
Liittymismaksut ja muut velat	460 696,77	433 979,10
Siirtovelat	671 639,99	671 639,99
Laskennalliset verovelat		
Lyhytaikainen	6 809 945,24	7 413 938,05
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 692 248,84	1 704 035,68
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	39 737,86	39 958,89
Ostovelat	1 519 969,83	1 987 512,16
Muut velat	657 422,56	601 745,28
Siirtovelat	2 897 664,21	3 078 362,45
Laskennalliset verovelat	2 901,94	2 323,59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	57 146 772,53	57 420 802,79

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistosuunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Suojaamistarkoituksessa tehty koronvaihtosopimus on esitetty liitetiedoissa kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt. Sopimus on voimassa 2.11.2026 asti.

4.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Pysyvien vastaavien rakennuksista on siirretty kirjaston, liikuntahallin ja päiväkodin sähköliittymät yhteensä 78 990 euroa Pitkäaikaisten saamisten Muut saamiset ryhmään.

Saimaa Capital Oy:n lainan summaa on korjattu 0,54 senttiä, lainan summa on ollut taseessa 8 383,60 euroa ja kuuluu olla 8 383,06 euroa. Summa on oikaistu edellisten tilikausien yli-alijäämään.

4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt, samoin kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on osallisena.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

4.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	685 650,73	703 180,22	550 052,68	479 570,43
Sosiaali- ja terveystoimi/piiri	19 963 439,63	19 239 182,13		
Opetus- ja kulttuuritoimi	1 239 024,44	1 411 341,86	1 078 658,62	1 223 406,28
Tekninen toimi/yhdyskuntapalv.	3 211 626,89	3 273 753,82	2 421 584,63	2 423 541,30
Maakaasulaitos	327 094,15	330 781,38	327 094,15	330 781,38
Vesilaitos	564 020,04	547 352,80	564 020,04	547 352,80
Kunnan toimintatuotot yhteensä	25 990 855,88	25 505 592,21	4 941 410,12	5 004 652,19

Verotulojen erittely

	2019	2018
Kunnan tulovero	17 139 172,01	17 041 027,57
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 057 506,10	1 995 379,39
Kiinteistövero	1 837 955,41	1 798 941,07
Verotulo yhteensä	21 034 633,52	20 835 348,03

Valtionosuuksien erittely

	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	12 486 240,00	12 253 153,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	890 735,00	920 151,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 077 427,00	-1 062 485,00
Valtionosuudet yhteensä	11 408 813,00	11 190 668,00

Palvelujen ostot eriteltyinä

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	21 421 820,46	21 134 483,82
Muiden palvelujen ostot	2 536 241,56	2 394 317,09
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	23 958 062,02	23 528 800,91

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa, joka on vahvistettu kunnanvaltuustossa 12.11.2012/§ 54. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat

	SUOSITUS		2013 alkaen	
	Tasapoisto	Menojäännös p.	Tasapoisto	Menonjäännös p.
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	2 - 5 vuotta		3 vuotta	
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta		3 vuotta	
Liikearvo	2 - 5 vuotta		3 vuotta	
Muut pitkävaikuteiset menot				
Atk-ohjelmistot	2 - 5 vuotta		3 vuotta	
Muut	2 - 5 vuotta		3 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat				
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 vuotta		20 - 50 vuotta	Rak.poistosuunnitelma/hyödykekoht tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta		20 - 30 vuotta	suosituksen muk.
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta		10 - 20 vuotta	aikarajojen välillä.
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta		20 - 30 vuotta	
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta		30 - 50 vuotta	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %		
tili 1140, Urheilu- ja vapaa-ajan alueet			15 vuotta	20 %
tili 1142, Kadut ja tiet			20 vuotta	15 %
tili 1143, Puistot (sis. Leikkipaikat)			15 vuotta	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 vuotta	10 % - 25 %		
tili 1141, Uimarannat ja venelaiturit			15 vuotta	20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta	10 % - 20 %		
tili 1144, Muut maa- ja vesirakenteet			10 vuotta	15 %
tili 1145, Rakennetut piha-alueet			10 vuotta	
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %		
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %		
tili 1146, Vesijohtoverkosto			30 vuotta	7 %
Kaukolämpöverkko	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %		
tili 1147, Kaukolämpöverkosto			20 vuotta	10 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkoval.laitt.	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %		
tili 1151, Muuntamot, ulkovalaistuslaitteet			15 vuotta	20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 20 vuotta	20 % - 22 %		
Maakaasuverkko	20 - 25 vuotta	12 % - 15 %		
tili 1148, Maakaasuverkosto			20 vuotta	12 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %		
tili 1152, Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskon. ja laitt.	10 - 20 vuotta	15 % - 25 %		
tili 1150, Vesi- ja viemäri.l.koneet ja laitteet			10 vuotta	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %		
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %		
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %		

Koneet ja kalusto				
Rautaiset alukset	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %	15 vuotta	
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	8 - 15 vuotta	20 % - 27 %	8 vuotta	
Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta	25 % - 30 %	5 vuotta	
Muut liikkuvat työkonet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %	5 vuotta	
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %	10 vuotta	
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %	5 vuotta	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15 vuotta	20 % - 30 %	5 vuotta	
Atk-laitteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %	5 vuotta	
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %	5 vuotta	
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa	

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eksote, alijäämien kattaminen 1.1.			0,00	
Lisäykset tilikaudella			460 000,00	
Eksote, varaus alijäämien kattaminen 31.12.			460 000,00	
E-K Pelastuslaitos, pakollinen varaus 1.1.			0,00	
Lisäykset tilikaudella			6 930,00	
E-K Pelastuslaitos, pakollinen varaus 31.12.			6 930,00	
Vahingonkorvausvaraus 1.1.	343 871,43	330 792,94		
Lisäykset tilikaudella		49 155,01		
Vähennykset tilikaudella	-57 834,70	-36 076,52		
Vahingonkorvausvaraus 31.12.	286 036,72	343 871,43		

Pysyvien vastaavien ja hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	24 662,54	13 461,60	24 662,54	13 461,60
Rakennusten myyntivoitot	30 670,00		30 670,00	
Muut myyntivoitot				
Myyntivoitot yhteensä	55 332,54	13 461,60	55 332,54	13 461,60
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	806,97	75,24	806,97	75,24
Rakennusten myyntitappiot				
Muut myyntitappiot	1 080,36		1 080,36	
Myyntitappiot yhteensä	1 887,33	75,24	1 887,33	75,24

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konsemyht.	Osakkeet omistus- yht.yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konsemyht.	Saamiset kuntayht.	Saamiset muut yht.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 426 882,32	38 733,68	1 229 964,25	415 273,40	3 110 853,65				715 478,20	715 478,20
Lisäykset				4 603,46	4 603,46					
Vähennykset				3 713,74	3 713,74				0,54	
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.	1 426 882,32	38 733,68	1 229 964,25	416 163,12	3 111 743,37				715 477,66	
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 426 882,32	38 733,68	1 229 964,25	416 163,12	3 111 743,37				715 477,66	715 477,66

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omis- tusosuus	Konsemin omistusosuus	Kuntakonsemin osuus		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitto/tappio
TYTÄRYHTEISÖT						
Ruokolahden Vuokratatol Oy	Ruokolahti	100 %	100 %	5 758 632,96	2 571 297,28	219 168,69
As Oy Elvinkulma	Ruokolahti	100 %	100 %	332 059,14	1 486,10	20,61
As Oy Veikkojenpolku	Ruokolahti	57,26 %	66,37 %	462 997,01	572,49	27,72
Kiinteistö Oy Ri Torinkulma	Ruokolahti	68,70 %	68,70 %	301 304,63	2 423,68	-5 156,61
KUNTAYHTYMÄT						
Etelä-Karjalan Koulutusky.	Lappeenranta	3,05 %	3,05 %	581 035,62	242 083,03	19 694,41
Etelä-Karjalan sos.-ja terv.piiri	Lappeenranta	3,94 %	3,94 %	558 001,97	5 773 366,77	-50 734,51
Etelä-Karjalan Liitto	Lappeenranta	4,48 %	4,48 %	86 519,72	51 839,41	1 439,69
OSAKKUUSYHTEISÖT						
As Oy Tapiontie 28	Ruokolahti	50 %	50 %	66 715,39	265,49	72,78
As Oy Sudenkolo	Ruokolahti	0 %	24,4 %	41 394,00	130,17	-79,85

Saamisten erittely

	2019		2018	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		42 917,78		52 230,78
Muut saamiset				
Yhteensä		42 917,78		52 230,78
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		96 057,86		59 137,26
Lainasaamiset	68 704,00		68 704,00	
Siirtosaamiset				
Yhteensä	68 704,00	96 057,86	68 704,00	59 137,26
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus- yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		1 159,85		1 302,54
Siirtosaamiset				
Yhteensä		1 159,85		1 302,54
Saamiset yhteensä	68 704,00	140 135,49	68 704,00	112 670,58

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kela/työterveyshuolto	78 115,09	83 889,10	32 601,74	36 840,12
Kela/ensihoito	24 462,94	28 234,52		
Imatran seudun ympäristötoimi	19 391,16	21 510,93	19 391,16	21 510,93
Valtionavustukset	10 574,89	71 519,36		
Lpr Asuntopalvelu	19 730,42	21 641,68		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	220 971,11	306 371,27	67 173,09	95 527,67

4.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	13 144 113,00	13 144 113,00	13 144 113,00	13 144 113,00
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	13 144 113,00	13 144 113,00	13 144 113,00	13 144 113,00
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä 1.1.	0,00	0,00		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä 31.12.	0,00	0,00		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	67 394,46	67 394,46		
Vähennykset				
Lisäykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	67 394,46	67 394,46		
Muut omat rahastot				
Rahastojen pääomat 1.1.	393 152,92	238 173,95		
Lisäykset		158 452,46		
Vähennykset	-8 913,40	-3 473,49		
Rahastojen pääomat 31.12.	384 239,52	393 152,92		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	12 502 867,82	11 781 723,71	7 324 775,09	6 236 025,54
Lisäykset tilikaudella	495 223,54	1 085 379,88	295 221,26	1 088 749,55
Vähennykset tilikaudella	-701 529,37		-0,54	
Korjaus kunta	-0,54			
Korjaus Torinkulma		408,71		
Korjaus Eksote	-16 547,47	-6 742,49		
Muu ero (eliminoinnit)	-60 961,28	-357 901,99		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	12 219 052,70	12 502 867,82	7 619 995,81	7 324 775,09
Tilikauden yli-/alijäämä	812 369,74	-270 198,23	877 029,71	295 221,26
Oma pääoma yhteensä	26 627 169,42	25 837 329,97	21 641 138,52	20 764 109,35

Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 962 071,40	16 274 160,71	11 961 871,57	12 888 768,21

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vahingonkorvausvaraus, Eksote	286 036,72	343 871,43		
Eksote, alijäämien kattaminen			460 000,00	
E-K Pelastuslaitos, varaus varallaoloriita			6 930,00	

Vieras pääoma

	2019		2018	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille Ostovelat		0,00		0,00
Velat kuntayhtymille Ostovelat		363 425,00		18 378,11
Siirtovelat	699 192,00		699 192,00	
Vieras pääoma yhteensä	699 192,00	363 425,00	699 192,00	18 378,11

Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut velat				
Liittymismaksut	370 122,22	370 122,22	370 122,22	370 122,22
Muut velat	116 877,45	66 564,20	4 200,00	4 200,00
Muut velat yhteensä	486 999,67	436 686,42	374 322,22	374 322,22

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 393 568,61	2 572 175,03	903 000,00	893 700,00
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	201 939,93			
Potilasvakuutusyhdistys	34 864,41	36 076,52		
Verohallinto		232 378,61		232 378,61
Muut menojäämät	128 651,12	38 253,80		
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	2 897 664,21	3 078 362,47	996 895,27	1 292 359,45

4.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot**Vuokravastuut**

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Toimitilojen vuokravastuut	3 317 833,66	4 284 508,36		
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	720 609,53	527 827,48	288 459,52	55 328,86
Maa-alueiden vuokravastuut	9 997,95	11 564,86		
Muut vuokravastuut	90,71	398,23		
Vuokravastuut yhteensä	4 048 531,85	4 824 298,93	288 459,52	55 328,86
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	992 170,52	1 034 576,00	56 548,98	19 226,90

Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan. kons. kuul. yhteisöjen puol.				
Alkuperäinen pääoma	498 479,58	498 479,58	5 909 939,84	5 909 939,84
Jäljellä oleva pääoma	356 577,14	373 895,77	2 500 000,00	2 750 000,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	844 563,78	887 563,78	844 563,78	887 563,78
Jäljellä oleva pääoma	191 684,55	230 659,51	191 684,55	230 659,51

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	30 697 482	29 789 179
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahd.vastuuta kattava osuus rahastosta 31.12.	20 197	19 138

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eksote: muut vastuut, 1 000 €	0	96		
Arvonlisäveron palautusvastuu, 1 000 €	425	933	511	406

Aluehallintoviranomainen (AVI) ei ole antanut vielä päätöstä, millä summalla vanhaan Kirkonkylän koulun peruskorjauksiin saadun valtionosuuden siirto uuden koulun hankintamenon vähennykseksi tehdään. Uuden koulun hankintakustannukset on kirjattu käyttöomaisuuteen kokonaan.

Nordean kanssa solmittu koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi, eikä Ruokolahden kunnalla ole EMIR-asetuksen tarkoittamia ei-suojaavia johdannaisopimuksia. Sopimuksen alkamispäivä on 2.5.2018 ja päättymispäivä 2.11.2026. Nimellispääoma 10 000 000 euroa. Pankin ilmoituksen mukaan koronvaihtosopimuksen markkina-arvo 31.12.2019 on ollut -450 413 euroa.

Eksoten alijäämien kattamisen varalle on tehty 460 000 euron pakollinen varaus.

Etelä-Karjalan Pelastuslaitoksen varallaoloriidan vuoksi on tehty 6 930 euron pakollinen varaus.

4.7 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot**Henkilöstön lukumäärä**

	2019	2018
Hallintopalvelujen toimiala	13	14
Hyvinvointipalvelujen toimiala	139	152
Teknisten palvelujen toimiala	22	26
Yhteensä	174	192

Henkilöstökulut

	2019	2018
Palkat ja palkkiot	6 284 159,95	6 414 959,79
Investointiosan palkat	7 123,30	17 335,74
Henkilösivukulut tuloslaskelman mukaan		
Eläkekulut	1 387 797,74	1 427 276,18
Muut henkilösivukulut	198 349,05	221 749,50
Investointiosan henkilösivukulut	1 417,28	3 399,34
Henkilöstökorvaukset	-67 408,79	-86 914,17
Henkilöstökulut yhteensä	7 811 438,53	7 997 806,38

Puolueverot

	2019	2018
Keskustan Ruokolahden kunnallisjärjestö	3 431,25	3 939,75
Ruokolahden sosialidemokraatit	2 424,00	3 475,50
SDP Ruokolahti	573,00	0,00
Ruokolahden Perussuomalaiset	584,00	800,75
Ruokolahden Kokoomus	437,00	627,50
Kristillisdemokraattien Ruokolahden paikallisosasto	346,50	471,75
Yhteensä	7 795,75	9 315,25

Tilintarkastajan palkkiot

	2019	2018
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 192,00	4 747,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	4 637,50	4 064,50
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	9 829,50	8 811,50

Intressitahotapahtumat 2019

Kunnanjohtajan kanssa on 28.5.2018 solmittu kuntalain maukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 63 000 euron suuruisesta erokorvauksesta.
Konsernin lähipiiriin/intressipiiriin kanssa ei ole ollut muita tavanomaista poikkeavia liiketoimia.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 MAAKAASULAITOS

Maakaasulaitoksen tuloslaskelma (siirto)

	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liikevaihto	544 319,87	559 841,83
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-149 146,58	-152 693,77
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	-9 048,32	-8 499,23
Henkilöstökulut	-62 011,06	-55 468,23
Palkat ja palkkiot	-51 645,27	-46 091,77
Henkilöstösivukulut	-10 365,79	-9 376,46
Eläkekulut	-8 811,97	-7 740,63
Muut henkilösivukulut	-1 553,82	-1 635,83
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 004,42	-13 815,87
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	-339 391,48	-345 692,77
Liikeliikemäärä	-26 281,99	-16 328,04
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Rahoitusavustus kunnalta		
Muut rahoitustuotot		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-190,21	-163,04
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-26 472,20	-16 491,08
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-26 472,20	-16 491,08
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä	-26 472,20	-16 491,08

Maakaasulaitoksen rahoituslaskelma (siirto)**Tulorahoitus**

Liikeliikäämä/alijäämä	-26 281,99	
Poistot	11 004,42	
Rahoitustuotot ja -kulut	-190,21	-15 467,78
Satunnaiset erät		
Muut rahoituksen korjauserät		

Investoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinnit		-6 704,16
Rahoitusosuudet investointeihin		
Käyttöomaisuuden myyntitulot		
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta		-6 704,16

Rahoitustoiminnan kassavirta

-22 171,94

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		

Oman pääoman muutokset

Peruspääoman muutos		
Liittymismaksujen muutos		

Muut maksuvalmiuden muutokset

Lyhytaikaisten saamisten lis(-) väh(+)		22 171,94
Korottomien pitkä- ja lyh.aik.velkojen lis(+)-väh(-)		0,00

Rahoitustoiminta netto

22 171,94

Ero

0,00

Peruspääoma 1.1.2019	4 938,33
Peruspääoma 31.12.2019	4 938,33
Peruspääoman muutos	0,00

Maakaasulaitoksen tase (siirto)

	31.12.2019	31.12.2018		31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	4 938,33	4 938,33
Aineettomat oikeudet			Liittymismaksurahasto		
Muut pitkävaikutteiset menot			Arvonkorotusrahasto		
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	254 737,98	271 229,06
			Tilikauden alijäämä (-ylijäämä)	-26 472,20	-16 491,08
Aineelliset hyödykkeet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet			Poistoero		
Rakennukset			Vapaaehtoiset varaukset		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	84 051,33	88 351,59			
Koneet ja kalusto			PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet			Eläkevaraukset		
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat			Muut pakolliset varaukset		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			VIERAS PÄÄOMA		
Vaihto-omaisuus			Pitkäaikainen		
Aineet ja tarvikkeet			Joukkovelkakirjalainat		
Keskeneräiset hankinnat			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Valmiit tuotteet/tavarat			Lainat julkisyhteisöiltä		
Muu vaihto-omaisuus			Lainat muilta luotonantajilta		
Ennakkomaksut			Saadut ennakot		
Saamiset			Ostovelat		
Pitkäaikaiset saamiset			Muut velat	98 650,08	98 650,08
Myyntisaamiset			Siirtovelat		
Lainasaamiset			Lyhytaikainen		
Muut saamiset			Joukkovelkakirjalainat		
Siirtosaamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä		
Myyntisaamiset			Lainat muilta luotonantajilta		
Lainasaamiset			Saadut ennakot		
Muut saamiset	247 802,86	269 974,80	Ostovelat		
Siirtosaamiset			Muut velat		
			Siirtovelat		
Vastaavaa yhteensä	331 854,19	358 326,39	Vastattavaa yhteensä	331 854,19	358 326,39

Maakaasulaitoksen tuloslaskelma (energia)

	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liikevaihto	478 354,67	506 188,69
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-381 778,59	-414 815,36
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Henkilöstösiivoukset		
Eläkekulut		
Muut henkilösivukulut		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut		
Liikelylijäämä	96 576,08	91 373,33
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Rahoitusavustus kunnalta		
Muut rahoitustuotot		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	96 576,08	91 373,33
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	96 576,08	91 373,33
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä	96 576,08	91 373,33

Maakaasulaitoksen rahoituslaskelma (energia)

Tulorahoitus		
Liikelylijäämä/alijäämä	96 576,08	
Poistot		
Rahoitustuotot ja -kulut		96 576,08
Satunnaiset erät		
Muut rahoituksen korjauserät		
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin		
Käyttöomaisuuden myyntitulot		
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta		
Rahoitustoiminnan kassavirta		96 576,08
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman muutokset		
Peruspääoman muutos		
Liittymismaksujen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten lis(-) väh(+)		-137 336,96
Korottomien pitkä- ja lyh.aik.velkojen lis(+)-väh(-)		40 760,88
Rahoitustoiminta netto		-96 576,08
Ero		0,00
Peruspääoma 1.1.2019	34 442,25	
Peruspääoma 31.12.2019	34 442,25	
Peruspääoman muutos	0,00	

Maakaasulaitos tase (energia)

	31.12.2019	31.12.2018		31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	34 442,25	34 442,25
Aineettomat oikeudet			Liittymismaksurahasto		
Muut pitkävaikutteiset menot			Arvonkorotusrahasto		
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	338 026,12	246 652,79
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	96 576,08	91 373,33
Maa- ja vesialueet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Rakennukset			Poistoero		
Kiinteät rakenteet ja laitteet			Vapaaehtoiset varaukset		
Koneet ja kalusto			PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet			Eläkevaraukset		
Ennakkomaksut ja keskenener.hankinnat			Muut pakolliset varaukset		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			VIERAS PÄÄOMA		
Vaihto-omaisuus			Pitkäaikainen		
Aineet ja tarvikkeet			Joukkovelkakirjalainat		
Keskeneneräiset hankinnat			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Valmiit tuotteet/tavarat			Lainat julkisyhteisöiltä		
Muu vaihto-omaisuus			Lainat muilta luotonantajilta		
Ennakkomaksut			Saadut ennakot		
Saamiset			Ostovelat		
Pitkäaikaiset saamiset			Muut velat		
Myntisaamiset			Siirtovelat		
Lainasaamiset			Lyhytaikainen		
Muut saamiset			Joukkovelkakirjalainat		
Siirtosaamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä		
Myntisaamiset	78 213,27	84 889,80	Lainat muilta luotonantajilta		
Lainasaamiset			Saadut ennakot		
Muut saamiset	927 063,29	783 049,80	Ostovelat	175 507,05	213 277,45
Siirtosaamiset			Muut velat	357 025,06	278 493,78
Vastaavaa yhteensä	1 005 276,56	867 939,60	Siirtovelat	3 700,00	3 700,00
			Vastattavaa yhteensä	1 005 276,56	867 939,60

570 Maakaasulaitos

Maakaasulaitoksen tehtävänä on huolehtia maakaasun hankinnasta, jakelusta asiakkaille sekä verkoston ja siihen liittyvien laitteiden ylläpidosta sekä korvaavan kaasun ja polttoaineen huoltovarmuudesta. Maakaasumarkkinalain säädöksiin johdosta maakaasuliiketoiminnassa on maakaasun siirtoon ja maakaasuenergiaan kohdistuvat menot ja tulot eriteltävä toisistaan. Sama erittelyvelvoite koskee myös kuluttajalaskutusta.

Maakaasun hankinnassa noudatetaan kunnan ja Gasum Oy:n välistä pienkulutustariffia. Gasum Oy:ltä ostettiin maakaasua 1,5 miljoonaa kuutiota.

Maakaasuasiakkaita on 19 kulutuspaikkaa ja noin 90 % kulutuksesta kohdentuu lämmitykseen. Maakaasuverkostoa ei toimintakautena laajennettu ja sen pituus on 16,7 kilometriä.

Maakaasulaitoksen organisoimista on selvitetty ja päätösten mukaan laitoksen toimintaa jatketaan nykyisellä organisoinnilla.

Maakaasulaitoksen toiminnassa ei ollut toimintakatkoja ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin ja maakaasulaitoksen tulos kokonaisuutena oli positiivinen.

TA toteutuma

570 / Maakaasulaitos

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	356 150	0	356 150	327 094	-29 056	-8,2
Toimintamenot	989 140	0	989 140	934 566	54 574	5,5
NETTO	632 990	0	632 990	607 472	25 518	4,0
Sisäiset						
Tulot	637 000	0	637 000	695 580	58 580	9,2
Menot	11 470	0	11 470	6 810	4 660	40,6
Suunnitelmapoistot	11 500	0	11 500	11 004	496	4,3

Maakaasulaitoksen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteutuminen / arviointi
Ruokolahdella on hyvä yrittää	Maakaasua toimitetaan yrityksille prosessikäyttöön	m3- maakaasua vuodessa tuotantoon	Mittari puuttuu.
Taloutemme on tasapainossa	Maakaasu on kilpailukykyinen tuotantokaasu ja lämmityspolttoaine	Toimitushäiriöitä ei esiinny ja tuotantokulut eivät kasva	Maakaasun toiminnassa ei esiintynyt häiriöitä. Tuotantokulut kääntyivät laskuun, enakoivasti vuonna. 2020 alussa vapautuvan kaasumarkkinoiden johdosta.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT / SIIRTO

Tuotot	2019	2018
Liikevaihto	544 319,87	559 841,83

Poistot 2019

Maakaasuverkoston poiston määrittämiseen on käytetty poistosuunnitelmaa, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.11.2012/§ 54. Suunnitelman mukainen poisto on laskettu maakaasuverkoston hankintamenosta arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistosuunnitelma:

	poistoaika/vuotta	Sumupoistotapa
Maakaasuverkosto	20	menojäännöspoisto 12 %

TASEEN LIITETIEDOT

Käyttöomaisuus	2019	2018
Poistamaton hankintameno 1.1.	88 351,59	98 850,10
Lisäykset tilikauden aikana	6 704,16	3 317,36
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Tilikauden poisto	11 004,42	13 815,87
Poistamaton hankintameno 31.12.	84 051,33	88 351,59
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.	84 051,33	88 351,59

Oma pääoma

Peruspääoma 1.1.	4 938,33	4 938,33
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	4 938,33	4 938,33
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	254 737,98	271 229,06
Tilikauden yli- alijäämä	-26 472,20	-16 491,08
Oma pääoma yhteensä	233 204,11	259 676,31

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT / ENERGIA

Tuotot	2019	2018
Liikevaihto	478 354,67	506 188,69

TASEEN LIITETIEDOT

Oma pääoma	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	34 442,25	34 442,25
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	34 442,25	34 442,25

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	338 026,12	246 652,79
Tilikauden ylijäämä	96 576,08	91 373,33
Oma pääoma yhteensä	469 044,45	372 468,37

Erittely siirtoveloista	2019	2018
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 700,00	3 700,00

5.2 VESIHUOLTOLAITOS

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	1.1. - 31.12 2019	1.1. - 31.12 2018
Liikevaihto	586 021,52	568 548,44
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-56 108,85	-56 081,77
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	-133 738,22	-160 696,53
Henkilöstökulut	-136 075,74	-116 543,03
Palkat ja palkkiot	-110 485,02	-93 573,28
Henkilöstösivukulut	-25 590,72	-22 969,75
Eläkekulut	-22 176,93	-19 662,38
Muut henkilösivukulut	-3 413,79	-3 307,37
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-267 025,88	-261 707,21
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	-13 176,23	-11 888,40
Liikelylijäämä	-20 103,40	-38 368,50
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Rahoitusavustus kunnalta		
Muut rahoitustuotot		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-8 629,63	-7 189,34
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-28 733,03	-45 557,84
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-28 733,03	-45 557,84
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden alijäämä	-28 733,03	-45 557,84

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

Tulorahoitus

Liikeliijäämä/alijäämä	-20 103,40	
Poistot	267 025,88	
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 629,63	238 292,85
Satunnaiset erät		
Muut rahoituksen korjauserät		

Investoinnit -240 198,42

Käyttöomaisuusinvestoinnit
Rahoitusosuudet investointeihin
Käyttöomaisuuden myyntitulot
Varsinaisen toiminnan ja investointien
nettokassavirta

Tulorahoitus ja investoinnit, netto -1 905,57

Lainakannan muutokset
Pitkäaikaisten lainojen lisäys
Pitkäaikaisten lainojen vähennys

Oman pääoman muutokset
Peruspääoman muutos -50 118,47
Edell.tilik.yli-/alijäämä/vanh.liit.maksujen lisäys

Muut maksuvalmiuden muutokset
Lyhytaikaisten saamisten lis(-) väh.(+) -50 142,72
Korottomien pitkä- ja lyh.aik.velkojen lis(+) väh(-) 102 166,76
Rahoitustoiminta netto 1 905,57

Ero 0,00

Peruspääoma 1.1.2019	1 736 554,62
Peruspääoma 31.12.2019	<u>1 686 436,15</u>
Peruspääoman muutos	50 118,47

Vesihuoltolaitoksen tase

	31.12.2019	31.12.2018		31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	1 686 436,15	1 736 554,62
Aineettomat oikeudet			Liittymismaksurahasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	26 201,50	6 631,77	Arvonkorotusrahasto		
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien ylijäämä (-alijäämä)	858 852,50	904 410,34
			Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-28 733,03	-45 557,84
Aineelliset hyödykkeet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet			Poistoero		
Rakennukset			Vapaaehtoiset varaukset		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 307 676,22	2 306 893,39			
Koneet ja kalusto	141 540,05	188 720,07	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet			Eläkevaraukset		
Ennakkomaksut ja keskenener.hank.			Muut pakolliset varaukset		
VAHTUVAT VASTAAVAT			VIERAS PÄÄOMA		
Vaihto-omaisuus			Pitkäaikainen		
Aineet ja tarvikkeet			Joukkovelkakirjalainat		
Keskeneneräiset hankinnat			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Valmiit tuotteet/tavarat			Lainat julkisyhteisöiltä		
Muu vaihto-omaisuus			Lainat muilta luotonantajilta		
Ennakkomaksut			Saadut ennakot		
Saamiset			Ostovelat		
Pitkäaikaiset saamiset			Muut velat		
Myntisaamiset			Siirtovelat		
Lainasaamiset			Lyhytaikainen		
Muut saamiset			Joukkovelkakirjalainat		
Siirtosaamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä		
Myntisaamiset	250 554,86	244 236,63	Lainat muilta luotonantajilta		
Lainasaamiset			Saadut ennakot		
Muut saamiset	574 358,24	530 533,75	Ostovelat	139 762,39	172 799,89
Siirtosaamiset			Muut velat	640 312,86	505 108,60
			Siirtovelat	3 700,00	3 700,00
Vastaavaa yhteensä	3 300 330,87	3 277 015,61	Vastattavaa yhteensä	3 300 330,87	3 277 015,61

580 Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on valmistaa / ostaa puhdasta talousvettä ja toimittaa sitä käyttäjille hygieenisesti moitteettomana ja laadullisesti hyvänä. Vesihuoltolaitos ottaa vastaan ja johtaa jätevedet Imatran Meltolan puhdistamoon, jonka kapasiteettista kunta on varannut sopimuksella noin kuuden prosentin (6 %:n) osuuden. Vesihuoltolaitoksella on vesijohtoverkostoa 76 kilometriä, yksi ylävesisäiliö ja kaksi vedenottamoa. Vesilaitos vastaa viemäriverkostosta 80 kilometri:n matkalla Ruokolahden kunnan alueella ja verkostosta virtaamien suhteessa Meltolan puhdistamolle asti. Jätevedenpumppaamoita Ruokolahden alueella on 24 ja liitoskohtia muihin verkostoihin 11 kappaletta.

Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee hyväksyä alueellaan toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-alueet. Vesihuoltolaitoksilla tässä yhteydessä tarkoitetaan kunnan vesihuoltolaitosta sekä kunnan alueella toimivia vesihuolto-osuuskuntia. Uusia toiminta-alueita ei kertomusvuonna määritelty.

Ruokolahden kunnalla on voimassa olevat veden toimitusta ja jätevesien käsittelyä koskevat sopimukset Imatran kaupungin, Rautjärven kunnan, Puntala-Kuokkalammin, Haloniemen, Koholanmäen, Salosaaren Toivialantien sekä Virtutjoen vesihuolto-osuuskuntien sekä Ruokolahden Linna Oy:n ja Kiinteistö Oy Linnanpihan kanssa. Näiden sopimusten perusteella Ruokolahden kunta tekee yhteistyötä kaikkien mainittujen sopimustahojen kanssa sekä juoma- ja talousveden hankinnassa että jätevesien käsittelyssä. Vesihuoltolaitos on antanut kunnanhallituksen päätöksen perusteella 25 %:n alennuksen vesiosuuskuntien vesi- ja jätevesimaksuihin.

Talousveden ja jäteveden kulutusmaksujen vesimaksutaksaa korotettiin viisi prosenttia (5 %).

Uusia vesihuolto-osuuskuntia ei Ruokolahdella vuonna 2019 perustettu.

Vuosittaisten vesihuoltoverkostosaneerausten tavoitteena on putkistovaurioiden ennaltaehkäisy ohella vähentää vesijohtoverkostojen vuotovesien määrää ja tätä kautta pienentää Meltolan jätevedenpuhdistamolle johdettavien jätevesien käsittelykustannuksia.

Lampsin vedenottamolla on yhteensä kolme vesikaivoa. Kaivoista kaksi on vanhoja, joissa vedenlaatua heikentävänä tekijänä on liiallinen mangaani. Vuonna 2018 rakennettu uuden kaivon vesi on ollut laatukriteerit täyttävä. Lisäksi vedenottamolla on tarvittaessa mahdollisuus ottaa vettä Imatran yhdysputken kautta.

Uuden kaivon paikan etsintää jatkettiin vuoden 2019 aikana. Kaivolle ei kuitenkaan löydetty paikkaa, missä vesi olisi laatuvaatimukset täyttävää, johtuen pääosin liiallisesta mangaanista. Tämän takia selvitettiin alustavasti vedenlaatua parantavan alkalointijärjestelmän rakentamista Lampsin vedenottamolle. Alustavan selvityksen mukaan alkalointijärjestelmän toteuttaminen vaikuttaa toimivalta sekä kustannuksiltaan toteutuskelpoiselta. Alkalointilaitoksen tarkempaan selvitystyöhön ja suunnitteluun varattiin rahat vuoden 2020 budjettiin.

Vesihuoltolaitos myi vettä yhteensä 156 364 m³ ja johti jätevesiä Imatralle puhdistettavaksi 213 009 m³. Johdettavien jätevesien määrä oli 9 865 m³ edellisvuotta pienempi. Imatralta johdettiin Ruokolahdelle vettä 3 192 m³ ja Imatralle myytiin vettä 5 321 m³. Vesihuoltoverkoston piirissä on 1 098 asiakasta.

Kertomusvuonna Meltolan jätevedenpuhdistamon saneerauksen yleissuunnitelma valmistui ja syksyllä valittiin rakennesuunnittelija kilpailutuksen perusteella. Rakennesuunnittelu käynnistyi 2019–2020 vuodenvaihteessa ja valmistuu myöhemmin 2020 aikana. Ruokolahden osuus saneerauksen kustannuksista noudattelee kapasiteettivarausten mukaista kuutta prosenttia.

Vuonna 2015 toteutetun vesitornin saneeraukseen liittyvien vuotojen VYY:n selvityksen perusteella on urakoitsijan kanssa päästy yksimieliseen ratkaisuun ja vuotokorjauksista ja kustannusjaosta on sovittu. Vesitornin sisäpuolinen pinnoitus uusittiin takuutyönä kesällä 2019. Työ otettiin vastaan syksyllä ja pinnoituksen takuutarkastus sovittiin pidettäväksi keväällä 2020.

Kertomusvuonna käynnistettiin selvitys Ruokolahden kunnan alueella toimivien viiden vesiosuuskunnan liittämiseksi kunnan vesihuoltolaitokseen. Konsulttityön tuloksena laadittu raportti valmistui vuodenvaihteessa 2019–2020. Selvitystyö jatkuu vuoden 2020 aikana.

Metsolan aluesaneerauksen ensimmäinen vaihe valmistui kertomusvuoden aikana asfaltointia ja vihertöitä lukuun ottamatta. Saneerauksen yhteydessä uusittiin alueen jätevesiviemäriverkko ja parannettiin hulevesiverkostoa.

TA toteutuma

580 / Vesihuoltolaitos

	Talousarvio	Ta tarkistus	Ta yhteensä	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	577 000	0	577 000	564 020	-12 980	-2,2
Toimintamenot	337 470	15 000	322 470	328 253	-5 783	-1,8
NETTO	239 530	15 000	254 530	235 767	-18 763	-7,4
Sisäiset						
Tulot	26 580	0	26 580	22 001	-4 579	-17,2
Menot	13 260	0	13 260	10 846	2 414	18,2
Suunnitelmapoistot	271 700	0	271 700	267 026	4 674	1,7

Vesilaitoksen tulos muodostui kokonaisuudessaan alijäämäiseksi.

Vesihuoltolaitoksen toiminnalliset tavoitteet ja arviointi 2019

Tavoite	Tavoitetaso	Mittari	Toteutuminen arviointi
Toimivat palvelut kuntalaisille	Vesihuollon toimintavarmuuden lisääminen	Selvitys valmistuu vesiosuuskuntien liittämiseksi osaksi kunnan vesihuoltolaitosta	Vesiosuuskuntien konsulttityö valmistui tarkistettavaksi. Selvitystyö jatkuu vuoden 2020 puolella.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Tuotot

	2019	2018
Liikevaihto	586 021,52	568 548,44

Poistot 2019

Vesilaitoksen poiston määrittämiseen on käytetty poistosuunnitelmaa, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.11.2012/§ 54. Suunnitelman mukainen poisto on laskettu maakaasuverkoston hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistosuunnitelma:

	poistoaika/vuotta		
Vesi- ja viemäriverkosto	30	7 %	7 %
Vesi- ja viemäril. koneet ja kalusto	10		

TASEEN LIITETIEDOT**Erittely siirtosaamisista**

	2019	2018
Ruokolahden kunta/yhdystilin saldo		50 118,47

Käyttöomaisuus

Poistamaton hankintameno 1.1.	2 502 245,23	2 580 532,85
Lisäykset tilikauden aikana	240 198,42	183 419,59
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00
Tilikauden poisto	267 025,88	261 707,21
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 475 417,77	2 502 245,23
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	2 475 417,77	2 502 245,23

Oma pääoma

Peruspääoma 1.1.	1 736 554,62	1 635 766,33
Lisäykset tilikaudella	0,00	100 788,29
Vähennykset tilikaudella	50 118,47	
Peruspääoma 31.12.	1 686 436,15	1 736 554,62

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		904 410,34
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		-45 557,84

Oma pääoma yhteensä	1 686 436,15	2 595 407,12
----------------------------	---------------------	---------------------

Erittely siirtoveloista

	2019	2018
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 700,00	3 700,00

Kaukolämpölaitos

	2019	2018
Liikevaihto	794 565,56	868 755,48
Liiketoiminnan muut tuotot		
Tuet ja avustukset kunnalta		
Tuotot yhteensä	794 565,56	868 755,48
Materiaalit ja palvelut		
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-9 507,19	-8 595,35
Palvelujen ostot	-681 944,58	-726 301,16
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-691 451,77	-734 896,51
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-40 333,82	-44 887,70
Eläkekulut	-7 596,09	-8 085,97
Muut henkilösivukulut	-1 302,88	-1 587,13
Henkilöstökulut yhteensä	-49 232,79	-54 560,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 315,76	-34 969,42
Liiketoiminnan muut kulut	-34,85	-40,66
Liikeylijäämä (alijäämä)	20 530,39	44 288,09
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Rahoitusavustus kunnalta		
Muut rahoitustuotot		
Kunnalle maksetut korkokulut		
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta kunnalle (sis.)		
Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunn. eriä	20 530,39	44 288,09
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden ylijäämä (- alijäämä)	20 530,39	44 288,09

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Ruokolahti 23.3.2020

Taina Haaranen

Timo Kärki

Esko Ijäs

Päivi Kosunen

Tomi Rajjas

Jenna Vertanen

Timo Salmisaari

Tuomo Sallinen

7 TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Ruokolahti 3.4.2020

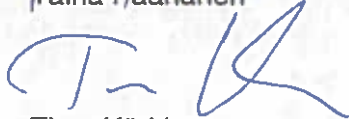
BDO Audiator Oy

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Ruokolahti 23.3.2020

Jaina Paananen

Timo Kärki

Tomi Raijas

Jenna Vertanen

Esko Ijäs

Päivi Kosunen

Timo Salmisaari

Tuomo Sallinen

7 TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Ruokolahti 3.4.2020

BDO Audiator Oy

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

8 LUETTELOT JA SELVITYKSET

Käytetyt kirjanpitokirjat 2019

Tasekirja
Pääkirja
Päiväkirja
Osakirjanpitojen siirrot

Käytetyt tosittelajit 2019

1	Pankkitositteet
9	Palkkatositteet
10	KP Laskennalliset
11	CPU Kassapankki
12	SL Laskennalliset
20	Ostolaskujen maksut
21	Ostolaskut
22	Populus matkalaskut
30	Myyntireskontran suoritukset
31	Myyntilaskut, taloustoimisto
32	Vuokralaskut, asuntotoimisto
33	Sosiaalitoimen laskutus
34	Iltapäivätoiminta, koulu
36	Maanvuokrat
37	Hallien vuokrat
40	Koulutoimen laskutus
41	Hellevi, kansalaisopisto
44	Vesilaskutus, Komartek
54	Päivähoito
61	Venepaikkalaskutus
67	Maakaasu
68	Kaukolämpö
90	Muistiot
91	Liitetietotositteet
95	Tuloksen kirjaus käsin

LIITTEET

Kuntayhtymät, joissa Ruokolahden kunta on jäsenenä sekä kunnan edustajat kunkin kuntayhtymän liittovaltuustossa:

	Edustajat	Varaedustajat
Etelä-Karjalan liitto	Kristiina Helminen Jenna Vertanen	Erkki Luukkonen Tea Ainoa
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	Esko Ijäs Harri Ahonen	Juhani Liimatta Viljo Rautio
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	Jenna Vertanen	Pirjo Kuusitunturi

Luettelo yhteisöistä joissa kunta on mukana:

Asunto Oy Ruokolahden Elvinkulma	Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö
Asunto Oy Lanajoentie	Saimaan vesiensuojeluyhdistys
Asunto Oy Rasimaisema	Metsänhoitoyhdistys Etelä-Karjala ry
Asunto Oy Rasin-Salpa	Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry
Asunto Oy Rinnepuhto	Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy
Asunto Oy Ruokolahden Tapiontie 28	Metsä Group
Asunto Oy Ruokolahden Veikkojenpolku	Osuuskunta TyönVuoksi
Kiinteistö Oy Ruokolahden Torinkulma	Meidän IT ja talous Oy
Ruokolahden Vuokratalot Oy	Kuntien Taitoa Oy
Ruokolahden Vanhustentaloyhdistys ry	Kuntien Tiera Oy
Ruokolahden kalastusalue	Parikkalan Valo Oy
Kiinteistö Oy Metsätalo	Nets Oy
Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy	Metsä Board
Imatran Lentokentän Kannatusyhdistys ry	Saimaa Capital Oy
Imatran Ajoharjoitteluratasäätiö	Saimaan ammattikorkeakoulu
Imatran Seudun Sähkö Oy	
Golf Imatra Oy	Kaakkois-Suomen sosiaalialanosaamiskeskus

Luottamushenkilöorganisaatio

Kunnanviraston organisaatio (uuden hallintosäännön mukainen)

